

REPUBLIKA HRVATSKA
MEĐIMURSKA ŽUPANIJA
OPĆINA OREHOVICA

PROGRAM UKUPNOG RAZVOJA OPĆINE OREHOVICA

Orehovica , rujan 2012. godine

Projektni zadatak: Izrada programa ukupnog razvoja Općine Orehovica

Nositelj programa: Općina Orehovica

Nositelj zadatka: Jaić Consulting d.o.o.

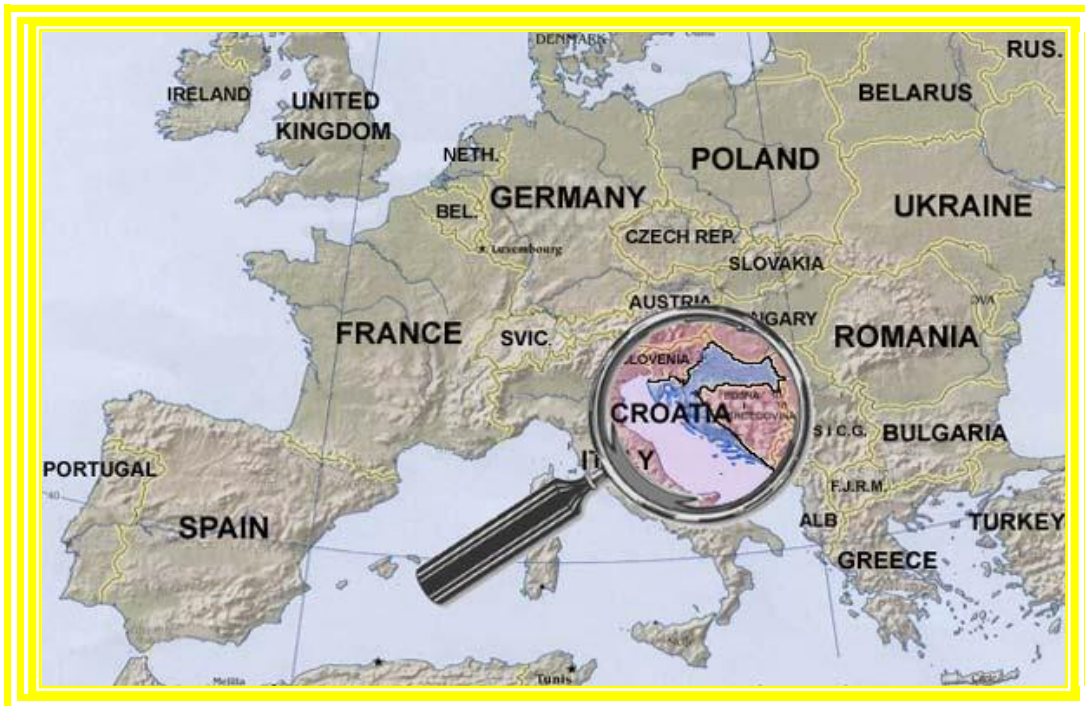
Prespa 42

43000 Bjelovar

Koordinator zadatka: Tihomir Jaić

Autori programa: Tihomir Jaić

Slika: Europa u Svijetu

Slika: Republika Hrvatska u Europi

Slika: Međimurska županija u Hrvatskoj

Slika: Općina Orehovica

SADRŽAJ

1. Uvod	7
2. Naša vizija za 2017. godinu	10
3. Opći podaci o Općini Orehovica.	13
4. Uređenje i uporaba prostora	57
5. Prikaz gospodarskih i društvenih djelatnosti	60
6. Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora	64
7. Projekti i prioriteti unutar Općine Orehovica	65
8. Gospodarski organizacijski oblici	106
9. Iskorištavanje sekundarnih sirovina	114
10. Održivi razvoj	112
11. Partnerstvo privatnog i javnog sektora	113
12. Regionalni razvoj s primjerima iz EU	124
13. PUR u budućnosti	130

1. UVODNI DIO

ŠTO JE PROGRAM UKUPNOG RAZVOJA

Ono, što je već na samom početku rada bilo jasno jest to, da se Razvojni projekt Općine Orehovica ovoga područja mora u potpunosti oslanjati na Regionalni operativni program Međimurske županije, proizlaziti iz njega, te biti njegova konkretna razrada za područje poljoprivrede i poduzetništva, te njima srodnih djelatnosti. Zato je u prvom dijelu Razvojnoga projekta obrađen Regionalni operativni program Međimurske županije. Taj je dio više upućen čelništvu općine. Također je bilo potpuno jasno da je obrađivano područje uglavnom ruralno, te da se, stoga, ukupan njegov razvoj mora osmišljavati kao ruralni razvoj utemeljen na iskustvima razvijenih zemalja, čija su ruralna područja danas već visoko razvijena i poželjna jednako za stanovanje, kao i za pokretanje gospodarskih djelatnosti. Zato je u prvom dijelu Razvojnoga projekta obrađen ruralni razvoj i iskustva razvijenih zemalja u ruralnom razvoju. I taj je dio više upućen čelništvu općine koja će i provoditi ovaj projekat.

1.1. Važnost lokalnog razvoja

Institucionalna sposobnost za promicanje društveno - ekonomskog razvoja i upravljanje tim razvojem na razini lokalne uprave u Republici Hrvatskoj od sve je veće važnosti. Vlada Republike Hrvatske izjavila je da se obvezala da će promicati regionalni razvoj. U tom je cilju, a u skladu s načelom supsidijarnosti, jedan broj nadležnosti i administrativnih funkcija središnje države decentraliziran na županije i općine.

1.2. Općina ima značajne potencijale; također i probleme

Razvojni potencijali Općine su značajni a ponajviše se očituju u razvoju ruralnog turizma. Nažalost, takvi su i problemi s kojima je ona suočena. Nedostatak privatnih investicija te nezadovoljavajuća fizička, ekonomska i socijalna infrastruktura značajke su Općine.

1.3. Projekt ukupnog razvoja kao plan je neophodan;

Velik broj poslovnih subjekata kao i veći dio opće populacije općine živi sa niskim prihodima. Općini je neophodan sveobuhvatan razvojni plan koji je sastavni dio ovog izvješća. Plan je nazvan Projekt ukupnog razvoja za Općinu (PUR). PUR je prvi sveobuhvatni razvojni plan koji je osmišljen od strane Općine i svih njezinih aktera u suradnji (uglavnom putem predstavnika u općinskom partnerskom odboru). PUR Općine produkt je stanovništva Općine. Plan sadrži direktne reference na nacionalne razvojne prioritete i problematiku, ali je primarno orijentiran na dobrobit stanovnika i poduzetnika Općine Orehovica.

1.4. PUR će se koristiti za privlačenje investicija u Općinu

PUR je zamišljen kao instrument koji će omogućiti Općini da sa strateškim i usklađenim razvojnim planom nastupa prema različitim donatorima i investitorima, uključujući Vladu RH, Županiju, Europsku Komisiju te niz drugih bilateralnih ili multilateralnih donatora. Kratkoročno, cilj je PUR-a da omogući Općini efikasno i ekonomično pristupanje programima ministarstava Republike Hrvatske, predpristupnim fondovima Europske unije (CARDS program, ISPA, SAPHARD, IPA...) te strukturnim fondovima EU čim oni budu dostupni Hrvatskoj.

1.5. PUR će stvoriti poticajno i plodonosno okruženje

PUR uključuje identifikaciju glavnih razvojnih prioriteta i biti će proveden uglavnom putem projekata javnog sektora koji će omogućiti, potaknuti i zaštititi rast i razvoj privatnog i civilnog sektora. Razvoj privatnog sektora stvorit će «bogatstvo» i nove vrijednosti. Razvoj civilnog sektora izgradit će snažno i slobodno demokratsko društvo.

1.6. PUR se koncentrira na izgradnju infrastrukturnih programa i projekata

PUR će stvoriti poticajno i povoljno okružje prvenstveno kroz projekte fizičke, ekonomske i socijalne infrastrukture koja je potrebna da bi se uklonile identificirane razvojne blokade u Općini te da bi se omogućilo i potaknulo privatni sektor i civilno društvo na realizaciju komercijalnih i socijalnih razvojnih mogućnosti i potencijala Općine. Primjeri potrebnih infrastrukturnih projekata uključuju širenje vodoopskrbne mreže, unaprijeđenje sustava gospodarenja otpadom, razvoj cestovne mreže, unaprijeđenje i modernizacija sustava obrazovanja, potporu mreži udruga te savjetodavnu potporu poduzetničkoj zajednici. Krajnji cilj ovakvih projekata je razvoj temeljnih resursa Općine te izmjena strukture i baze koja će dovesti do razvoja novog i vitalnog poduzetničkog modela Općine .

1.7. Javni sektor je važan

PUR će biti, barem tijekom prvih godina njegove provedbe, vođen od strane javnog sektora, a fokusirat će se na davanje potpore privatnom sektoru u razvoju komercijalnih aktivnosti koje povećavaju ukupno ekonomsko bogatstvo. Drugi fokus PUR-a biti će davanje potpore civilnom društvu u razvoju participativne i slobodne demokracije i stvaranju sustava socijalne podrške koji povećavaju ukupno društveno bogatstvo i dobrobiti.

1.8. PUR započinje s vizijom i strategijom, ali projekti su ključni

Dogovorena vizija razvoja do 2017. godine koncentrira se na smanjenje nezaposlenosti i povećanje životnog standarda kroz poticanje ekonomskih aktivnosti baziranih na održivom korištenju prirodnih resursa, tradiciji i među-sektorskom partnerstvu.

2. NAŠA VIZIJA ZA 2017.

2017. godine Općina će biti centar razvoja ruralnog turizma te malog i srednjeg poduzetništva, s domaćim i stranim poduzećima s velikim udjelom novo-dodane vrijednosti. Te će tvrtke zapošljavati veliki broj obrazovanih u poboljšanim općinskim i županijskim obrazovnim institucijama. Općina će biti poznata po turističkim vrijednostima i ponudi, čistom okolišu, komercijalnoj poljoprivredi i organskim poljoprivrednim proizvodima koji se u 2017. prodaju širom Europske Unije. Životni standard stanovništva Općine će se poboljšati do 2017. i približiti europskom prosjeku. Općina će također biti poznata po svojim nastojanjima da zaštiti okoliš i koristi prirodne resurse Općine na pravilan i održiv način. Većina tog uspjeha bit će rezultat zajedničkih napora javnog, poslovnog i civilnog sektora.

Općina i Općinski partnerski odbor dogovorili su i formulirali četiri ključna razvojna cilja na bazi vizije Općine :

1. Jačanje gospodarstva temeljenog na razvoju ruralnog turizma na način koji vodi značajnom i trajnom smanjenju nezaposlenosti.
2. Izgradnja infrastrukture koja je nužna za razvoj poduzetništva i mudro gospodarenje okolišem.
3. Intenzivan razvoj i modernizacija obrazovnih sustava.
4. Razvoj socijalne infrastrukture sa ciljem poboljšanja položaja osjetljivih grupa društva.

2.1. Specifični projekti koji će provesti viziju u djelo i koji se smatraju prioritetnima za Općinu uključuju:

Ekonomska infrastruktura

- *Uspostava centra za novu tehnologiju Općini* - Centar će voditi u prvim trenucima lokalna Razvojna agencija, Biti će potrebno izraditi studiju provedivosti i poslovni plan centra koji će uključivati i srednjoročnu strategiju za financiranje nakon potpore od strane EU.

- **Osnivanje novinskih brošura (newsletter-a) i programa obuke za stanovnike ruralnih područja** o vrstama aktivnosti koje primaju podršku Vlade RH i Europske Komisije.
- **Razvoj integriranog projekta oko ideje Seoskog turizma u općinama** uključujući ruralni turizam i aktivnosti generiranja prihoda.
- **Grant sheme za grupe proizvođača** kao što je Udruga povrćara, mljekara, voćara, ljekovitog bilja koja nastoji omogućiti usluge svojim članovima.
- **Uspostava i razvoj poduzetničkih zona**
- **Tehnička podrška upravljanju poslovnim zonama, mini regionalnom marketingu i privlačenju stranih ulaganja** u poslovnim zonama.

Fizička Infrastruktura

- **Projekt infrastrukture (odvodnja) općine** koji implicira rješavanje sustava za sva naselja .
- **Projekt modernizacije cestovnih pravaca** svih područja općine

Socijalna Infrastruktura

- **Informativno pravni centar.** Da bi imao pristup vladinim programima, Centar mora postati akreditirani centar pravne pomoći te potražuje podršku kako bi se pripremio za akreditaciju i razvoj programa, a sa ciljem postizanja tog statusa.
- **Podrška nevladinim udrugama.** PUR će istražiti načine za veću uključenost građana u odlučivanje.

2.2. Provedba PUR-a

Izabrani Općinski predstavnici u vijećima te općinska izvršna tijela središte su PUR provedbe. Jedinica za provedbu programa (Programme Management, Razvojna agencija) biti će formirana sa zadatkom koordinacije PUR provedbe. Glavni zadatak Jedinice je uspostava prikladnih upravljačkih i koordinacijskih mehanizama kao i priprema natječajnih procedura u skladu s hrvatskim, EU i zahtjevima drugih potencijalnih donatora.

Jedinica će također biti zadužena za efikasnu komunikaciju između Općinskog vijeća te Jedinice za provedbu ROP-a Međimurske županije i drugih aktera u procesu. Pored Općinskog vijeća, Jedinica za provedbu projekta je najvažnije tijelo u PUR i provedbi. Ovaj odbor je novi instrument uspostavljen tijekom PUR pripreme i ostatak će jedan od najvažnijih elemenata u procesu implementacije PUR-a.

Ostale važne institucije koje će biti uključene u PUR provedbu uključuju: nevladine udruge i lokalne organizacije te naravno privatni sektor kojeg se može smatrati glavnim pokretačem održivog generiranja bogatstva i radnih mjesta. Konkurentno gospodarstvo tada treba dovesti u poziciju da generira nova radna mjesta na temelju vlastite konkurentnosti, a ne programa poticanja zapošljavanja. Niti privatni niti civilni sektor općine trenutno nisu naročito dobro organizirani, ali su oba u potpunosti zastupljena u partnerstvu i smatraju se glavnim partnerima u PUR provedbi.

2.3. Financiranje PUR-a

Načini i izvori financiranja često su isključiva točka interesa u planiranju razvoja. To je nepoželjno i opasno jer na Općini je da zadrži kontrolu nad razvojnim procesima i temama kako bi privukla financiranje u projekte koji podržavaju Općinsku razvojnu strategiju. Može se reći da postoji konkurencija među fondovima koliko postoji i konkurencija među donatorima i donatorskim organizacijama u potražnji za «dobrim projektima». Dobri projekti su oni prioritetni projekti koji generiraju razvoj u onom smjeru koji definira dogovorena strategija. *Stoga strategija treba usmjeravati financiranje, a ne obrnuto.* U Hrvatskoj je situacija s financiranjem relativno dobra, unatoč visokim razinama zaduživanja od strane Vlade. Trenutna je procjena da je potrebno za razvojne projekte u Općini oko 10 milijuna eura za razdoblje od slijedećih 10 godina. Ova je procjena skromna i ne uključuje potencijal privatnih investicija te investicija nevladinog sektora.

Inicijalna financijska podrška Europske Komisije za provedbu PUR-a iznosi oko 500 tisuća eura koji će biti vjerojatno na raspolaganju za ključne prioritetne projekte. Apsorpcijski kapacitet Općine je trenutno nedovoljan i morat će se razviti kako bi se iskoristilo sve fondove koji su na raspolaganju što efikasnije i ekonomičnije. U tom je smislu od presudne važnosti izgradnja kapaciteta Općine i relevantnih provedbenih institucija, a što će se

djelomično realizirati putem provedbe PUR-a, a djelomično kroz druge razvojne programe inicirane i sponzorirane od strane Vlade.

S obzirom na ograničeni financijski kapacitet Općine kao i velikog broja jedinica lokalne samouprave, strategija je financiranja pristupiti što većem broju međunarodnih donatorskih institucija kao što su Europska Unija, Svjetska Banka, USAID, DFID te bilateralni donatori. Cilj je iskoristiti inicijalna sredstva Europske Komisije stavljena na raspolaganje u svrhu privlačenja i maksimiziranja učinka drugih izvora kao što su državni proračun i ostali multilateralni i bilateralni donatori. Prema potrebi, Općina će sudjelovati u financiranju materijalnim i nematerijalnim doprinosom. Dugoročno, cilj je razviti oporezivu bazu Općine kako bi se smanjila ovisnost o državnom proračunu i stranoj asistenciji. Opće poznata je činjenica da svaki donator ima specifične zahtjeve koji moraju biti zadovoljeni da bi se ostvarila financijska asistencija. U načelu, projekti koji se predlažu donatoru moraju biti određenog tipa, ali također i u potpunosti opravdani, što podrazumijeva sukladnost s dogovorenim razvojnom strategijom područja u kojem se nalaze te opravdanje pozitivnom procjenom provedivosti / ekonomskom analizom (feasibility study / cost-benefit analysis). Taj zadatak pripreme PUR projekata biti će odgovornost Općinske uprave.

3. Opći podaci o Općini Orehovica

Općina Orehovica smještena je u južnom dijelu Međimurske županije.

Na osnovu izmjene Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NNRH br. 90/92, 29/94 i 10/97.), iz siječnja 1997. godine Općina Orehovica formirana je kao nova jedinica lokalne samouprave izlaskom naselja Orehovica, Vularija i Podbrest iz sastava Općine Mala Subotica. Nakon formiranja, površina općine je iznosila 20,2131 km². Međuopćinskim sporazumom Općine Orehovica i Općine Mala Subotica, koji je stupio na snagu verifikacijom na Županijskoj skupštini iz siječnja 2006. godine površina Općine Orehovica je izmijenjena i iznosi 21,3247 km².

Spada u prosječne, odnosno srednje velike općine u Županiji, te čini 2,92% ukupne površine Županije. Općina Orehovica graniči zapadno s Gradom Čakovcem, sjeverno s Općinom Mala Subotica i istočno s Gradom Prelogom, dok južno graniči s Varaždinskom županijom.

3.1. Naseljenost Općine

Prema popisu stanovništva iz 2001. godine Općina je imala 2.769 stanovnika, a prema rezultatima popisa stanovništva iz 2011. godine 2.723. Navedeni broj stanovnika rezultat je popisne metode prema EU standardima, tj. ona prikazuje broj stalnog stanovništva.

Gustoća naseljenosti s 2.723 stanovnika općine je 130 st/km².

U sastav Općine ulaze 3 naselja – Orehovica, Podbest i Vularija.

Naselja Općine prema popisu stanovništva 2011. godine broje sljedeći broj stanovnika:

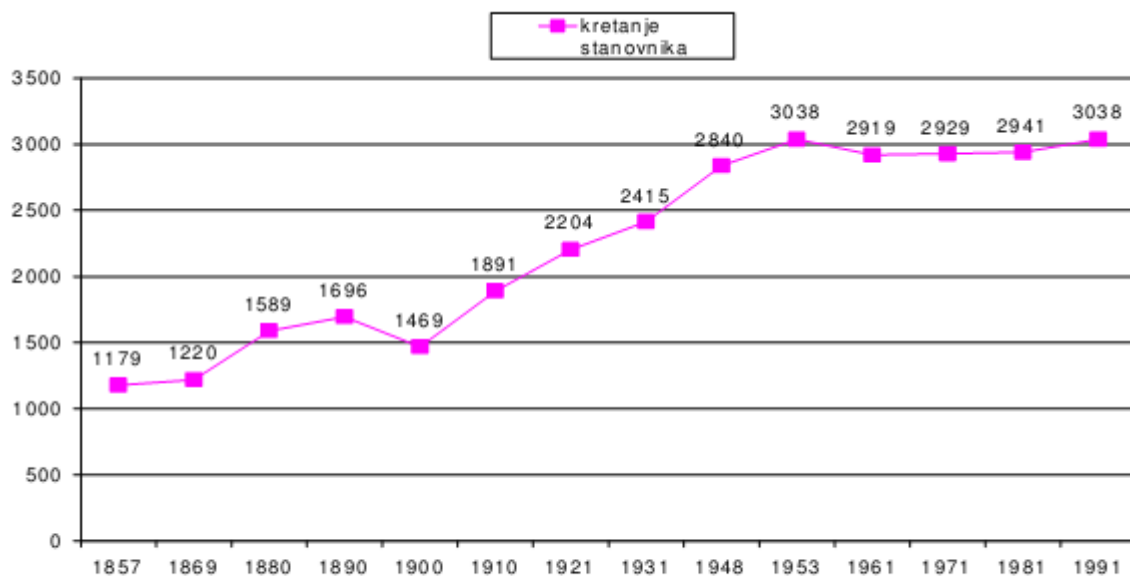
Naselje	Broj stanovnika
Orehovica	1690
Podbest	619
Vularija	414
UKUPNO	2723

Izvor: DZS

Kretanje broja stanovnika:

Relevantno praćenje broja stanovnika u Hrvatskoj počinje s prvim popisom od 1857. godine, a precizno od 1948. Prije toga vrše se kanonske vizitacije koje daju pregled stanovništva po župama.

Godina	1857	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1931	1948	1953	1961	1971	1981	1991
Br.stanovnika	1179	1220	1589	1696	1469	1891	2204	2415	2840	3038	2919	2929	2941	3038

Grafikon 1 Linijski prikaz kretanja stanovnika Općine od 1857 – 1991. godine

Osnovna obilježja demografskih kretanja na području današnje Općine je znatnije povećanje broja stanovnika u razdoblju od početka 20. stoljeća do kraja drugog svjetskog rata i stagnacija od sredine do kraja 20. stoljeća. U prvoj relevantnoj popisnoj godini 1857. broj stanovnika je više nego dvostruko manji nego 1991, a 1958 i 1991. općina je imala isti broj stanovnika – 3.038.

Podaci Državnog zavoda za statistiku za popis 2001. pokazuju pad ukupnog broja stanovnika u odnosu na popis 1991. godine. 2001. godine broj stanovnika za jedinicu lokalne samouprave iznosi 2.769, prema EU popisnoj metodi, a po metodi usporedivoj s prethodnim popisnim metodama iznosi 3.009 stanovnika. Prema popisu iz 2011. godine u odnosu na prethodni popis stanovništva iz 2001. bilježi se pad ukupnog broja stanovnika (46).

Podaci u posljednjih 30 godina, po naseljima, pokazuju znatnu razliku demografskih kretanja za Orehovicu i ostala naselja. Orehovica je naselje kontinuiranog povećanja stanovnika, dok su Podbrest i Vularija, naselja kontinuiranog pada stanovništva.

Stanovništvo Općine prema stručnoj spremi:

Orehovica	ukupno	bez škole	1-3 razreda	4-7 razreda	osnovna škola	srednja škola	viša ili stručna škola	fakultet ili akademija	magisterij	doktorat	nepoznato
muški	1.103	49	40	254	339	387	11	9	0	0	14
ženski	1.135	88	55	327	394	240	6	14	0	0	11
svi	2.238	137	95	581	733	627	17	23	0	0	25

Izvor: DZS

Stanovništvo Općine prema dobu i nacionalnosti:

OPĆINA OREHOVICA	BROJ	UDIO U UKUPNOM BROJU
Hrvati	2.487	89,82%
Bošnjaci	2	0,07%
Romi	237	8,56%
Rusi	1	0,04%
Srbi	5	0,18%
Ostali	2	0,07%
Nisu se izjasnili	18	0,65%
Nepoznato	17	0,61%
UKUPNO	2.769	100,00%

Izvor: DZS

Broj kućanstava i stambenih jedinica po naseljima Općine Orehovica prema popisu stanovništva iz 2011. godine (Popis stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. proveden je od 1. do 28. travnja 2011. na temelju Zakona o Popisu stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. godine (NN, br. 92/10).):

		Ukupno	Orehovica	Podbrest	Vularija
Kućanstva	Ukupno	735	397	207	130
	Privatna kućanstva	734	396	207	130
	Društvena kućanstva	1	0	0	0
Stambene jedinice	Ukupno	852	470	221	160
	Za stalno stanovanje	846	469	220	156

Izvor: DZS

3.2. Naselja

Veličina na osnovu broja stanovnika

Jedinica lokalne samouprave – Općina Orehovica obuhvaća 3 naselja, od kojih je centralno naselje – Orehovica sjedište Općine, a ostala dva – Podbrest i Vularija imaju status ostalih naselja.

Osim ova tri naselja na području Općine, na dvije lokacije južno od Orehovice nalaze se bespravno izgrađeni prostori stanovanja romske populacije. Inicijativom Županijske uprave 2003. godine izvršena je izmjera ovih prostora. Prioritetni ciljevi izmjere su postavljeni kao – legalizacija postojećeg stanja, s utvrđivanjem granica građevinskih područja i definiranjem prostora za razvoj,

utvrđivanje vlasničke parcelacije unutar područja, te utvrđivanje javnih površina i stvaranje preduvjeta za podizanje razine komunalnog uređenja prostora.

Administrativne jedinice - naselja se za područje naselja Orehovica i Vularija u pravilu poklapaju s područjima katastarskih općina, osim Podbresta, koji zauzima cca 44,30% katastarske općine Podbrest. Cca 0,42% k.o. Podbrest je na području naselja Orehovica, a ostatak od 55,28% k.o. Podbrest čini područje naselja Sveti Križ, koje se nalazi na području Općine Mala Subotica.

Struktura grupa naselja po veličini:

grupa veličine naselja prema broju stanovnika	broj naselja	ukupan broj stanovnika grupe naselja	prosječna veličina naselja	% od ukupnog broja stanovnika Grada
do 100 st	0	0	0	0,00%
101 - 500 st	1	412	412	14,88%
501 - 1000 st	1	698	698	25,21%
ukupno do 1000 st	2	1.110	555	40,09%
1001-2000 st	1	1.659	1.659	59,91%
2001-5000 st	0	0	0	0,00%
5001-20000 st	0	0	0	0,00%
ukupno od 1001 do 20000	1	1.659	1.659	59,91%
ukupno	3	2.769	923	100,00%

Izvor: DZS

Iz tabele je vidljivo da 59,91 % ukupnog broja stanovnika živi u središtu Općine - Orehovici, a preostalih 40,09% u Podbrestu i Vulariji.

Orehovica je, kao općinsko središte, u sustavu središnjih naselja Županije svrstana u kategoriju IV. stupnja centraliteta, odnosno u područno središte, koje u gravitacijskom području od 2,5 km obuhvaća dva naselja – Podbrest i Vulariju, te su i prostorno opravdano u sastavu Općine. U sustavu razvojnih središta Županije Orehovica spada u tip žarišta Z4 sa zonom utjecaja od 2,0 km i sa 1000 pretpostavljenih radnih mjesta.

Podatak iz popisa stanovništva 2001. godine pokazuje da su romska naselja gušće naseljena nego osnovno građevinsko područje Orehovice. Romska naselja imaju cca 375,6 m² po stanovniku, a osnovno područje Orehovice cca 513,93 m² po stanovniku. Uzevši u obzir da se dio stanovnika romske nacionalnosti izjasnio kao Hrvati, ova razlika je u stvarnosti veća.

Prosječna gustoća naseljenosti različita je za naselja.

U Orehovici iznosi 188,00 stanovnik/km², u Podbrestu 84,00 st/km², a u Vulariji 98,32 st/km².

Izgrađenost naselja u odnosu na postojeća građevna područja za sva naselja ima prosječnu vrijednost do cca 20% ukupne površine građevinskih područja.

Iako je već i do sada bilo utvrđeno građevinsko područje i za romski dio naselja Orehovica, ovo područje je izgrađivano bespravno i izvan utvrđenih granica građevinskog područja.

U strukturi, naselja još uvijek imaju ruralne elemente organizacije naselja, koja se iskazuje i kroz potrošnju zemljišta po stanovniku i stanu. Zauzimanje prostora u odnosu na broj stanova u prosjeku iznosi 2.347 m²/stambenoj jedinici. Ovaj podatak ukazuje na način gradnje, ali još više na organizaciju građevne čestice i korištenje zemljišta primjeren ruralnom prostoru.

U pravilu je zastupljena gradnja samostojećih stambenih građevina uz koje je obično formirano i obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo koje zauzima veliki dio čestice, a smješteno je pretežito u nastavku stambenog dijela. Višestambena gradnja je izuzetak. Od prosjeka se razlikuju romska naselja, koja ne samo da imaju malu potrošnju zemljišta po stanovniku, već je i kvaliteta građevne strukture još uvijek znatno lošija od ostatka naselja. Ipak se zadnjih godina uočavaju pomaci u kvaliteti gradnje, ali što ne znači da je građenje vršeno prema zakonu o gradnji. Naime, gotovo sve građevine u romskom naselju su izgrađene bespravno, pa se prišlo legalizaciji naselja. Stoga danas imamo 95 % izgrađenih

stambenih objekata sa arhitektonskim snimkama, a gotovo 100% njih je legalizirano putem rješenja o izvedenom stanju.

3.3. Klima

Klima prostora općine, jednako kao i šireg područja Donjeg Međimurja ima karakteristike panonske, odnosno može se okarakterizirati kao kontinentalna.

Za razdoblje posljednjih 50 godina mogu se izdvojiti kao bitne značajke vruća ljeta i hladne zime. Godišnja amplituda doseže više od 50 stupnjeva – od -25°C zimi do $+30^{\circ}\text{C}$ ljeti.

Prijelaz iz zimskog u ljetni dio godine je brz. Proljeća su relativno topla, a česta proljetna pojava je mraz, nakon višednevnog toplog perioda.

Najčešći vjetrovi su sjeverni i južni, ali relativno male jačine.

Prosječna godišnja količina padalina iznosi 845 – 862 mm/m². Najviše padalina ima od mjeseca svibnja do srpnja, što odgovara vegetacijskom ciklusu ratarskih kultura.

Nizinski reljef, pogoduje pojavu magle, pa se ona često javlja zimi i u prijelaznim godišnjim dobima.

Najizraženije klimatske promjene u zadnjem desetljeću očituju se u općenitom povećanju prosječne zimske temperature, povećanju ekstremnih ljetnih temperatura, sniženju prosječne godišnje temperature i smanjenju godišnje količine i promjene režima padalina.

3.4. Reljef i tlo

Područje Općine Orehovica pripada mikroregionalnoj cjelini Donjeg Međimurja, koja razlikuje dvije reljefne cjeline - prostor niskih poloja uz rijeku Dravu i starije - pleistocene, te mlađe - holocene terase u sjevernom dijelu područja.

Geološka podloga sastoji se od naslaga lapora i laporovitih pješčenjaka.

Tektonski pomaci u razdoblju kvartara, uzrokovani najviše me udjelovanjem riječnih terasa Drave i Mure i te utjecaj riječnih nanosa, razlog su niza rasjeda, spuštanja tla i sedimentacije slojeva šljunka, šljunka izmiješanih s pijescima i mjestimično glinovito – prašinastog materijala. Ovakvo tektonsko djelovanje dovelo je do značajne debljine sloja vodonosnika koji se sastoji iz navedenih tla.

U razdoblju kvartara formira se i osnovna visinska razlika područja. Čitav prostor blago je nagnut od zapada prema istoku i od sjevera prema jugu, odnosno od riječnih terasa, prema dravskom poloju.

U razdoblju holocena, oko 5000 g. p.n.e., glavni modifikator reljefa bila je riječna erozija. U to vrijeme, na kraju ledenog doba, mijenja se i klima ovog prostora u umjereno kontinentalnu. Gornji sloj tla danas je podijeljen na pleistocenu ocjednu terasu gdje se nalaze kvalitetnija aluvijalna tla, a na području dravskog poloja prevladavaju tla pjeskovitog i leskovitog sastava. Značajne promjene u reljefu uzrokovane su, u drugoj polovini 20. stoljeća ljudskim djelovanjem, i to najviše velikim tehničkim zahvatima izgradnje nasipa i hidroelektrana na Dravi koje su u potpunosti promijenile okoliš rijeke, odnosno onemogućile joj da dalje oblikuje okolni prostor.

3.5. Prometni infrastrukturni sustav

3.5.1. Cestovni promet

Postojeći cestovni prometni sustav na području općine Orehovica dio je glavne cestovne mreže Međimurja, a okosnica mu je državna autocesta D1 GP Goričan – Zagreb – Rijeka, koja prolazi područjem Općine.

Spoj na autocestu, lociran uz naselje Sv.Križ, od naselja Orehovice je udaljen 3,5 km.

Područjem Općine prolaze slijedeće županijske i lokalne ceste:

- ŽC 2022 Belica– Mala Subotica – Orehovica,
- ŽC 2055 Vularija – Orehovica
- LC 20033 Totovec – Vularija
- LC 20037 Orehovica – Podbrest – Otok i
- LC 20039 HE Čakovec – HE Donja Dubrava.

3.5.2. Željeznički promet

Na području općine Orehovica ne postoji željeznički promet.

3.5.3. Plinoopskrba

Plinifikacija dijela Međimurja počela je nakon izvedbe magistralnog plinovoda Varaždin – Čakovec – Šenkovec 1974. godine. Najprije je plinificirano područje grada Čakovca i okolnih naselja.

Plinifikacija na području Općine izvedena je u drugoj polovini 90-tih godina.

Opskrba Županije plinom bazira se na izgradnji sustava koji osigurava dotok plina iz dva glavna smjera – Varaždin i Legrad, koji su spojeni u prsten. Područjem općine prolazi visokotlačni plinovod 6 bar-a iz smjera Preloga prema Orehovici i dalje prema dijelu Općine Nedelišće, a također i od Orehovice prema Maloj Subotici. Sva naselja u općini imaju izvedene plinske mreže.

Broj potrošača iznosi cca 62 % od ukupnog broja domaćinstava (456 domaćinstva od ukupno 735).

3.5.4. Elektroenergetika

U južnom dijelu Općine locirana je hidroelektrana Čakovec. Iz postrojenja hidroelektrane izlaze tri dalekovoda od 110 kv, jedan prema Čakovcu (Ivanovcu), drugi prema Prelogu, te treći prema Varaždinskoj županiji. Elektroopskrba potrošača riješena je 10 kV srednjenaponskim vodom iz smjera Ivanovca i Preloga te distribucijom pretežito zračnim mrežama, nakon transformacije napona u trafostanicama unutar naselja. Vularija i Orehovica napajaju se preko TS 35/10 kV Ivanovec, a Podbrest i drugi dio Orehovice preko TS 110/35/10 kV Prelog.

Mreže elektroopskrbe na području Općine su izvedene kao pretežito zračne, te dijelom i podzemne, a električnom energijom se opskrbljuju sva domaćinstva na području općine.

3.5.5. Odvodnja otpadnih voda

Brigu za infrastrukturu odvodnje otpadnih voda na području općine Orehovica obnaša poduzeće Međimurske vode d.o.o. Na temelju osnovne djelatnosti odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda i rada Pročistača otpadnih voda u Orehovici utvrđen je osnovni proces "Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda" (DP-75.02) OPĆINA

OREHOVICA -naselja Orehovica,Podbrest, Vularija i OPĆINA MALA SUBOTICA – naselje Sv. Križ-projektom 3P2-M1-Međ Vode_10 naziva: Odvodni sustav Orehovica-Podbrest s uređajem za pročišćivanje otpadnih voda u vrijednosti 74,000,000.00 kuna.

Njime se u skladu s propisima te Odlukom o odvodnji i pročišćavanju otpadnih voda upravlja na temelju dokumenta procesa, Pravilnika o radu i održavanju objekata pročišćivača otpadnih voda Orehovica, te radne upute za upravljanje internom odvodnjom otpadnih voda.

Uspješnost pročišćavanja otpadnih voda i emisije pročišćenih otpadnih voda u okoliš stalno se prati, a broj i analiza uzoraka obavlja se prema Pravilniku o graničnim vrijednostima pokazatelja, opasnih i drugih tvari u otpadnim vodama (N.N. br. 40/99, 6/01 i 14/01,) Vodopravnoj dozvoli i Dozvolbenom nalogu, te potvrđuje usklađenost sa zakonskim zahtjevima.

Projektom izgradnje i uređenja lokalne komunalne infrastrukture Općina Orehovica vodi aktivnu politiku zaštite okoliša.

3.5.6. Uređenje vodotoka i voda

Uređenje vodotoka i voda na području općine Orehovica pod ingerencijom je Međimurskih voda d.o.o. Međimurske vode d.o.o. svoje proizvode i usluge kreiraju u skladu s zakonskim propisima i važećim pravilnicima; s obzirom na kvalitetu i sigurnost vode za piće, kao i na aspekte okoliša tih proizvoda i usluga.

3.5.7. Gospodarske djelatnosti

Poljoprivreda

Općina Orehovica je u smislu poljoprivredne orijentacije stočarsko-ratarsko područje.

Oko 32% kućanstava posjeduje od 0 – 0,5 ha zemlje, daljnjih 8% od 0,51 – 1,0 ha, 22% od 1,1 – 3,0 ha, a preostalih 20% kućanstava više od 3,1 ha. Navedeni podaci ukazuju na veliku zastupljenost poljoprivrede u djelatnosti stanovništva Općine.

Vlasnička struktura plodnog zemljišta u kojoj cca 23,39 km² posjeduju fizičke osobe, a tek 2,04 km² je u posjedu tvrtki proizašlih iz društvenog sektora, ukazuje na značaj poljoprivrede, kao gospodarske grane koja je osnova obiteljsko gospodarstvo.

Šumarstvo

Na području Međimurske županije nalazi se 9734 hektara šuma. U državnom vlasništvu se nalazi oko 37% šuma i njima gospodari javno poduzeće «Hrvatske šume» putem Uprave šuma Koprivnica, odnosno Šumarije Čakovec. Njihovo gospodarenje regulirano je propisima gospodarenja gospodarskom jedinicom Donje Međimurje i gospodarskom jedinicom Gornje Međimurje.

U privatnom vlasništvu se nalazi oko 63 % šuma i njima gospodare vlasnici bez programa gospodarenja.

Prema namjeni šume se razlikuju na gospodarske, zaštitne i šume s posebnom namjenom. Na području općine preostalo je vrlo malo šumskih zajednica i to na području lošije kvalitete tla, pretežito šljunkovitom području holocene riječne terase.

Lov, ribolov i turizam

Lovstvo je na području Međimurja uspješno organizirano unatrag trideset godina. Područje Županije podijeljeno je na 20 zajedničkih lovišta i jednim dijelom državno lovište.

Lovišta su koncesionirana na rok od 10 godina između 19 lovačkih društava i jednog trgovačkog društva.

Na području općine lovišta zakupljuju dva lovačka društva. Pretežiti dio područja općine, odnosno teritorije Orehovice, Podbresta i mali dio teritorija Vularije zakupljuju LD Prepelica Mala Subotica, a pretežiti dio teritorija Vularije zakupljuju LD Trčka Čakovec. Na području općine Orehovica nalazi se rekreacijski ribnjak, smješten sjeverno od Podbresta. Ribnjak je upravljan od strane ribičkog društva nema komercijalnu funkciju.

Vodno gospodarstvo

Na prostoru Međimurja su četiri sliva – rijeka Drave i Mure, potoka Trnave i kanalskog sustava Bistrec-Rakovica. Od toga je na području Općine Orehovica prisutan sliv Drave. Značajna promjena površinskih vodotoka desila se izgradnjom sustava hidroelektrana na Dravi, a najuočljivija promjena u odnosu na vodotoke bila je promjena razine podzemnih voda, odnosno količine voda u potocima. U južnom dijelu općine postoji nekoliko suhih korita starih rukavaca i vodotoka koji su se ulijevali u Dravu, a danas su bez vode.

Energetika

Najznačajniji energetski resurs Međimurja čine vode rijeka Mure i Drave.

Hydroenergetski potencijal Drave je na području Međimurja iskorišten izgradnjom dvaju hidroenergetskih sustava – 1982. - HE Čakovec, snage 80,4 MW, koja se u jednom dijelu nalazi na području Općine i 1989. - HE Dubrava, snage 80,6 MW.

Izgrađene vodne stepenice na rijeci Dravi planirane su kao višenamjenske sa slijedećim predviđenim namjenama:

- iskorištavanje hidroenergije u svrhu proizvodnje električne energije,
- zaštita zaobalja od poplava,
- korištenje vode iz akumulacije za natapanje poljoprivrednih površina i opskrbu ribnjaka, te
- korištenje vode iz akumulacije za industriju.

Eksploatacija mineralnih sirovina i drugi geopotencijali

Na području Općine nema nalazišta nafte i plina, a nakon saniranja šljunčare kod Podbresta i njena uređenja u rekreacijski ribnjak, na području općine se ne eksploatiraju mineralne sirovine. Potencijal za eksploataciju mineralnih sirovina uz proizvodnju betonske galanterije i gotovog betona ima područje uz Podbrest.

3.5.8. Kriteriji za građenje izvan građevinskog područja

Pojedinačne građevine koje se nalaze izvan građevinskog područja, a izgrađene su na temelju građevinske dozvole, posebnog rješenja ili prije 15.02.1968. godine, tretiraju se kao postojeća izgradnja izvan građevinskog područja.

Za postojeće, pojedinačne građevine stambene namjene izvan građevinskog područja naselja dozvoljava se rekonstrukcija, adaptacija i dogradnja u opsegu neophodnom za poboljšanje uvjeta života i rada, pod uvjetom da prostor nije rezerviran za infrastrukturni koridor.

Pod opsegom neophodnim za poboljšanje uvjeta života i rada smatra se:

- obnova, sanacija i zamjena oštećenih i dotrajalih konstruktivnih i drugih dijelova građevina u postojećim gabaritima;

- priključak na građevine i uređaje komunalne infrastrukture, te rekonstrukcija svih vrsta instalacija;
- dogradnja sanitarnih prostorija (Wc, kupaonica) ukupne površine max. 12 m²;
- uređenje potkrovlja ili drugog prostora unutar postojećeg gabarita.

Prenamjena postojećih gospodarskih i drugih građevina izvan građevinskog područja naselja u građevine stambene namjene nije moguća.

Izvan građevinskog područja može se planirati izgradnja:

- građevina infrastrukture (prometne, energetske, komunalne itd.);
- građevine koje služe primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji i konfekcioniranju (staklenici i plastenici s pratećim gospodarskim objektima za primarnu obradu poljoprivrednih proizvoda, farme za uzgoj stoke, peradarske farme i vinogradarsko-vinarski pogoni);
- stambenih-gospodarskih građevina poljoprivredne namjene i za turizam na seoskim gospodarstvima i
- građevine u funkciji gospodarenja šumama – šumarske postaje (lugarnice), lovačke kuće, depoi drvene grade, znanstveno-istraživačke stanice za praćenje stanja šumskih ekosustava i otkupne stanice šumskih plodina.

Kriteriji planiranja izgradnje izvan građevinskog područja odnose se na gradnju ili uređenje pojedinačnih građevina i zahvata. Pojedinačne građevine ne mogu biti mješovite, a određene su jednom građevnom česticom.

Kriteriji kojima se određuje vrsta, veličina i namjena građevine i zahvata u prostoru su:

- građevina mora biti u funkciji korištenja prostora (poljoprivredna, šumarska, stočarska, itd.),
- građevina mora imati vlastitu vodoopskrbu (cisternom ili vlastitim vodozahvatom), odvodnju (pročišćavanje otpadnih voda) i energetske sustav (plinski spremnik, električni agregat i sl.).
- građevine treba graditi sukladno kriterijima zaštite prostora, vrednovanja krajobraznih vrijednosti i autohtonog graditeljstva.

Prostor za rad i stanovanje te druge funkcije za zadovoljenje potreba ljudi – prioritarno je prostor građevinskog područja, dok je prostor izvan građevinskog područja prioritarno prostor poljodjelstva, šumarstva i vodnog gospodarstva.

Kriteriji za građenje izvan građevinskog područja naselja određuju se prvenstveno u odnosu na temeljnu namjenu i zaštitu prostora (šume, poljoprivredno zemljište, krajolik ili posebno vrijedno područje i sl.).

Detaljni uvjeti za izgradnju pojedinih vrsta građevina izvan građevinskog područja utvrđeni su temeljem sljedećih smjernica, a propisani su Odredbama za provođenje Plana:

- građevine koje se mogu graditi izvan građevinskog područja trebaju se locirati, projektirati, graditi i koristiti na način da ne ometaju poljoprivrednu i šumarsku proizvodnju, te korištenje drugih građevina i sadržaja, kao i da ne ugrožavaju vrijednosti okoliša, prirodne i graditeljske baštine.

3.5.9. Šumske površine

Površine šuma i šumskih zemljišta na području općine rasprostiru se na području do 500 metara nadmorske visine, a obilježene su relativnom raznolikošću vrsta i razvedenošću reljefa.

Prema namjeni, a sukladno odredbama Prostornog plana Županije, ovim Planom su izdvojene površine:

- **gospodarskih šuma Š1**), ukupne površine 30,0 ha. Gospodarske šume služe za proizvodnju drva i drugih šumskih proizvoda, te osim gospodarske vrijednosti imaju i općekorisnu

funkciju. Osnova gospodarenja predviđa najveću pažnju očuvanju i daljnjem unapređenju staništa i njihovih sastojaka, prvenstveno domaćim autohtonim vrstama, s ciljem povećanja i poboljšanja kvalitete proizvedene drvne mase.

U narednom razdoblju, gospodarske šume i dalje će se koristiti za unapređenje proizvodnje drvne biomase, uz sve važnije sporedne funkcije šume. Naime, sporedne funkcije šume na području općine značajnije su od proizvodnih. Procjena vrijednosti općekorisnih funkcija šuma temelji se na utvrđivanju njenog utjecaja na okoliš, sa ciljem njegove zaštite i kvalitete života stanovništva.

Unutar šuma gospodarske namjene (Š1) daje se mogućnost izgradnje građevina koje su u funkciji korištenja prostora i to: šumarske postaje (lugarnice), lovačke kuće, depoi drvne grade, znanstveno-istraživačke stanice za praćenje stanja šumskih ekosustava i otkupne stanice šumskih plodina.

Općekorisne funkcije šuma su:

- turistička,
 - estetska,
 - ekološka (hidrološka ili vodozaštitna, protuerozijska, klimatska, imisijska, zaštitna i dr.).
 - rekreacijska,
 - zdravstvena.
- **Zaštitne šume (Š2)**, unutar zaštitnih šuma daje se mogućnost izgradnje građevina koje su u funkciji korištenja prostora i to: šumarske postaje (lugarnice), znanstveno-istraživačke stanice za praćenje stanja šumskih ekosustava i farme za uzgoj divljaci.
- **Šuma posebne namjene (Š3)**, veću površinu imaju šume za koje se predlaže proglašenje posebne namjene u smislu očuvanja ekološke vrijednosti prirodnog prostora – cca 116,0 ha šuma južno od Orehovice i južno od Podbresta.
- Navedeni koncept u skladu je s osnovnim usmjerenjem održavanja i revitalizacije, te namjene šuma u Županiji, koji predviđa njihovu osnovnu podjelu u zaštitne, gospodarske i šume posebne namjene.

Korištenje sporednih šumskih proizvoda

Korištenje šumskih proizvoda regulirano je u skladu s Pravilnikom o sporednim šumskim proizvodima (JP "Hrvatske šume" iz 1994. g.), te u dogovoru sa nadležnom Šumarijom.

Šumski proizvodi su plodovi šumskog grmlja, kesten, gljive, ljekovito bilje, ubiranje meda, ispaša ovaca i dr.

3.5.10. Poljoprivredne površine

Osnovno opredjeljenje u korištenju poljoprivrednog zemljišta, kao prirodnog resursa je osiguranje uvjeta za njegovo korištenje na održiv način.

Uvjeti za korištenje poljoprivrednog zemljišta na održiv način su slijedeći:

- ograničavanje korištenja kvalitetnog plodnog zemljišta za ne poljodjelske svrhe, isključivanjem mogućnosti gradnje sadržaja koji nisu poljoprivredni na tim površinama;
- sprečavanje cijepanja poljoprivrednog posjeda (posebno na prostorima gdje je izvršena komasacija u svrhu okrupnjavanja posjeda);
- sprečavanje cijepanja poljoprivrednog posjeda na atraktivnim prirodnim predjelima, u svrhu gradnje;
- poticanje povećanja zemljišnog posjeda;
- korištenje zemljišta na način da se suvremenim agrotehničkim postupcima poveća kvaliteta tla i proizvodni doprinos;
- na prostorima ograničenja u korištenju radi zaštite tla, poticanje ekološke proizvodnje sukladno Pravilniku ekološkoj proizvodnji životinjskih proizvoda (NN br. 13/02), primjenom načela ekološke proizvodnje i sredstava za gnojidbu tla u svrhu očuvanja biološke raznolikosti i ekološke uravnoteženosti, kao rezultat suvremenog gospodarenja tlom,

- ekološku proizvodnju posebice treba poticati u prostorima zaštićenog krajolika
- očuvanje zaštite tla, biološke raznolikosti i ekološke uravnoteženosti u skladu s Aneksima I. i II Uredbe 2092/91 EEZ, temeljeno na suvremenim spoznajama u zaštiti tla.

3.6. PRIKAZ GOSPODARSKIH I DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

3.6.1. Gospodarske djelatnosti u prostoru

Gospodarske djelatnosti zauzimaju najveće prostore u općini.

Bilo da su gospodarske strukture vezane uz iskorištenje prirodnog resursa tla, kao obradive površine i površine gospodarskih šuma ili su monofunkcionalne, gospodarske zone u naseljima, gospodarsko opredjeljenje u oblikovanju i korištenju prostora bitno određuje područje općine.

Takvo korištenje prostora trebalo bi osigurati gospodarsku uspješnost jedinice lokalne samouprave. Način zauzimanja i korištenja prostora element je dugoročnost obavljanja pojedine gospodarske djelatnosti. Ratarstvo je u tom pogledu fleksibilnije od industrije, jer se površine obradivog tla mogu lakše i uz niže troškove prenamijeniti u drugu svrhu. Industrija već u početku traži veća ulaganja u privođenju prostora namjeni, a i kasnija prenamjena je znatno teža.

Dio „Gospodarske zone Međimurje“ koji se nalazi unutar općine – izdvojeno građevinsko područje planiran je sa 127,8 ha.

Zone lokalne razine raspoređene su dvije unutar naselja, a jedna gospodarska zona je predviđena kao izdvojeno građevinsko područje izvan naselja, dok je neposredno zapadno uz naselje Orehovica komunalna zona.

- gospodarska zona na lokaciji Križopolje u Orehovici - cca 7,50 ha
- gospodarski prostor južnog dijela Vularije – ukupno 3,4 ha
- izdvojena gospodarska zona u Podbrestu – cca 11,83 ha i
- komunalna zona za deponiju neopasnog građevinskog otpada uz Orehovicu je planirana na čestici površine cca 1,98 ha.

Izvan naselja i izvan građevinskih, gospodarskih zona predviđaju se isključivo djelatnosti poljoprivrede, lovstva, šumarstva i vodnog gospodarstva.

3.6.1.1 Gospodarske djelatnosti unutar građevinskih područja naselja

Gospodarske djelatnosti koje ovise o prilagodbi prostora za njihovo obavljanje vezane su uz naselja i njihovu, već izgrađenu infrastrukturu.

Tendencija lociranja gospodarskih djelatnosti unutar naselja grupiranjem u zone, ovisno o tipovima djelatnosti i prostornim zahtjevima, uz ispitivanje ograničenja koja im nameće nužnost zaštite od štetnog utjecaja na okoliš.

Obzirom na veličinu naselja i vrstu djelatnosti, proizvodne i poslovne zone su za Općinu Orehovica predviđene kao jedinstvene za različite gospodarske aktivnosti – proizvodne (industrijske i obrtničke) i poslovne (trgovačke, uslužne i komunalno-servisne).

3.6.1.1.1 Gospodarske zone kao monofunkcionalna područja u naseljima

Unutar prostora općine se ovim planom formiraju monofunkcionalni prostori - gospodarske zone na lokaciji Križopolje u Orehovici i prostor južnog dijela Vularije.

Prostor unutar gospodarskih zona prilagođava se veličinom čestice i infrastrukturnom opremljenošću potrebama gospodarstva. Unutar gospodarskih zona ne dozvoljava se gradnja stambenih sadržaja.

Gospodarske zone potrebno je urediti temeljem plana uređenja užeg područja – DPU. U Vulariji DPU se predviđa kao jedinstveni dokument i za gospodarsku zonu i za planirana područja druge namjene.

Zona Križopotje (stambeno-mješovita zona)

Općina Orehovica 2008. godine od RH otkupila je zemljište u zoni Križopotje u Orehovici veličine 12,6097 ha ha po cijeni od 420.453,00 kn. PPUO-m iz 2006. godine to je područje bilo predviđeno za stambeno-mješovito namjenu. 2011. godine Općina izradila DPU zone Križopotje (SGMŽ 18/11), te parcelirala dio zone kako bi se omogućila prodaja gradilišta koja omogućuju stanovanje i razvijanje poduzetništva. Naime, u Orehovici se konstantni manjak slobodnih gradilišta mješovite namjene koji je direktno uzrokovao negativnu migraciju mladih obitelji iz Orehovice. U svom sjevernom i istočnom dijelu zona se naslanja

na postojeću Dravsku ulicu i njezinu infrastrukturu (prometnica, odvodnja oborinskih i sanitarnih voda) koja više ne zadovoljava potrebe postojeće ulice i nove zone, dok unutar zone komunalna infrastruktura ne postoji. Predviđa se izgradnja sveukupne infrastrukture: prometnice, mreža, vodovod, odvodnja oborinskih i fekalnih voda, telekomunikacije.

3.6.1.1.2 Gospodarske djelatnosti unutar dijelova naselja pretežito drugih namjena

Djelatnosti koje se pojavljuju unutar stambenih četvrti, mješovito-stambenih zona ili centralnih zona naselja, trebaju biti prilagođene primarnim funkcijama tog dijela naselja.

To se odnosi na gabarite građevina, način zauzimanja prostora i mogući utjecaj koje mogu imati na osnovnu funkciju područja.

Načelno su prihvatljive tihe i čiste djelatnosti za koje ne postoji potreba ispunjenja posebnih tehnoloških ili infrastrukturnih uvjeta, a u osnovi su servis stanovanju i služe zadovoljenju svakodnevnih životnih potreba.

Kako se u naseljima u općini još uvijek značajno očekuje miješanje stanovanja s gospodarskim, poljoprivrednim djelatnostima, one su primjerene kao prateće djelatnosti na stambenim česticama, uz ograničenje za uzgoj životinja u smislu gospodarske djelatnosti koje je određeno sa udaljenošću (70,0 m od pojasa stambene izgradnje) i broja životinja (30 goveda, 80 svinja ili 8.500,0 kom peradi.)

Za određene djelatnosti, pretežito uslužno vezane za građevinarstvo, predviđa se i mogućnost gradnje gospodarskih građevina bučnih i potencijalno opasnih djelatnosti kao pratećih na stambenoj čestici, ukoliko se takva gradnja locira minimalno 20,0 m od pojasa stambene izgradnje u dubinu čestice ograničene je površine.

3.6.1.2 Gospodarske djelatnosti izvan građevinskih područja naselja

3.6.1.2.1 Gospodarske djelatnosti u izdvojenim područjima

Središnja Gospodarska zona Međimurje

Općina Orehovica je 2006. donijela Prostorni plan Općine Orehovica u kojem je formirana i predviđena gospodarska Zona Međimurje. U tu svrhu općina je utrošila 357.094,00 kune. Gospodarska zona Međimurje prostire se na površini od cca 128 hektara površine Općine Orehovica, i od velikog je značenja ne samo za gospodarski razvoj Općine Orehovica, već i za razvoj cijele Međimurske županije, jer će se izgradnjom i stavljanjem u funkciju navedene

zone uvelike promijeniti gospodarska slika same općine, a kroz zapošljavanje smanjit će se nezaposlenost županije. Nadalje, za potrebe plinifikacije navedene zone izgrađeni je plinovod. Tu investiciju je Općina Orehovica financijski pratila sa 101.329,00 kuna. Zoni predstoji potpuno komunalno opremanje: prometnice, nn mreža, vodovod, odvodnja oborinskih i fekalnih voda, telekomunikacije. 2012. godine Ministarstvu gospodarstva Općina Orehovica je sa Općinom Mala Subotica i Međimurskom županijom kandidirala navedenu zonu za projekt "Poduzetnička zona" 2012. Prema planu ulaganja za 2012. općine bi morale osigurati 396.875,00 kn a Ministarstvo 1.190.625,00 kn.

Dio „Gospodarske zone Međimurje“ koji se nalazi unutar Općine Orehovica

Područje je predviđeno kao dio građevinske zone namijenjene značajnijoj gospodarskoj djelatnosti, koja bi trebala u gospodarskom smislu utjecati na razvoj Županije.

Područje unutar Općine je planirano sa 127,8 ha.

Za gospodarsku zonu je potrebno izraditi plan uređenja užeg područja, bilo samo za dio na području Orehovice ili za čitavu zonu koja se proteže i kroz područje Općine Mala Subotica.

Gospodarska – proizvodna zona Podbrest

Područje se nalazi neposredno uz rekreacijsku zonu i izlazi na cestu Sveti Križ – D20, te direktno na čvor Čakovec – autoceste Zagreb – Goričan.

Prostor se i ovim planom predviđa koristiti u namjenu industrijske zone, koja može biti za jednog ili više korisnika. Predviđena površina je cca 11,8 ha.

Ako se predviđa kao čestica jednog korisnika za nju nije potrebno raditi plan uređenja užeg područja.

U PPUO Orehovica uz naselje Podbrest planirana je gospodarska zona kojoj prethodi potpuno komunalno opremanje: prometnice, nn mreža, vodovod, odvodnja oborinskih i fekalnih voda, telekomunikacije.

Izgradnja sustava odvodnje fekalnih voda i oborinskih voda

Međimurske vode d.o.o. izradile su projekt sustava odvodnje fekalnih i oborinskih voda sa izgradnjom pročistača u Podbrestu. Prema projektu, u sustav je osim tri naselja Općine orehovica (Orehovica, Podbrest i Vularija) uključan i Sveti Križ (Općina Mala Subotica). Glavni projekti potvrđeni su od nadležnog Upravnog odjela za prostorno uređenje i gradnju Međimurske županije. Projekt je vrijedan 95.281.681,00 kn.

Izgradnja prometnica

Osim već navedenih planiranih izgradnji prometnica i nadalje se planiraju rekonstrukcije postojećih prometnica, izgradnja novih nakon izgradnje kanalizacije, kao i gradnja pješačko-biciklističkih staza.

Komunalna zona za deponiju neopasnog građevinskog otpada uz Orehovicu

Planirana je na čestici površine cca 1,98 ha, koja je devastirana iskopom šljunka. Komunalnoservisna zona uređuje se temeljem projekta.

Unutar područja zone je predviđeno zatrpavanje iskopa neopasnim građevinskim otpadom do sanacije terena u visini okolnog terena.

Unutar područja zone je moguće postaviti privremene – montažne strojeve za mljevenje građevinskog otpada u svrhu dobivanja građevinskog agregata i postaviti tipski kiosk, odnosno kontejner u funkciji obavljanja djelatnosti.

Gradnja unutar zone do sanacije područja nije dozvoljena. Nakon sanacije se čitava čestica može prenamijeniti u poslovnu građevnu česticu, pod uvjetima koji odgovaraju gospodarskoj zoni u naselju.

Poljoprivredno – gospodarske zone za uzgoj životinja

Opća gospodarska orijentacija poljoprivrede i stočarstva Hrvatske, u programima razvoja narednog planskog perioda, bazira se na revitalizaciji obiteljskog gospodarstva. Za osiguranje profitabilnosti proizvodnje hrane na takav način, potrebno je osigurati i prostorne uvjete, koje naselja, ukoliko se radi o stočarskoj proizvodnji, ne mogu ponuditi.

Područje gospodarskih djelatnosti – uzgoja životinja je tehnološki prostor – građevinsko područje namijenjeno izgradnji građevina i korištenju otvorenog prostora u svrhu intenzivnog uzgoja životinja, kao osnove industrije hrane (prerada mesa i mlijeka), prerade kože i krzna ili slično.

Pri tome se unutar zone dodatno mogu obavljati djelatnosti primarne prerade, odnosno skladištenja mlijeka, kompostiranja bio-otpada u svrhu proizvodnje prirodnog gnojiva, humusa i sličnih proizvoda i komunalnih djelatnosti privremenog skupljanja životinjskih ostataka.

Kako zone koristi pojedinačni korisnik – u Podbrestu ili mali broj korisnika – 2 u Orehovici za prostor zona nije potrebno raditi prostorni plan uređenja užeg područja.

Planom su registrirane postojeće zone. Zona u Podbrestu zauzima cca 2,297 ha, a uređena je za jednog korisnika. Druga zona u Orehovici ima površinu od cca 2,0401 ha, a podijeljena je između dva korisnika.

Zone su izrazito blizu naselju, tako da se ne predviđa mogućnost širenja zone, odnosno povećanja njenog kapaciteta. Mogućnost gradnje novih kapaciteta za uzgoj stoke uvjetovana je potrebnom udaljenošću od 300,0 m od građevinskog područja naselja, što je uvjet preuzet iz Prostornog plana županije. Obveza udaljavanja se ne odnosi na izdvojena područja gospodarske,

proizvodne zone - planirane u Podbrestu, pošto se unutar nje ne predviđaju stambeni sadržaji.

3.6.1.2.2 Gospodarske djelatnosti na području kultiviranih predjela

Kultivirani predjeli načelno predstavljaju sve površine zemljišta kultiviranih u svrhu primarne poljoprivredne proizvodnje. Uz ovu primarnu djelatnost unutar kultiviranih predjela mogu se kao prateće djelatnosti pojaviti stanovanje, seoski turizam, te rekreacija koja ne mijenja prostorne uvjete okoliša.

Poljoprivreda je djelatnost koja se u prostoru pojavljuje u značajno različitim oblicima korištenja.

Primarni oblik je obrada zemljišnih površina i ta je vezana za resurs tla, te se prema načinu moguće obrade i odnosu prema razini obnovljivosti resursa određuje i gospodarska učinkovitost djelatnosti.

Značajna razlika u djelatnosti ovisi i o poljoprivrednoj grani. Ratarstvo je na najnižem stupnju očekivane transformacije prostora, dok vinogradi, voćnjaci, te površine za uzgoj povrća ili ukrasnog bilja u tehnološkom smislu već značajnije transformiraju prostor unašanjem elemenata gradnje.

Gradnja se može pojaviti od provizornih i mahom montažnih elemenata – plastenika i zaštitnih mreža do čvrste gradnje u sklopu poljoprivrednih gospodarstava od građevina za uzgoj životinja ili spremanja poljoprivrednih proizvoda do građevina za primarnu preradu proizvoda.

Obzirom na hrvatsku poljoprivrednu strategiju, koja preferira obiteljsko gospodarstvo, kao nosioca razvoja i dosadašnje načine korištenja prostora za djelatnost primarne poljoprivredne proizvodnje, postoji značajna opasnost od izgradnje farmi na neprimjereno mnogo lokacija i u neprimjerenim područjima što dugoročno može ostaviti loših posljedica za korištenje prostora.

Uobičajena izgradnja kompleksa za uzgoj životinja u nastavku stambene čestice, u uvjetima povećanja kapaciteta u odnosu na prethodno plansko razdoblje, mogla bi dovesti do izgradnje «prstenova» farmi koje će se izgrađivati oko svih naselja u svim smjerovima.

Da bi se to izbjeglo ovaj Prostorni plan određuje prostore za gradnju izdvojenih poljoprivrednih gospodarstava za uzgoj životinja koja se mogu kretati u rasponu od klasi_nih tovilišta za proizvodnju mesa, uzgoja životinja za proizvodnju mlijeka, te djelatnosti vezanih za rasplod i formiranje stada.

Na prostoru Općine osigurava se mogućnost gradnje izdvojenih poljoprivrednih gospodarstava za uzgoj stoke unutar područja označenih na kartografskom prikazu br. 1. Poljoprivredne djelatnosti koje se mogu locirati unutar kultiviranih predjela Općine, podijeljene su prema stupnju očekivane gospodarske učinkovitosti, odnosno razini iskorištavanja resursa poljoprivrednog zemljišta, na:

- prostore poljoprivredne proizvodnje visoke gospodarske učinkovitosti i
- prostore poljoprivredne proizvodnje koja nije nužno gospodarski učinkovita.

Prostori biljne poljoprivredne proizvodnje visoke gospodarske učinkovitosti unutar kultiviranih predjela Općine područja su:

- vrijednih obradivih tla, te
- prostori uređenih poljoprivrednih gospodarstava na obje kategorije tla.

Na prostorima poljoprivredne proizvodnje visoke gospodarske učinkovitosti, mogu se obavljati djelatnosti intenzivnog ili integriranog načina biljne poljoprivredne proizvodnje, ekstenzivnog i intenzivnog stočarstva.

3.6.1.2.2.1 Obradivo tlo visoke gospodarske učinkovitosti - površine intenzivne biljne proizvodnje

Oko 14,0 km² ili 69% površine Općine zauzimaju poljoprivredne površine obradivog tla, prvenstveno namijenjenog biljnoj poljoprivrednoj proizvodnji.

Na prostoru Orehovice ona je ratarsko – povrtlarskog usmjerenja, odnosno usmjerena je na proizvodnju stočne hrane i povrća ratarskog načina uzgoja.

Postepeno se očekuje povećanje površina za proizvodnju povrća i voća.

Očekuju se i pomaci u smislu daljnjeg kultiviranja površina, posebno uvođenjem sustava navodnjavanja.

Daljnje usmjerenje u korištenju ovih površina je u načinu korištenja koji pretpostavlja:

- okrupnjavanje posjeda,
- kontinuirano tretiranje usjeva zaštitnim sredstvima,
- kontinuirano obogačivanje tla dodatkom mineralnih komponenti,
- odabir kultura koje nose veće prihode po jedinici površine,
- navodnjavanje površina i
- drugi agrotehnički zahvati većih tehničkih karakteristika.

3.6.1.2.2.2 Obradivo tlo manje gospodarske učinkovitosti – ostalo poljoprivredno tlo šume i šumsko zemljište

Prostori obavljanja biljne poljoprivredne proizvodnje na obradivom tlu osnovne namjene, koje je ovim planom kategorizirano kao ostale poljoprivredne i šumske površine, a koristi se za biljnu poljoprivrednu proizvodnju, smatraju se prostorima relativne gospodarske učinkovitosti.

Takvih površina na području Općine ima cca 1,25 km² ili cca 5,85% ukupne površine Općine. Kako se radi o prostoru južno od odvodnog kanala HE Čakovec, teško je dostupno i manje pogodno za poljoprivrednu obradu.

Na ovim površinama moguća je ekološka poljoprivreda. Osim biljne poljoprivredne proizvodnje,

ukoliko ona ne bi bila rentabilna, ove površine mogu se koristiti za pošumljavanje. Pošumljavanje je mjera zaštite od zapuštanja kultiviranog prostora.

3.6.1.2.2.3 Poljoprivredna gospodarstva unutar kultiviranih predjela

Izdvojena poljoprivredna gospodarstva uređeni su prostori građevinskih čestica lociranih unutar većeg poljoprivrednog posjeda, odnosno unutar obradivih poljoprivrednih površina.

Za područje Međimurja nisu tradicionalno svojstveni i na prostoru Orehovice se ne očekuju u smislu biljne poljoprivredne proizvodnje, ali se očekuju u smislu stočarske proizvodnje.

Građenje u smislu organiziranja poljoprivrednog gospodarstva izvan naselja uvjetovano je očekivanim gospodarskim efektom, stoga su određeni i uvjeti za mogućnost gradnje ovog tipa. Uvjeti se baziraju na veličini posjeda koji bi trebao osigurati gospodarsku uspješnost poljoprivrednog gospodarstva, a gospodarstva, ukoliko se na njima namjeravaju graditi građevine, se mogu formirati na prostoru južno od županijske prometnice.

Uvjet za uređenje izdvojenog poljoprivrednog gospodarstva **biljne proizvodnje** je posjedovanje minimalnih poljoprivrednih površina na području jedinice lokalne samouprave od:

- 25,0 ha za ratarsku proizvodnju,
- 3,0 ha za povrtlarsku proizvodnju,
- 1,7 ha za vo_arsku proizvodnju,
- 3,5 ha za vinogradarsku proizvodnju i podrumarstvo i
- 1,0 ha za proizvodnju ukrasnog ili ljekovitog bilja

čestica poljoprivrednog gospodarstva koja se formira u tu svrhu limitirana je minimalnom površinom od 1,0 ha , te izgrađenošću s 40% površine čestice.

Uređenje poljoprivrednog gospodarstva koje se definira kao obiteljsko ima dodatno mogućnost gradnje stambeno - gospodarskog sklopa, što podrazumijeva izgradnju obiteljske kuće, gospodarskih zgrada, primarne obrade proizvoda i pratećih sadržaja seoskog turizma, prema posebnim propisima.

Ukoliko je poljoprivredno gospodarstvo u funkciji i na njemu su već izgrađene građevine poljoprivrednog gospodarstva, kao prateći sadržaj, na čestici poljoprivrednog gospodarstva može se urediti trgovina za prodaju proizvoda isključivo proizvedenih na poljoprivrednom gospodarstvu,

površine do 100,0 m² i to u zasebnoj građevini ili kao dio gospodarskog kompleksa.

Ukupna izgrađenost čestice poljoprivrednog gospodarstva biljne poljoprivredne proizvodnje može maksimalno iznositi 20% površine čestice, ali ne može se izgraditi više od 3000,0 m² površine.

Visina vijenca građevina, na poljoprivrednom gospodarstvu ne može biti veća od 4,80 m, a građevine trebaju biti oblikovane u skladu s tradicijskom arhitekturom područja.

Ako se izdvojena poljoprivredna gospodarstva biljne poljoprivredne proizvodnje grade kao obiteljska, mogu se na građevnoj čestici objediniti djelatnosti poljoprivrede, stanovanja za obitelj nosioca gospodarstva i djelatnost seoskog turizma u seljačkom domaćinstvu, prema posebnom propisu, te djelatnost prodaje proizvoda isključivo proizvedenih na izdvojenom poljoprivrednom gospodarstvu. Građevine, odnosno prostori za stanovanje i seoski turizam, te trgovinu, mogu ukupno iznositi 600,0 m², a površina otvorenih sportskih igrališta još dodatnih 400,0 m².

Izdvojena poljoprivredna gospodarstva mogu se graditi i u svrhu **intenzivnog uzgoja životinja**,

Uvjet za ovakvu gradnju je:

- posjed od minimalno 2.000 m², lociran unutar područja označenog u kartografskom prikazu br. 1, kao područje pogodno za intenzivno stočarstvo,
- gospodarska isplativost posjeda, što se utvrđuje planiranjem uzgoja najmanje 30 uvjetnih grla, odnosno 30 goveda, 100 svinja ili 8.500,0 kom peradi i
- udaljenost građevina za držanje životinja prema tablici 33 iz prostornog plana.

U sklopu izdvojena poljoprivredna gospodarstva za intenzivni uzgoj životinja može se graditi i stambena građevina nositelja gospodarstva u sklopu koje se može urediti i trgovački prostor za prodaju proizvoda proizvedenih na gospodarstvu, što se posebno odnosi na mliječne proizvode.

Ako se poljoprivredna gospodarstva formiraju za uzgoj životinja na otvorenom, odnosno kao **ekstenzivni uzgoj životinja** broj životinja nije uvjetovan, ali se gradnja svodi na nadstrešnice, odnosno zaklone za životinje do 200,0 m² i to na česticama minimalne površine 2.000,0 m². Građevine zaklona za životinje trebaju se graditi od drveta ili metala, ili zidane i žbukane. Ekstenzivni način uzgoja životinja (na otvorenom) pogoduje konja, magaraca, visoke divljači, sitnih papkara, domaće i divlje peradi za mesnu proizvodnju i lovni turizam, a odnosi se na manji broj životinja, gdje se granična količina određuje sa 30 uvjetnih grla. U praksi se obično radi o nekoliko komada konja, jelena ili o peradi, čiji smještaj se može organizirati izvan naselja.

Izdvojena poljoprivredna gospodarstva za ekstenzivni uzgoj životinja, mogu se organizirati na *čitavom području kultiviranih predjela Općine*, uz uvjet da ograničeni otvoreni prostori od osi prilaznog puta budu udaljeni najmanje 5,0 m, kako bi se poljskom putu osigurala prohodnost, a građevine za držanje životinja trebaju od državnih i županijskih cesta udaljeni najmanje 20,0 m, te od groblja biti udaljene najmanje 100,0 m.

3.6.1.2.2.4 Gospodarski aspekti djelatnosti lovstva

Djelatnost lovstva ima svoje krajnosti od sportske do gospodarske razine.

Gospodarski efekti lova povezani su s turizmom i zaštitom usjeva od divljači.

Organizirano lovstvo u Međimurju je ograničeno u toliko koliko je ograničen i prirodni resurs koji čine staništa divljih životinja. Lovni turizam je već preko petnaestak godina više – manje usmjeren na uzgoj divljači, najviše fazana, u gospodarsku, turističku svrhu.

Kontrolirani odstrel visoke divljači u funkciji je zaštite usjeva od uništavanja, te u tom smislu posredno djeluje i na poljoprivrednu proizvodnju.

Vježbalište za lovce – streljanu tipa „trap“ moguće je locirati južno od Podbresta uz šumu, i to na način da ne predstavlja opasnost za naselje.

3.6.1.2.2.5 Seoski turizam

Seoski turizam može se na kultiviranim površinama obavljati kao prateća djelatnost izdvojenog poljoprivrednog gospodarstva biljne proizvodnje.

Građevine, odnosno prostori za stanovanje i seoski turizam, te trgovinu, mogu ukupno iznositi 600,0 m², a površina otvorenih sportskih igrališta još dodatnih 400,0 m².

Veličina prostora za seoski turizam se određuje prema odredbama posebnog propisa.

3.6.1.2.2.6 Eksploatacija mineralnih sirovina

Eksploatacija mineralnih sirovina visoko je dohodovna djelatnost, ali isto tako i značajno uništava izvorni prostor.

Južni dio Općine bogat je zalihama šljunka, ali radi očuvanja prostora eksploatacijskih polja na prostoru Općine nema, niti se planiraju u narednom planskom razdoblju.

3.6.1.2.3 Gospodarske djelatnosti na prostoru prirodi bliskih predjela

3.6.1.2.3.1 Šumarstvo

Gospodarskih šuma na području Općine ima relativno malo u odnosu na ostatak površine – cca 143,8 ha odnosno cca 6,7% ukupne površine jedinice lokalne samouprave.

Gospodarska funkcija ovih šuma određuje se do razine koja dozvoljava razvoj bioloških funkcija šume kao staništa biljnih i životinjskih vrsta.

Obzirom na relativno mali gospodarski doprinos šumarstva kao djelatnosti na prostoru Međimurja, područja gospodarskih šuma nisu posebno gospodarski učinkoviti prostori.

S druge strane prisutnost gospodarskih šuma je nužna radi opstanka djelatnosti koja se bavi održavanjem šumskih staništa na području Općine, te time osigurava vrijednost koju šume imaju i kao prirodni predjeli. Šume u kontaktnoj zoni naselja – južno od Podbresta i Orehovice imaju značajnu ambijentalnu vrijednost u odnosu na naselja, te doprinose boljem odnosu stanovnika prema prirodnim vrijednostima. Stoga se navedene šume predlažu definirati kao šume posebne namjene u površini od cca 116,450 ha.

3.6.1.2.3.2 Vodoprivreda

Ukupna površina postojećih površinskih vodotoka uključujući i pripadajuće inundacijske pojaseve se procjenjuje na 26,88 ha, odnosno dužinski na 13,43 km.

Vodotoci su pretežito locirani južno od Podbresta, gdje imaju pretežito prirodni tok, a regulirani su u blizini naselja.

Ostatak površine Općine se nalazi na propusnom, šljunkovitom tlu kojeg nije potrebno braniti od viška oborinske vode.

Osim tehničkih intervencija najlošiji utjecaj na vodotoke ima ispuštanje otpadnih voda, bez prethodnog pročišćavanja u njihova korita. Takvim zahvatima se smanjuje kvaliteta vode, kao osnovnog elementa vodenog biotopa, te uništava ekosustav.

Izvedbom sustava odvodnje s uređajem za pročišćavanje otpadnih voda, potrebno je, odnosno očekuje se podizanje kvalitete voda površinskih vodotoka na razinu najmanje II. kategorije, koja je minimalno zadovoljavajuća za održanje staništa.

3.6.1.2.3.3 Korištenje ribnjaka

Vodena površina ribnjaka uz Podbrest, uređena je sanacijom napuštene šljunčare, a kako se i usprkos artificijelnom prostoru radi o specifičnom vodenom ekosustavu svrstava se u prirodi bliske predjele, odnosno ima obilježja visokog stupnja prirodnosti.

Vodene površine je shodno tome potrebno koristiti ograničeno i bez intervencija koje bi narušile sustav. Stoga za komercijalni vid uzgoja rije_ne ribe na području Općine nema osnove, a ribnjak se može koristiti kao rekreacijski.

3.6.2 Društvene djelatnosti u prostoru

Društvene djelatnosti i njihovo lociranje u prostoru vezane su uz administrativnu podjelu naselja.

Sustav pojedine društvene djelatnosti u pravilu je organiziran hijerarhijski i u prostoru čini mrežu usluga različitih nivoa.

Osnovne mreže društvenih funkcija date su na razini Županije Prostornim planom Županije, a sustavi se neposredno razvijaju djelatnošću Županijskih ureda za društvene djelatnosti i djelovanjem upravnih odjela za društvene djelatnosti na razini jedinica lokalne samouprave.

3.6.2.1 Društvene djelatnosti u naseljima

Građevine i prostor za obavljanje društvenih djelatnosti načelno su vezani uz naselja, a kako često zauzimaju veće površine zemljišta i gabaritima premašuju standardnu stambenu građevnu strukturu potrebno je, unutar područja naselja, dugoročno osigurati prostore za razvoj ovih sadržaja.

3.6.2.1.1 Prosvjeta

Razvoj osnovnog obrazovanja usmjeren je na uspostavu cjelodnevnog boravka djece u školama, te je u tom smislu potrebno osigurati prostor uz škole za daljnju izgradnju ili adaptaciju školskih zgrada s pratećim sadržajima.

Nova osnovna škola u Orehovici je u fazi izgradnje.

Područna škola u Podbrestu zadovoljava potrebe, u odnosu na broj učenika, a predviđa se osiguranje prostora za jednosmjenski rad.

Proširenim prostorom za centralne sadržaje osigurava se prostor za izgradnju dječjeg vrtića u Orehovici.

Romskom naselju se u okviru stambene zone treba predvidjeti jedna predškolska ustanova i prostori za društvene aktivnosti.

3.6.2.1.2 Kultura

U naseljima treba podići razinu društvenih domova za djelovanje KUD-ova, radi čuvanja narodne tradicije, posebno glazbenog stvaralaštva.

3.6.2.1.3 Zdravstvo

Obzirom na ulogu Orehovice, kao područnog središta, u Orehovici su sve, mrežom zdravstvene zaštite predviđene ustanove, uspostavljene – ambulanta, stomatološka ambulanta i ljekarna.

Podbrest i Vularija navedene usluge osigurava u Orehovici.

U narednom razdoblju treba djelovati na razvoj razine i kvalitete usluga ovih ustanova.

3.6.2.1.4 Sport i rekreacija

Uređenje rekreativnih i sportskih prostora omogućiti će kontinuirano bavljenje sportom i rekreacijom široj populaciji.

Podbrest uglavnom ima riješene prostore za sport i rekreaciju, a prateći sadržaji povećat će se proširenjem na prostore današnjeg vatrogasnog spremišta.

Naselje Orehovica ima nogometno igralište uz koje se rezervira prostor za pomoćno igralište i sportski klub.

U Vulariji se osigurava prostor za uređenje sportskih sadržaja.

3.6.2.2 Društvene djelatnosti izvan naselja

Uređenje prostora i izgradnja za društvene djelatnosti izvan građevinskih područja naselja ograničena je na sport i rekreaciju. Najprimjereniji način je organiziranje izdvojenih područja za navedene djelatnosti koje će se uređivati kao građevinske zone.

Na području Općine Orehovica na takav način potrebno je urediti prostor za sportsko – rekreacijski park, koji obuhvaća sadržaje nogometa, rekreacijski ribnjak i eventualne prateće sadržaje.

3.6.2.2.1 Izdvojena područja društvenih djelatnosti

Uređenjem izdvojenih građevinskih područja za društvene djelatnosti – isključivo sportskih i rekreacijskih sadržaja formiraju se zone koncentrirane gradnje i uređenja prostora za korištenje slobodnog vremena građana.

Na prostoru Općine izdvaja se jedino područje rekreacijske zone uz sportski ribnjak, koji se uredio sanacijom vodenih površina preostalih nakon završene eksploatacije šljunka.

Područje se osim u rekreativnu namjenu može koristiti i za uređenje ugostiteljskih funkcija prigodnog sadržaja. Uređenju ove zone trebala bi biti osnova detaljni plan uređenja.

3.6.2.2.2 Društvene djelatnosti na prostoru kultiviranih predjela i prirodnih predjela

Društvene djelatnosti unutar kultiviranih predjela svedene su na rekreativne aktivnosti i minimalne zahvate u prostoru bez obilježja trajnosti, odnosno bez građevne intervencije.

Dozvoljene intervencije odnose se na postavu markacijskih oznaka pješa_kih, planinarskih i biciklističkih trasa, te postavu odmorišta u obliku klupa i stolova za sjedenje, ribičkih točki, pješačkih mostova građenih od primjerenih materijala i slično. Sami po sebi ovi prostori imaju sekundarnu funkciju, te nemaju površinu koja bi ih izdvajala od prostora kultiviranog krajolika.

3.7. UVJETI KORIŠTENJA, UREĐENJA I ZAŠTITE PROSTORA

Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite prostora čine skup mjera koje određuju način ophođenja prema prostoru, u svrhu uređenja i održavanja prostora, unutar područja Općine.

Osnovno opredjeljenje u ophođenju s prostorom je «održivi razvoj», što podrazumijeva uspostavu što je moguće veće ravnoteže između urbaniziranih, tehnoloških i kultiviranih prostora i prirodnih, te prirodi bliskih prostora na razini jedinice lokalne samouprave.

Kao posebno osjetljive izdvajaju se zaštićena prirodna baština, zaštićena arheološka i graditeljska baština, te krajobrazne, kulturne i prirodne cjeline

3.7.1 Iskaz površina za posebno vrijedna i/ili osjetljiva područja i prostorne cjeline (prirodni resursi, krajobrazi, prirodne vrijednosti i kulturnopovijesne cjeline)

Red broj	OPĆINA OREHOVICA	Ukupno ha	% od površine Općine	% od površine Županije	stan/ha ha/stanovnik u
2.0	ZAŠTIĆENE, ODNOSNO POSEBNO OSJETLJIVE CJELINE				
	Zaštićena prirodna baština ukupno	97,0000	4,55%	0,1330%	0,0350
2.1	2.1.1. Prijedlog zaštićenog krajolika rijeke Drave, južno od Podbresta	97,0000	4,55%	0,1330%	
	Krajobrazi, kulturne i prirodne cjeline	1.075,4982	50,43%	1,4742%	0,3884
	2.2.1. Novi krajobraz	2,2673	0,11%	0,0031%	
	– sportsko rekreacijska zona uz ribnjak sjeverno od Podbresta - dio unutar Općine Orehovica	2,2673	0,11%		1.221,28
	2.2.2. Područja ugroženih, izvornih ekosustava	151,2273	7,09%	0,2073%	
	– šume uz Dravu	116,4053	5,46%	0,1596%	
	– područje bespravne gradnje južno od Vularije	7,9554	0,37%	0,0109%	
2.2.	– vodene površine površinskih vodotoka s vegetacijskim pojasima	26,8666	1,26%	0,0368%	
	2.2.3. Područja ograničenih korištenja resursa	922,0036	43,24%	1,2638%	
	– područje pogodno za intenzivnu ili integriranu biljnu proizvodnju, za koju je moguće urediti navodnjavanje	286,8400	13,45%	0,3932%	9,65
	– područje pogodno za intenzivno stočarstvo	510,5186	23,94%	0,6998%	5,42
	– područje ostalog poljoprivrednog tla, šuma i šumskog zemljišta južno od kanala HE Čakovec	124,6450	5,85%	0,1709%	
	Općina Orehovica ukupno	1.172,4982	54,98%	1,6072%	0,4234

Tablica 34 **TABLICA 3. prema Pravilniku o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova NNRH br. 106/98**

3.7.2 Zaštita kulturno – povijesnih vrijednosti

3.7.2.1 Arheološka baština

Za sada nisu evidentirani arheološki lokaliteti na prostoru općine.

Ukoliko se pri izvođenju bilo kakvih radova u zemlji nađe na predmete ili nalaze arheološkog ili povijesnog značaja, potrebno je radove odmah obustaviti i o tome obavijestiti nadležnu službu - Upravu za zaštitu kulturne baštine – Konzervatorski odjel u Varaždinu, koja će utvrditi daljni postupak, ovisno o nalazima.

Istraživanje, zaštitu i prezentaciju eventualnih novih nalaza, potrebno je provoditi temeljem posebnih propisa.

3.7.2.2 Graditeljska baština i javna plastika

Kulturnih dobara, zaštićenih (upisanih u registar) prema Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN br. 69/99, 151/03 i 157/03), na području Općine Orehovica nema.

Za zaštitu odnosno prezentaciju kulturno – povijesnih vrijednosti evidentirane graditeljske baštine i javne plastike, sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN br. 69/99, 151/03 i 157/03), ovim planom se predviđa provoditi kroz stručnu kontrolu pojedinačnih građevinskih zahvata na evidentiranim građevinama i spomenicima od kulturno-povijesnog značaja, odnosno kroz obvezu ishoda mišljenja nadležne službe zaštite.

Evidentirana kulturna baština na području Općine je:

- Orehovica
 - kapelica Presvetog Trojstva, spominje se 1864. godine,
 - poklonac Svetog Križa, obnovljen 1981. godine,
 - poklonac sa skulpturom Pieta iz 1931, smješten na raskrižju i djelomično unutar dvorišne ograde,
 - raspelo na groblju iz 1897. g, recentno obnovljeno
 - drveno raspelo uz kompleks nove župne crkve
- Podbrest
 - kapelica sv. Ivana Nepomuka, unutar koje je originalni kip sveca iz 1874. godine,
 - kameno raspelo u središtu naselja, iz 1943.,
 - raspelo na groblju iz 1897. godine, nedavno obnovljeno,
 - raspelo na groblju iz 1938. godine, nedavno obnovljeno,
- Vularija
 - kapela Srca Isusova, izgrađena 1948. na mjestu kapelice iz druge polovine 19. stoljeća.

Ovim planom se predlaže da evidentirane građevine i javna plastika navedena u popisu, predstavničko tijelo Općine, u skladu s člankom 17. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN br. 69/99, 151/03 i 157/03), proglasi zaštićenim dobrom od lokalnog značaja.

Zaštitu odnosno prezentaciju evidentiranih građevina i javne plastike treba provoditi s ciljem očuvanja općeg kulturnog – povijesnog nasljeđa. U postupku izdavanja uvjeta uređenja prostora u svrhu uređenja okoliša ili izvedbe zahvata (rekonstrukcija, adaptacija, restauracija i drugo) na evidentiranim građevinama i javnoj plastici planom se predviđa ishoda stručnog

mišljenja nadležne Uprave za zaštitu kulturne baštine. Mišljenjem će se utvrditi projektantske smjernice za očuvanje, odnosno restauraciju značajnih stilskih elemenata pojedine građevine ili javne plastike, te njen odnos prema okolini.

Zaštitu kulturnih dobara potrebno je provoditi i očuvanjem karakterističnih vizura na najistaknutija i najvrednija kulturna dobra u općini, ali i na naselja u cjelini.

To se provodi pažljivim lociranjem industrijskih zona ili bilo kakvih drugih građevina infrastrukture.

Povijesna valorizacija prostora također treba prethoditi uređenju javnih parkovnih površina, trgova i kontaktnih prostora crkava i kapela.

Predviđa se preseljenje infrastrukturnih građevina – trafostanica građenih uz sakralna obilježja na drugu, primjerenu lokaciju.

U postupku utvrđivanja lokacije za infrastrukturne građevine većih visina, kao što su stupovi za bazne radio ili telekomunikacijske postaje i slične visoke građevine, potrebno je tražiti mišljenje nadležne Uprave za zaštitu kulturne baštine, u odnosu na očuvanje tradicijskih vizura naselja, a posebno vizure na toranj župne crkve.

3.7.3 Krajobrazi, kulturne i prirodne cjeline

Proglašenje zaštite šuma posebne namjene potrebno je izvršiti temeljem Zakona o Šumama i u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode.

Šuma posebne namjene u odnosu na ekosustav uz Dravu je šuma južno od Podbresta.

Uređenjem ribnjaka „Mičigen“ na lokaciji sjeverno od Podbresta, kao rezultat sanacije napuštenih šljunčara formira se prostor koji unosi element vode – jezera u krajobraz. Novonastalo jezero i njegov kontaktni prostor potrebno je pejzažno oblikovati primjereno okolini, odnosno korištenjem autohtonih biljnih vrsta, koji će biti u mogućnosti formirati održivi ekosustav.

3.7.4 Područja posebno osjetljiva na uvjete korištenja

3.7.4.1 Sanacija devastiranih prostora

Područja koja se povremeno nekontrolirano pretvaraju u «divlja» odlagališta otpada potrebno je sanirati sukladno zakonskim propisima, vađenjem otpadnog materijala i njegovim premještanjem na za tu namjenu predviđenu lokaciju.

3.7.4.2 Područja ograničenog korištenja prirodnih resursa

Ovaj prostor čine:

- površine pogodne za intenzivni uzgoj stoke,
- površine pogodne za biljnu poljoprivrednu proizvodnju i to prvenstveno one na kojima je moguće provesti navodnjavanje radi povećanja prinosa u granama – povrtlarstvo i voćarstvo,
- površine općine, koje se nalaze južno od odvodnog kanala HE Čakovec, a teško su pristupne. Najpogodniji način korištenja ovog prostora je šumarstvo.

3.8. RAZVOJ INFRASTRUKTURNIH SUSTAVA

Izvan infrastrukturnog sustava od značaja za državu i županiju obrađenog u poglavlju «Infrastruktura međunarodnog, državnog i županijskog značaja» na razini jedinice lokalne samouprave razvoj mreža infrastrukture treba prilagoditi potrebama naselja i gospodarskih zona i to na što je moguće više racionalan način.

Sve linijske vodove poželjno je voditi istim prostornim koridorima kako bi se izbjeglo nepotrebno presijecanje zemljišta ili zračnog prostora linijskim tehničkim strukturama.

Sve mreže komunalne infrastrukture, koje se grade podzemno trebaju se projektirati na način da se izbjegava nepotrebno prekopanje cesta radi izvedbe priključaka.

3.8.1 Prometni sustav

3.8.1.1 Cestovni promet

Prometni cestovni sustav treba razvijati na način da bude nositelj gospodarskih veza među naseljima i općinama. Kako okosnicu cestovnog prometa u naseljima čine upravo kategorizirane – županijske i lokalne ceste, uređenjem tih prometnica, a posebno uređenjem

sigurnosnih površina za kretanje biciklista i pješaka, osigurat će se i kvalitetniji promet u naseljima.

Biciklističke staze treba izvoditi odvojeno od kolnika zelenim pojasom. Biciklističke staze treba osigurati do gospodarskih zona, jer je i struktura djelatnosti – tekstilna industrija usmjerena na korištenje takve vrste prijevoza. Svakako je potrebno riješiti i odvodnju oborinskih voda s prometnica.

Županijsku cestu ŽC 2002 potrebno je dugoročno izmaknuti u dijelu trase koja tangira romsko naselje u Orehovici i to radi _injenice da je na sadašnju cestu vezano previše paralelnih priključaka (4 postojeća) na vrlo malom razmaku. Vezu ŽC 2022 na nerazvrstanu prometnicu naselja potrebno je izvesti okomitim raskrižjem.

Trasiranje novih cestovnih prometnica trebalo bi uzeti u obzir tradicionalne veze među naseljima i postojeće poljske putove, odnosno pristupe do obradivih površina.

Međumjesne ulice mogu se koristiti za javni prijevoz, u svrhu čega je na odgovarajućim mjestima unutar naselja potrebno predvidjeti proširenja za stajališta s nadstrešnicama za putnike.

Stajališta, a posebno nadstrešnice, ne mogu se graditi na površinama tradicijskih parkova, te uz poklonce i kapele.

Ovisno o vrsti djelatnosti, na svakoj čestici u naselju se predviđa osiguranje potrebnog broja parkirališnih mjesta. Ukoliko je to na pojedinoj čestici teško izvedivo, parking se treba osigurati na drugoj površini u blizini. Obje čestice u tom slučaju trebaju činiti funkcionalnu cjelinu.

3.8.1.2 Poštanski promet

Mreža poštanskog prometa za područje općine uspostavljena je sa jedinicom poštanske mreže br. 40322 u Orehovici, Poštanska jedinica nadležna je za sva tri naselja, što je potrebno održavati kao dio poštanske mreže na području Županije.

Tendencija gašenja pojedinih pojedinačnih službi, koja se počela odvijati unutar organizacije „Hrvatskih pošta“, negativna je pojava, koja nije na razini očekivanih usluga 21. stoljeća.

3.8.1.3 Telekomunikacije

Dugoročno se planira osiguranje kvalitetne usluge u korištenju fiksne i mobilne mreže telefonije u svim naseljima.

Radi racionalnijeg korištenja prostora, pozicioniranje telekomunikacijske kabelske mreže treba predvidjeti jednostrano u ulici, a ukoliko bi to prouzročilo nepotrebna prekapanja prometnice, obostrano.

Telefonske centrale trebaju se graditi na vlastitim građevnim česticama i na način da ne narušavaju urbanu strukturu naselja, da budu najmanje 50,0 m udaljene od sakralnih građevina i obilježja, te druge javne plastike.

Tornjeve s antenskim uređajima treba, locirati izvan naselja.

Tornjevi antenskih uređaja ne smiju se postavljati na način da vizualno zaklanjaju ili se približavaju crkvenom tornju i to posebno iz vizure prilaza naselju.

3.8.2 Energetski sustav - elektroopskrba i plinoopskrba

3.8.2.1 Elektroopskrba i javna rasvjeta

Lokalni interes u odnosu na razvoj mreža i korištenje energetskog sustava je u osiguranju kvalitetne usluge opskrbe električnom energijom za sva domaćinstva na području općine, te u gospodarskim zonama.

Dugoročno se planira osiguranje većeg postotka priključenja domaćinstava na mrežu plinoopskrbe. Daljnje širenje 10 (20) kV mreže potrebno je razvijati sukladno širenju potreba, principijelno na način da jedna transformatorska stanica unutar naselja pokriva područje radijusa 350 m.

Transformatorske stanice, osim ako nisu u sastavu građevina gospodarske ili društvene namjene, trebaju se graditi na vlastitim građevnim česticama i na način da ne narušavaju urbanu strukturu naselja, te da budu najmanje 50,0 m udaljene od sakralnih građevina i obilježja, te druge javne plastike.

Dugoročno je, u slučaju potrebne rekonstrukcije ili dogradnje sustava, potrebno izmjestiti trafostanice izgrađene uz poklonce i raspeća u naseljima, na druge lokacije.

Radi racionalnijeg korištenja prostora, zračnu niskonaponsku mrežu unutar naselja potrebno je voditi jednostrano unutar koridora ulica. Obostrano je, unutar uličnih koridora u naseljima moguće voditi niskonaponsku mrežu ukoliko se ona predviđa kao podzemna, kabelska kanalizacija.

Isti koridor za potrebe niskonaponske mreže potrebno je koristiti i za javnu rasvjetu.

3.8.2.2 Plinoopskrba

Širenje mreže opskrbe plinom očekuje se na prostore ovim PPUO-om planiranim za širenje naselja i na izdvojena područja za gospodarske i društvene djelatnosti, a sukladno tome i potreba za postavom redukcijskih stanica niskotlačne mreže.

Redukcijske plinske stanice potrebno je pozicionirati na mjestima koja ne narušavaju urbanu strukturu naselja, ne smetaju prometu, a posebno izvan zona urbanog zelenila.

Mrežu opskrbe plinom, unutar naselja potrebno je voditi jednostrano unutar koridora ulica.

3.8.3 Vodnogospodarski sustav

3.8.3.1 Vodoopskrba

Sustav vodoopskrbe pitkom vodom na području Orehovica je izgrađen, a čini ga magistralna i lokalna mreža opskrbe izgrađena u oba naselja. Širenje mreže predviđa se PPUO-om osobito na ovim planiranim područjima za razvoj naselja i izdvojenim područjima za gospodarske i društvene djelatnosti. Prilikom izgradnje nove vodovodne mreže i rekonstrukcije postojeće potrebno je koristiti materijale cjevovoda i priključnih elemenata koji su neškodljivi za ljudsko zdravlje.

Dugoročno se planira priključenje svih domaćinstava na mreže vodoopskrbe u naseljima.

Radi osiguranja od požara, potrebno je na svim javnim površinama predvidjeti hidrante za priključenje vatrogasnih uređaja, na međusobnim udaljenostima predviđenim posebnim propisima. Na parkovno uređenim površinama unutar građevinskih područja naselja, kao i sportsko – rekreacijskim površinama izvan naselja, treba locirati, odnosno odabrati hidrante oblikovane primjereno uređenju površina.

Na prostoru sjevernog dijela općine, predviđa se mogućnost izvedbe sustava za navodnjavanje poljoprivrednih površina. Izvor i način navodnjavanja ovisi o rješenju navodnjavanja poljoprivrednih površina za područje Međimurske županije.

3.8.3.2 Odvodnja

Sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda na području općine još nije uspostavljen. Javni sustav odvodnje načelno je određen Studijom odvodnje otpadnih voda Međimurja kao razdjelni, te razrađen idejnim projektom odvodnje otpadnih voda izrađenim na osnovu Studije.

Planira se izgradnja sustava odvodnje koji će osigurati izdvajanje i pročišćavanje otpadnih voda iz doma_instava i gospodarstva na području oba naselja. Sustav bi trebao biti jedinstven s jednim uređajem za pročišćavanje i ispuštom u odvodni kanal HE Čakovec.

Izgradnja sustava odvodnje planira se fazno, uz uvjet da se izgrađeni dijelovi kanalizacije ne mogu početi koristiti prije puštanja u rad uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, na koji će se otpadne vode ispuštati.

Na sustav se predviđa spojiti i naselje Sveti Križ, koje je u administrativnoj jedinici Mala Subotica.

Trase sustava odvodnje i lokacije uređaja, te ispuste moguće je riješiti i drugačije, ali je idejna rješenja potrebno definirati za čitavu općinu, odnosno više susjednih općina.

Za gospodarske zone (industrijske, trgovačke, servisne i uzgoja životinja i druge specifično radne prostore) treba već pri planiranju i komunalnom uređenju predvidjeti odvodnju i pročišćavanje fekalnih i tehničkih otpadnih voda prije ispuštanja u recipijent.

Za poljoprivredno – gospodarske zone treba, ovisno o namjeni zone predvidjeti vlastite predtretmane fekalnih voda prije ispuštanja u mjesnu kanalizaciju.

Sustav odvodnje i zbrinjavanja otpadnih voda „Gospodarske zone Međimurje“ je zahvat od značaja za Županiju, i obrađen je u poglavlju 3.1.2.2. PPUO-a

Rezultat izdvajanja i pročišćavanja fekalnih i tehnoloških voda trebao bi utjecati na podizanje kvalitete podzemnih voda i kvalitete voda površinskih vodotoka u minimalno II. kategoriju.

3.8.3.3 Hidromelioracijski sustav

Dugoročno se planira održavanje hidromelioracijskog sustava Međimurja na području općine u skladu s vodnogospodarskom osnovom Međimurske županije.

Na prostoru sjevernog dijela općine, predviđa se mogućnost izvedbe sustava za navodnjavanje poljoprivrednih površina. Izvor i način navodnjavanja ovisi o rješenju navodnjavanja poljoprivrednih površina za područje Međimurske županije.

Podizanje kvalitete podzemnih voda, a posebno površinskih vodotoka u minimalno II. kategoriju, trebalo bi biti rezultat izvedenog sustava javne odvodnje

3.9. POSTUPANJE S OTPADOM

Problem deponiranja otpada je Prostornim planom Županije definiran kao problem od županijskog značaja, prvenstveno radi zaštite postojećih vodocrpilišta.

Na području općine Orehovica potrebno je komunalnim mjerama organizirati selektivno skupljanje otpada, a što je već gotovo u potpunosti riješeno.

Postojeći načini odlaganja komunalnog otpada trebali bi se zamijeniti nekim od zakonski prihvatljivih metoda i to izgradnjom centralne sanitarne deponije otpada na županijskoj razini, na lokaciji Pustošija, predviđenoj Prostornim planom Županije ili također centralnim skupljanjem i odvozom komunalnog otpada na lokaciju izvan Županije, ukoliko se problem deponiranja otpada riješi na razini regije.

Sve deponije koje još postoje u općini, trebaju se sanirati na zakonski primjeren način. Utvrđene su tri lokacije takvih deponija komunalnog otpada i to:

- lokacija uz županijsku cestu ŽC 2022 Orehovica – Mala Subotica,
- lokacija jugoisto_no od Orehovice i
- lokacija jugozapadno od Vularije.

Lokacija za gradnju građevine za privremeno skupljanje i selektiranje neopasnog komunalnog i tehnološkog otpada koji se može koristiti kao sekundarna sirovina, za područje općine je unutar utvrđenih gospodarskih zona u općini.

Lokacija za građevinski otpad – neopasnog sastava, predviđena je unutar komunalne zone zapadno od Orehovice, čijim će se uređenjem izvršiti sanacija iskopa šljunka – zatrpavanjem iskopane jame. Na lokaciji, udaljeno od naselja može se privremeno postaviti i uređaj za mljevenje građevinskog otpada.

Korisni dio komunalnog otpada treba sakupljati u posebne kontejnere postavljene na javnim površinama (stari papir, staklo), na na_in da se osigura nesmetani kolni i pješački promet.

Za komunalni otpad biljnog podrijetla, moguće je urediti zajedničko kompostište unutar poljoprivredno-gospodarskih zona ili na građevnim česticama izdvojenih poljoprivrednih gospodarstava, prema uvjetima posebnih propisa.

Komunalni otpad biljnog podrijetla, moguće je individualno kompostirati na dvorištima u stambenim zonama naselja, unutar ruralne matrice, na način da kompostište bude smješteno u zoni gradnje građevina s izvorom zagađenja i najmanje 20,0 m udaljeno od pojasa stambene izgradnje.

Opasni otpad i njegovo zbrinjavanje u nadležnosti je Republike Hrvatske, a na razini županija potrebno je osigurati mogućnost skupljanja neopasnog tehnološkog otpada na lokacijama predviđenim Prostornim planom Županije.

Opasni otpad koji je moguće koristiti kao sekundarnu sirovinu, može se skupljati u za tu svrhu dizajniranim spremnicima, postavljenim uz društvene domove ili trgovine dnevne opskrbe (stare baterije i sl.).

Opasni otpad od ostataka životinjskih lešina (životinjske kože, perje i slično) potrebno je zbrinjavati prema zakonskim propisima, a privremeno skupljanje moguće je urediti unutar izdvojene poljoprivredno – gospodarske zone za uzgoj životinja.

3.10. SPREČAVANJE NEPOVOLJNA UTJECAJA NA OKOLIŠ

Sprečavanje negativnog utjecaja na okoliš potrebno je provoditi u odnosu na:

- stambenu kvalitetu naselja i
- prirodni i prirodni bliski okoliš i kultivirani pejzaž.

Sprečavanje negativna utjecaja na okoliš temelji se na nacionalnim dokumentima za zaštitu okoliša i to Nacionalnoj strategiji zaštite okoliša i Nacionalnom planu djelovanja za okoliš, koji se primjenjuju i na lokalnoj razini.

3.10.1 Tlo

Najznačajniji problem obnove resursa tla na području Općine Orehovica je pad sadržaja humusa i smanjenje ukupne biogenosti tla uslijed intenzivne poljoprivredne proizvodnje.

Najznačajniji problemi koji se pojavljuju u odnosu na tlo su erozija i učinci hidromelioracije, zakiseljavanje i učinci teških metala, posljedice primjene dušičnih gnojiva i herbicida, ispiranje dušika iz tla te pojava nitrita i nitrata u podzemnim vodama. Erozijska tla najčešće je povezana s uništenjem biljnog pokrova u područjima djelovanja vode, bilo da se radi o koritima vodotoka ili o bujičnom slijevanju oborina.

Štetno djelovanje teških metala na tlo najčešće se događa uz značajnije prometnice i to ispiranjem kolničkih površina oborinama i njihovim izlivanjem na okolno tlo i u područjima teške metalurgije. U Međimurju nema industrije koja bi na takav način značajno zagađivala tlo, te u tom smislu nije uputno smještati takvu vrstu industrije na područje općine, a u gospodarskim zonama potrebno je riješiti odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda.

Farmeri proizvode stajski gnoj koji se rabi kao gnojivo na obradivim površinama.

Uzgoj stoke na području Općine trebalo bi usmjeriti u sustav kontroliranog izuzimanja otpadnih tvari, koje nastaju kao biološki nerazgradiv nusprodukt uzgoja životinja i to na način da se za ovu djelatnost organizira posebno, infrastrukturno uređeno područje – izdvojeno područje gospodarskih djelatnosti uzgoja životinja - na kojem će se problemi zagađenja takve vrste zajednički rješavati za više korisnika. (npr. kiseline i lužine iz sustava za pranje i održavanje mljekovoda i izmuzišta, tehnološka voda obogaćena deterdžentima, dezinfekcijskim sredstvima i antibioticima).

3.10.2 Vode

Zaštita voda od štetnih utjecaja sagledava se u odnosu na sve pojavne situacije kao zaštita izvorišta vode za piće, podzemnih voda, površinskih vodotoka, većih vodenih površina – akumulacije,

ribnjaka i iskopa šljunka, te tretman otpadnih fekalnih i oborinskih voda.

Veće vodene površine, kao što su retencije trebaju imati riješen sustav pročišćavanja vode umjetnim i prirodnim načinima, a prvenstveno osiguranjem protoka vode kroz jezero i drugim metodama koje osiguravaju obnovu količine kisika i korisnog ozona.

Razina podzemnih voda važna je za održavanje kvalitete obradivih površina i opstanak biotopa prirodnih područja. Istovremeno je to i element na koji se može utjecati tehničkim zahvatima, te ga treba optimizirati ovisno o željenom tipu krajolika.

Stajski gnoj se ne smije ispuštati izravno u vodotoke, ali u podzemne vode može dospjeti i ispiranjem s poljoprivrednih površina.

Sve navedeno uzrokuje promjenu kiselosti i sastava tla, posebno u odnosu na dušikove i ugljične spojeve (amonijak, metan, dušični oksid) te broj i vrstu mikroorganizama i kukaca.

Izravna

negativna posljedica primjene dušičnih gnojiva je pojava ispiranje dušika kišnicom, stvaranje nitrata i Nacionalna strategija zaštite okoliša i Nacionalni plan djelovanja za okoliš, NNRH br. 46/02 nitrata, te njihova prekomjerna zastupljenost u podzemnim vodama. Stoga je potrebno pratiti sastav i kvalitetu poljoprivrednog zemljišta.

3.10.3 Zrak

Nacionalni propisi obvezuju provođenje kontrole emisije onečišćujućih plinovitih tvari i krutih čestica u zrak, i u tom smislu utjecaj prometa, industrije, ložišta široke potrošnje, te emisije stakleničkih plinova i pojavu prizemnog ozona, te ispuštanje u zrak tvari koje oštećuju ozonski sloj.

Nacionalni propisi obvezuju općine da provode ocjenjivanje razine onečišćenosti na svom području sukladno članku 25. Zakona o zaštiti zraka (NN 178/04). Na temelju ocjene razine onečišćenosti uspostavljanju mrežu za trajno praćenje kakvoće zraka na svom području (lokalna mreža) ako su razine onečišćenosti veće od graničnih vrijednosti (GV).

Za područje općine u kojem je razina onečišćenosti zraka iznad tolerantnih vrijednosti, općinsko vijeće donosi Program zaštite i poboljšanja kakvoće zraka prema članku 10. Zakona o zaštiti zraka (NN 178/04).

Na građevinskom području može se spaljivati samo drvo i lignocelulozni otpad.

Utjecaj zaštitnih sredstava u poljoprivredi (zračno raspršivanje) dodatni je problem koji štetno utječe na stambene četvrti u kontaktnoj zoni poljoprivrednih površina intenzivne obrade.

Negativni utjecaj područja farmi u odnosu na naselja potrebno je spriječiti lociranjem takvih sadržaja dalje od naselja i zaštitom naselja sadnjom šumskih površina, što je i predviđeno ovim planom.

3.10.4 Utjecaj buke

Prevelika razina buke, kao posljedica prometa ili privrednih djelatnosti štetno djeluje kako na kvalitetu stanovanja u naseljima, tako i na životinjske populacije u staništima u blizini izvora buke.

Kontrola razine buke i njena utjecaja na zdravlje ljudi u Hrvatskoj je novo područje istraživanja.

Razina buke u stambenim područjima trebala bi iznositi do 55 dB danju i 45 dB noću.

Značajniji elementi u prostoru na području općine, štetni u pogledu izvora buke, su:

- autocesta Goričan – Zagreb – Rijeka,
- županijske prometnice i
- pojedinačni poslovni pogoni locirani unutar naselja

Radno intenzivni prostori jače su zagađeni bukom, ali i razine dopuštene buke na otvorenom se kreću do 85 dB.

Princip planiranja trebao bi pretpostaviti postepeno smanjenje buke u naselju lociranjem djelatnosti na način da se razina buke smanjuje po 5 dB od radno intenzivnih prostora prema prostorima za stanovanje i rekreaciju.

3.10.5 Upravljanje rizicima

Poplave su za područje općine, radi izgrađenog nasipa, te uspostavljenog sustava obrane od poplava svedene na malo vjerojatnu pojavu.

Upravljanje rizicima za područje općine Orehovica prvenstveno se odnosi na uvjete kojima se sprečavaju teške posljedice:

- poplava od elementarnih i drugih nepogoda čija posljedica je popuštanje obrambenog nasipa akumulacije HE Čakovec, za što se kontinuirano radi Plan spašavanja,
- posljedica industrijskih nesreća i požara.

Prema Zakonu o izmjenama i dopunama zakona o unutarnjim poslovima br. 76/94, _l. 24r – planiranje izgradnje skloništa, kao mjeru zaštite i spašavanja od ratnih opasnosti i odluka da li će ona biti zajednička (javna) ili pojedinačna, kao i ostale mjere zaštite i spašavanja za pojedino područje, određuje se posebnim dokumentom – Županijskim (ili Općinskim) planom zaštite i spašavanja, koji je obvezatan za svaku jedinicu lokalne samouprave.

Planiranje i izgradnja skloništa, kao mjera zaštite i spašavanja od ratnih opasnosti, što je obveza Zakona, primjenjivati će se temeljem navedenog Plana. Određivanje pozicija javnih skloništa na području Općine prije izrade takvog dokumenta nema uporište postojećim propisima.

Izgradnja pojedinačnih skloništa predmet je posebnog propisa, a prema važećem zakonu, izgradnja pojedinačnih skloništa nije obvezatna.

Upravljanje rizicima za područje općine prvenstveno se odnosi na uvjete kojima se sprječavaju teške posljedice industrijskih nesreća i požara, te izvanrednih prirodnih katastrofa kao što su poplave.

Zaštita od požara definira se sukladno posebnim propisima, a na razini plana obvezatnom međusobnom udaljenošću građevina i obvezom izgradnje protupožarnih zidova.

Princip zoniranja naselja, između ostalog se primjenjuje i radi izdvajanja industrijskih pogona od stambenih područja, kako bi se potencijalne industrijske nesreće prostorno ograničile.

Jednaku ulogu ima i ograničenje moguće izgrađenosti čestica, te mogućnost vatrogasnog pristupa.

4. SWOT analiza

Mogućnosti u razvoju općine Orehovice

- Zbog zadovoljavanje nitratne direktive potrebno je izgraditi jame
- U gospodarskoj zoni izgraditi pogon za preradu krumpira
- Pokretanje stakleničke proizvodnje cvijeća i povrća
- Proširenje postojećih kapaciteta farmi (krava, koza, pilića, nesilica, svinja)
- Obnavljanje poljoprivredne mehanizacije
- Cijeloživotno obrazovanje
- Obnova staroga mlina
- Otvaranje industrijske zone
- Razvoj turizma (lovnog, seoskog, ribolovnog turizma)
- Preradbeni kapaciteti za poljoprivrednu proizvodnju
- Obnovljivi izvori energije
- Hladnjače za poljoprivredne proizvode
- Organiziranje poljoprivredne burze
- Županijska gospodarska zona predviđena u općinskom planu
- Poljoprivredno - ekološka proizvodnja
- Strani kapital koji bi uložili povratnici iz inozemstva
- Blizina Drave i jezera
- Nerazvrstane ceste

- Izgradnja sustava oborinskih voda i kanalizacije
- Izgradnja dječjeg igrališta i sportskih terena
- Razvoj ekološke proizvodnje hrane
- Izrada zelenog plana koji obuhvaća jezero i potok
- Zapošljavanje mladog stanovništva

Prijetnje/ Opasnosti u razvoju općine Orahovica

- Blizina HE (velika količina kubika vode koja nam u svakome trenutku mogu učiniti nesagledive štete)
- Romska populacija – ako se socijalno financiranje spusti na lokalnu upravu
- Odlazak mladih mještana zbog nemogućnosti zapošljavanja
- Nedostatak financijskih sredstava
- Nemar za okoliš općine
- Slaba potpora za razvoj poduzetništva
- Zatvaranje farmi i poljoprivrednih gospodarstava
- Centralizacija državnih firmi
- Prevelika eksplantacija rubnih bogatstava (šoder, pijesak)
- Snižavanje razine podzemnih voda
- Teret radno neaktivnog stanovništva – Romi
- Konkurencija u bližem okruženju
- Rezerviranost i neaktiviranost građana za društveni i javni interes
- Mali broj zaposlenih
- Prijetnja smještaja otpada
- Nedostatak vode i zelenih površina
- Nesavjesno ponašanje Roma
- Nedovoljno poticanje mladog stanovništva za pokretanje obrta i rd na projektima
- Siva ekonomija

Prednosti i jakosti u razvoju općine Orehovica

- Dobar prometni položaj
- Prirodni resursi
- Zdrava sredina
- Blizina carine (Slovenija, Mađarska)
- Zanimljiv krajolik
- Brojnost vodotoka (jezero, hidroelektrana)
- Mogućnosti lakog uređenja navodnjavanja
- Prirodni razvoj (voda, jezero, poljoprivrednog zemljište, mogućnost navodnjavanja)
- Blizina ulaza na autocesti
- Obrtnička tradicija
- Riješen problem deponija i zbrinjavanje otpada

- Gospodarski i prometni položaj
- Mogućnost razvoja gospodarskih zona
- Geografski položaj
- Ekološki zdrava hrana
- Očuvanje okoliša
- Razvoj voćarstva (nabava zaštitne mreže protiv tuče, izgradnja hladnjače)
- Poticanje zadrugarstva

Nedostaci u razvoju općine Orehovica

- Nerazvijen tradicijski turizam
- Premalo davanje finansijskih sredstava iz državnog proračuna
- Premalo radnih mjesta
- Nedostajanje industrijskih objekata
- Nedostatak marketinga i promocije
- Odlazak mladih u veće gradove
- Nedostatak razvoja navodnjavanja
- Zelena tržnica i prodaja gospodarskih proizvoda
- Nedostatak otkupa u poljoprivredi
- Nedostatak poduzetničke inicijative

Prednost i jakost općine Orahovice u poljoprivrednoj proizvodnji

- Mogućnost korištenja podzemne vode za sustav navodnjavanja ili vode iz jezera i Drave
- Općina se nalazi na području gdje nije zastupljena industrijska proizvodnja
- Pjeskovito tlo
- Blizina autoputa
- Mlado stanovništvo koje obrađuje zemlju
- Urbanistički plan za izradu farmi za perad van naselja

Nedostaci u razvoju općine Orehovica u poljoprivrednoj proizvodnji

- Ograničen broj grla po zonama
- Selo se hoće pretvoriti u grad
- Ne postoji sistem za navodnjavanje
- Okrupnjavanje poljoprivrednih parcela
- Krađa poljoprivrednih kultura
- Loši poljoprivredni putovi
- Općina se nalazi na području gdje nije zastupljena industrijska proizvodnja
- Neadekvatni prostorni plan koji onemogućuje gradnju farmi
- Nepostojanje otkupne stanice

Mogućnosti u razvoju poljoprivredne proizvodnje u općini Orehovica

- Uzgoj goveda, proizvodnja mlijeka i tov junadi
- Izgradnja mini mljekare
- Povrčarska, ratarska i voćarska proizvodnja
- Solarne elektrane
- Poljoprivredno orijentirana općina
- Hladnjače za čuvanje povrća
- Čista zemlja za proizvodnju poljoprivrenih kultura
- Izgradnja sustava za navodnjavanje

Prijetnje u razvoju poljoprivredne proizvodnje u općini Orehovica

- Male poljoprivredne površine
- Površina u općini planira se iskoristiti za izgradnju industrijske i stambene zone
- Plaćanje vode za zaljevanje kultura u polju
- Uvoz poljoprivrednih kultura
- Krađa poljoprivrednih proizvoda
- Velike cijene repromaterijala
- Uspostava eko parkova

Mogućnosti razvoja javnog sektora općine Orehovica

- Promicanje kulturne baštine Roma
- Oživljavanje starih zanata
- Obrazovanje odraslih
- Iskoristiti prirodne resurse
- Rad za opće dobre
- Velika zainteresiranost djece
- Razne humanitarne akcije
- Nabava vozila za DVD
- Nabava opreme općine
- Izrada poligona za vatrogasne vježbe
- Sustav dojave opasnosti u općini
- Povratak stre vatrogasne šprice
- Uređenje okoliša i parkirališta uz sportsko – vatrogasni objekt
- Uređenje muzeja
- Većina udruga ima svoj prostor za rad
- Razumijevanje općine prema udrugama

Prijetnje/Opasnosti u razvoju javnog sektora općine Orehovica

- Loša financijska podrška od državnih institucija

- Iseljavanje mladih ljudi
- Nezainteresiranost građana za rad u javnom društvu
- Nedostaju edukacije

5. Strateški ciljevi i mjere

Strateški cilj 1. Unaprijeđeno i razvijeno gospodarstvo općine Orehovica

Mjera 1. Izgradnja, opremanje i promocija poduzetničke zone

Općina Orehovica je 2006. donijela Prostorni plan Općine Orehovica u kojem je formirana i predviđena gospodarska Zona Međimurje. U tu svrhu općina je utrošila 357.094,00 kuna. Gospodarska zona Međimurje prostire se na površini od cca 128 hektara površine Općine Orehovica, i od velikog je značenja ne samo za gospodarski razvoj Općine Orehovica, već i za razvoj cijele Međimurske županije, jer će se izgradnjom i stavljanjem u funkciju navedene zone uvelike promijeniti gospodarska slika same općine, a kroz zapošljavanje smanjit će se nezaposlenost županije. Nadalje, za potrebe plinifikacije navedene zone izgrađeni je plinovod. Tu investiciju je Općina Orehovica financijski pratila sa 101.329,00 kuna. Zoni predstoji potpuno komunalno opremanje: prometnice, nn mreža, vodovod, odvodnja oborinskih i fekalnih voda, telekomunikacije. 2012. godine Ministarstvu gospodarstva Općina Orehovica je sa Općinom Mala Subotica i Međimurskom županijom kandidirala navedenu zonu za projekt "Poduzetnička zona" 2012. Prema planu ulaganja za 2012. općine bi morale osigurati 396.875,00 kn a Ministarstvo 1.190.625,00 kn.

U PPUO Orehovica uz naselje Podbrest planirana je gospodarska zona kojoj prethodi potpuno komunalno opremanje: prometnice, nn mreža, vodovod, odvodnja oborinskih i fekalnih voda, telekomunikacije.

Mjera 2. Jačanje kapaciteta potpornog okruženja za razvoj poduzetništva

Poduzetnički inkubatori okupljaju male poduzetnike koji tek počinju poslovati ili su u fazi rasta i razvoja i nemaju vlastiti prostor. Upravo inkubatori omogućuju poduzetnicima korištenje poslovnog prostora po vrlo povoljnim uvjetima (bez najamnine ili uz smanjenu najamninu) ograničen broj godina. Osim poslovnog prostora, korisnicima su na raspolaganju poslovna infrastruktura, intelektualne i poslovne usluge i dr. U razdoblju inkubacije nakon čega bi trebali postati samostalni i prepustiti mjesto u inkubatoru drugom poduzeću.

Jedan dio usluga poduzetničkog inkubatora je općeg karaktera (administrativni servisi, računovodstvo, pomoć u vođenju i upravljanju poslovanja i dr.) i može se osigurati unutar samog inkubatora, a dio usluga može se obavljati i za vanjske korisnike.

Cilj je poduzetničkih inkubatora ponajprije generiranje novih malih tvrtki na temelju inovacijskih ili poduzetničkih projekata koji se razvijaju u samom centru.

Razina I.

Ona bi obuhvaćala poslove vođenja administrativnih poslova

Razina II.

Obuhvaća najam prostora u kojem bi tvrtke korisnici poslovale. Postojale bi dvije vrste poslovnih prostora.

Razina III.

Posljednja, treća razina obuhvaća intelektualne i usluge prodaje i plasmana usluga i robe. Kako bi se to moglo napraviti potrebno je revidirati gospodarsko stanje na području općine Orehovica, kapaciteta sa kojima se raspolaže, obrazovnu strukturu koja se posjeduje te mogućnosti koje općina Orehovica u vidu subvencija može ponuditi stranim investitorima.

Nakon temeljitog screeninga gospodarskog stanja na području općine Orehovica potrebno je u suradnji sa HGK aktivno raditi na upoznavanju potencijalnih investitora sa područja Republike Hrvatske na područje općine Orehovica.

Treći korak je uspostaviti suradnju sa inozemnim partnerima u vidu Veleposlanstava te njihovim odjela za gospodarsku suradnju kako bi povezali općinu Orehovicu sa domicilnim gospodarskim i obrtničkim komorama preko kojih bi se potencijalnim korisnicima predstavile mogućnosti općine Orehovica za njihovo ulaganje

Mjera 3. Uvođenje novih tehnologija i potpora inovacijama

Strateški cilj 2. Unapređenje kvalitete života i promoviranje civilnog društva

Mjera 1. Razvoj stambenih zona

Općina Orehovica 2008. godine od RH otkupila je zemljište u zoni Križopotje u Orehovici veličine 12,6097 ha po cijeni od 420.453,00 kn. PPUO-m iz 2006. godine to je područje bilo predviđeno za stambeno-mješovito namjenu. 2011. godine Općina izradila DPU zone Križopotje (SGMŽ 18/11), te parcelirala dio zone kako bi se omogućila prodaja gradilišta koja omogućuju stanovanje i razvijanje poduzetništva. Naime, u Orehovici se konstantni manjak slobodnih gradilišta mješovite namjene koji je direktno uzrokovao negativnu migraciju mladih obitelji iz Orehovice. U svom sjevernom i istočnom dijelu zona se naslanja na postojeću Dravsku ulicu i njezinu infrastrukturu (prometnica, odvodnja oborinskih i sanitarnih voda) koja više ne zadovoljava potrebe postojeće ulice i nove zone, dok unutar zone komunalna infrastruktura ne postoji. Predviđa se izgradnja sveukupne infrastrukture: prometnice, mreža, vodovod, odvodnja oborinskih i fekalnih voda, telekomunikacije.

Mjera 2. Poboljšanje kvalitete života ranjivih skupina

Pomoći raznim alatima koji su Općini na raspolaganju u svakodnevnom životu ranjivih skupina.

Mjera 3. Zaštita i promocija ljudskih prava

Redovitim radionicama propagirati zaštitu i promociju ljudskih prava

Mjera 4. Prekvalifikacija i dodatna izobrazba

U suradnji sa HGK-om te zavodom za zapošljavanje provoditi na području Općine tečaje prekvalifikacije i dodatnog obrazovanja za skupine koje se teško zapošljavaju

Mjera 5. Aktivna suradnja obrazovnih ustanova i poslodavaca

Općina mora biti konstantan posrednik između posloprimca i poslodavca. Raznim sastancima i radionicama pomagati poslodavcima i posloprimcima.

Mjera 6. Razvoj partnerstva javnog i nevladinog sektora

Sastancima sa nveladnim sektor razvijati partnerski odnos.

Strateški cilj 3. Zaštita okoliša i upravljanje energijom

Mjera 1. Razvoj sustava za praćenje i zaštitu stanja okoliša

Razviti na području Općine susatv koji će moći kvalitetno pratiti stanje okoliša te pravovremeno reagirati ukoliko dođe do zagađenja.

Mjera 2. Unapređenje gospodarenja otpadom

Promoviarti i ukazivati kućanstvima i pravnim subjektima na važnost kvalitetnog sortiranja otpada te recikliranja i ponovne upotrebe istog.

Mjera 3. Zaštita okoliša kod izvanrednih zagađenja

Susatv koji prati zagađenje okoliša mora adkevatno pratiti i reagirati na zaštitu okoliša u izvanrednim situacijama.

Mjera 4. Postavljanje solarnih ploča na području Općine

Potrebno je kroz razne programe pomoći domaćinstvima na području Općine nabavu solarnih ploča.

Mjera 5. Poticanje komercijalne iskorištenosti obnovljivih izvora energije

Potrebno poticati ulaganje u komercijalnu proizvodnju energije iz obnovljivih izvora energije na način da se poduzetnicima zainteresiranim za takvu vrstu ulaganja pomogne kroz oslobađanja komunalnih naknada, subvencioniranje kamatnih stopa i slć. gradnju elektrana na biomasu i solarnih elektrana

Strateški cilj 4. Ruralni i poljoprivredni razvoj

Mjera 1. Razvoj komunalne infrastrukture

Međimurske vode d.o.o. izradile su projekt sustava odvodnje fekalnih i oborinskih voda sa izgradnjom pročistača u Podbrestu. Prema projektu, u sustav je osim tri naselja Općine orehovica (Orehovica, Podbrest i Vularija) uključan i Sveti Križ (Općina Mala Subotica). Glavni projekti potvrđeni su od nadležnog Upravnog odjela za prostorno uređenje i gradnju Međimurske županije. Projekt je vrijedan 95.281.681,00 kn.

Osim već navedenih planiranih izgradnji prometnica i nadalje se planiraju rekonstrukcije postojećih prometnica, izgradnja novih nakon izgradnje kanalizacije, kao i gradnja pješačko-biciklističkih staza.

Mjera 2. Uređenje, klasifikacija i okrupnjivanje zemljišnih površina

Pomoć kroz oslobađanje davanja raznih nameta koja ostaju Općini, onim poljoprivrednicima koji okrupnjavaju zemljište

Mjera. 3 Unapređenje skladištenja, obrade i prerade u poljoprivrednoj proizvodnji

Izgradnja skladišta i hladnjača koje bi bile u vlasništvu Općine a koje bi koristili poljoprivredni proizvođači sa područja Općine za skladištenje svojih proizvoda dok cijene istih ne dosegne maksimum.

Pronalazak strateškog partnera koji bi na području općine Orehovica otvorio prerađivačku djelatnost sa ciljem prerade krumpira u finalni proizvod.

Mjera. 4 Poboljšanje eko proizvodnje i organske poljoprivrede

Razvoj eko i organske proizvodnje iznimno je bitan za JLS-e sa malom poljoprivrednom površinom tj koje nemogu konkurirati velikim količinom ali mogu zato kvalitetom.

Općina bi tu pomagala kroz oslobađanje najma zemljišta koje ona dobiva za eko i organske poljoprivredne proizvođače.

Mjera.5 Razvitak zadrugarstva

Poboljšati kroz radionice svijest o potrebi zadrugarstva poljoprivrednim proizvođačima. Cilj ih je okrupnjavati u razne prstene kako bi efikasnije koristili svoju mehanizaciju, kupovali jeftiniji repromatrijal, lakše zajedno pronalazili tržišta.

Mjera.6. Stvaranje optimalnih uvjeta i razvitak selektivnih oblika turizma

Kroz oslobađanje raznih Općinskih nameta turističkoj djelatnosti pomoći u njenoj bržoj ekspanziji.

Mjera.7. Unapređenje kvalitete kapaciteta (ugostiteljskih, ljudskih i infrastrukturnih)

Kroz radionice obrazovati turistički sektor kako bi bili u stanju pružiti što kvalitetnije usluge.

6. Projekti i prioriteti unutar Općine Orehovica

Kada uzmemo u obzir da na području cijele Općine Orehovica postoje prioritetni problemi o kojima ovisi kvalitetan život stanovništva Općine Orehovica, možemo zaključiti kako su glavni prioriteti općine:

- Izmjene i dopune Prostornog plana općine Orehovica primjerenog daljem razvoju općine i njenih subjekata povoljnog za razvoj te očuvanje kulturne baštine i povijesnog vizualnog identiteta
- Izgradnje sustava odvodnje otpadnih voda s pročištačem i javne vodovodne mreže u svim naseljima općine
- Izgradnja gospodarskih zona predviđenih u PPU općine
- Obnova i adaptacija cesta i javne rasvjete
- Rekonstrukcija niskonaponske mreže zbog planiranih i aktualnih gospodarskih aktivnosti
- Obnova i adaptacija groblja i prostorija mrtvačnica
- Obnova adaptacija i izgradnja dječjih igrališta, škola i vrtića
- Izgradnja nogostupa i autobusnih ugibališta sa nadstrešnicama zbog sigurnosti djece i mještana
- Uređenje, adaptacija i izgradnja društvenih i mjesnih domova
- Sanacija kulturno povijesnih spomenika i sakralnih objekata
- Sanacija poljskih puteva i pristupnih mostova
- Izrada projektnih dokumentacija i studija važnih za aplikaciju na resurse bespovratnih sredstava kao što su bespovratna sredstva za ulaganje u infrastrukturu iz predpristupnih programa (IPARD), sredstva resursnih ministarstava kao što je Ministarstvo Turizma i sva resursna ministarstva koja će objaviti natječaje vezane za jedinice lokalne samouprave i to po prioritetima iz ovog plana.
- Stvaranje sinergije kroz javno privatna partnerstva u svrhu kvalitetnije i brže realizacije prioriteta projekata koji će donijeti povećanje broja zaposlenih u Općini Orehovica.
- unaprjeđenja društvene i komunalne infrastrukture vezane uz projekt poticajne stanogradnje - POS

7. Gospodarske zone i njihov značaj

Za potrebe odvijanja gospodarskih djelatnosti te jačanje gospodarskih aktivnosti, na području općine Orehovice formirana su izdvojena građevinska područja za gospodarske namjene.

Granice izdvojenih građevinskih područja gospodarskih zona prikazane su na kartografskim prikazima u sklopu PPUO Orehovica, a za gradnju građevina unutar navedenih područja primjenjuju se uvjeti propisani Odredbama PPUO Orehovica.

Gospodarske zone su strateški prioritet za razvoj gospodarstva općine Orehovica te izgradnjom istih općina osigurava kako veći broj zaposlenih stanovnika općine, tako i sigurnu budućnost za mlade stanovnike općine te na taj način osigurava i rast broja stanovnika unutar općine.

Na području općine Orehovica predviđene su dvije poduzetničke zone od iznimnog značaja:

Središnja Gospodarska zona Međimurje

Općina Orehovica je 2006. donijela Prostorni plan Općine Orehovica u kojem je formirana i predviđena gospodarska Zona Međimurje. U tu svrhu općina je utrošila 357.094,00 kune. Gospodarska zona Međimurje prostire se na površini od cca 128 hektara površine Općine Orehovica, i od velikog je značenja ne samo za gospodarski razvoj Općine Orehovica, već i za razvoj cijele Međimurske županije, jer će se izgradnjom i stavljanjem u funkciju navedene zone uvelike promijeniti gospodarska slika same općine, a kroz zapošljavanje smanjit će se nezaposlenost županije. Nadalje, za potrebe plinifikacije navedene zone izgrađeni je plinovod. Tu investiciju je Općina Orehovica financijski pratila sa 101.329,00 kuna. Zoni predstoji potpuno komunalno opremanje: prometnice, nn mreža, vodovod, odvodnja oborinskih i fekalnih voda, telekomunikacije. 2012. godine Ministarstvu gospodarstva Općina Orehovica je sa Općinom Mala Subotica i Međimurskom županijom kandidirala navedenu zonu za projekt "Poduzetnička zona" 2012. Prema planu ulaganja za 2012. općine bi morale osigurati 396.875,00 kn a Ministarstvo 1.190.625,00 kn.

Gospodarska zona Podbrest

U PPUO Orehovica uz naselje Podbrest planirana je gospodarska zona kojoj prethodi potpuno komunalno opremanje: prometnice, nn mreža, vodovod, odvodnja oborinskih i fekalnih voda, telekomunikacije.

i. Izrada studija opravdanosti izgradnje gospodarskih zona

Za osiguravanje dostatnih sredstava izgradnje poduzetničkih zona na prostoru općine Orehovica osigurati će se sva potrebna dokumentacija za izradu studija opravdanosti izgradnje poduzetničkih zona a sve u svrhu dobivanja bespovratnih sredstava za izgradnju istih.

1. Potrebna dokumentacija za izradu Programa zona

Odluka o osnivanju poduzetničke zone

Pisma namjere potencijalnih poduzeća

Ukupna površina poduzetničke zone

Blizina infrastrukture, cesta, voda, struja, plin

Prostorni plan

Katastarski plan

Gruntovni izvadak

Broj zaposlenih u općini

Registar nezaposlenih u općini

Izvadak iz prostornog plana (lokacija zone)

Stopa prireza (%)

Podaci o ulaganjima u općinu od strane privatnog sektora

Broj poduzeća i obrtnika na području Općine

Ukoliko dođe do izmjena u potrebnoj dokumentaciji po zahtjevima resursnih ministarstava osigurati će se na vrijeme i dodatna dokumentacija u svrhu osiguravanja dostatnih sredstava za izgradnju poduzetničkih zona.

ii. Djelatnosti koje će se obavljati u zoni i broj korisnika zone

Općina će prihvaćati obavljanje onih djelatnosti u zoni koje su definirane Programom poticanja poduzetništva. U tom smislu, posebno će se podržavati proizvodne i proizvodno-uslužne djelatnosti koje dovode do:

- novih asortimanskih struktura u gospodarstvu,

- uvođenje viših tehnologija,
- povećanja izvoza i povezivanja s inozemnim tvrtkama visokom imagea,
- otvaranju novih radnih mjesta.

Za dobivanje suglasnosti o dodjeli zemljišta, ulagač - investitor je dužan dostaviti PISMO NAMJERE općinskom poglavarstvu. U pismu namjere ulagač - investitor mora naznačiti sve karakteristike o namjeravanoj investiciji, kako bi općinsko poglavarstvo moglo ocijeniti stupanj njezinog uklapanja u koncepciju razvoja poduzetničke zone. Nakon prihvaćanja pisma namjere, investitor - poduzetnik mora dostaviti investicijski program, na osnovi kojeg Poglavarstvo daje prijedlog vijeću.

Svoje mišljenje, nakon provedene analize o prihvatljivosti poduzetničkog pothvata općinske službe upućuju Poglavarstvu. Poglavarstvo na temelju mišljenja općinskih službi prihvaća ili odbija poduzetnički pothvat i dostavlja ga vijeću, koje daje ili odbija suglasnost u vezi realizacije poduzetničkog pothvata. Odluka vijeća je konačna.

Temeljni princip koji će biti primjenjivani kod odabira gospodarskih djelatnosti odnosit će se na osiguranje razvoja gospodarskih djelatnosti u zoni, ekološke prihvatljivosti, i razvoja općine kao gospodarskog središta s razvijenim poduzetništvom.

iii. Ekološka prihvatljivost projekta osnivanja poduzetničke zone

Neriješena odvodnja otpadnih voda i fekalija, neadekvatno zbrinjavanje otpada, zaštita izvorske pitke vode, samo su neki negativni pritisci na okoliš na ovim prostorima.

Imajući to na umu, investitor će strogo voditi računa o strukturi djelatnosti koje će se obavljati u zoni, te će podržavati proizvodnju sa standardima kvalitete ISO i dr., koji uključuju i ekobonitet.

U odabiru industrijskih djelatnosti, uvažavati će se proizvodnja i tehnologija koja je čistija, zdravija i prilagođena zahtjevima održivog razvoja u dugoročnom razdoblju.

iv. Kriteriji za korištenje poduzetničke zone

Postoje određeni uvjeti i kriteriji za korištenje poduzetničke zone. Jedan od takvih kriterija je sadržaj gospodarskih djelatnosti koje se mogu razvijati u poslovnoj zoni. Zbog nužnosti da se u okviru zone osigura skladnost u rasporedu gospodarskih djelatnosti i njihova srodnost na pojedinim dijelovima zone, treba izraditi odgovarajući globalni raspored kojim se homogeniziraju istovrsne ili slične djelatnosti na predviđenim dijelovima. Na taj način osigurava se pravilan i skladan raspored djelatnosti u prostoru zone.

Osnovni kriteriji na temelju kojih bi se razmatrale ponude za ulaganje u zonu i koje moraju zadovoljavati potencijalni ulagači su:

- gospodarska djelatnost koju potencijalni ulagači namjeravaju realizirati na prostoru zone mora biti u skladu s razvojem gospodarstva. Djelatnosti koje nisu predviđene sadržajem gospodarskih djelatnosti neće se razvijati.
- temeljene orijentacije razvoja gospodarstva općine u pogledu veličine poduzetništva koje treba razvijati u zoni, pretpostavljaju realizaciju prioritetnog razvoja obrtništva malih i srednjih poduzeća.
- kod zapošljavanja prioritet trebaju imati stanovnici općine. Primjenljivost ovog kriterija uvjetovana je raspoloživošću traženih radnika u donosu na kvalifikacije i zanimanje.
- poduzetnici koji ulažu u gospodarske projekte za koje je «Pravilnikom o izradi studije o utjecaju na okolinu» propisana izrada takve studije, dužni su istu izraditi o svom trošku.

Vijeće Općine Orehovica zadržava pravo da zatraži izradu studije i za one projekte ulaganja za koje nije takva obveza propisana Pravilnikom, ako to ocjenjuje potrebnim. Troškove izrade studije i u ovom slučaju snosi ulagač - investitor.

1. Priključenje gospodarskih objekata obavlja se u skladu s propisima:

Priključivanje na elektroenergetsku mrežu:

- Zakon o tržištu električne energije NN 68/01
- Opći uvjeti za opskrbu električnom energijom NN 14/06
- Tipizacija HEP-a za određene vrste objekata

Priključivanje na vodoopskrbu i plinsku mrežu:

- Zakon o komunalnom gospodarstvu NN 26/03
- Tehnički propisi za projektiranje, izgradnju i priključenje potrošača

Priključenje na telekomunikacijsku mrežu:

- Zakon o telekomunikacijama NN 122/03
- Posebni uvjeti građenja

Priključenje u sustav kanalizacije:

- Zakon o komunalnom gospodarstvu NN 26/03
- Odluka o odvodnji voda

Uključivanje u sustav odvoza smeća i otpada:

- Zakon o komunalnom gospodarstvu NN 122/03
- Odluka o komunalnom redu

v. TRŽIŠTE

Tržište kao osnovni činitelj uspješnog poslovanja iziskuje posebnu pažnju. To znači, prije donošenja odluke o ulaganju u poduzetničke zone, potrebno je sagledati situaciju tržišta. Tržište je izvor prihoda i mjesto novih mogućnosti poslovanja. Ostvareni uvjeti predviđanja znače i stvaranje uvjeta za daljnji razvoj.

Iz analize stanja gospodarstva u županiji i općini, uočljivo je da Općina Orehovica ima sve uvjete i potrebe za poduzetničkim zonama, čijim bi se otvaranjem uvelike smanjila nezaposlenost na prostoru općine.

S aspekta korištenja poduzetničkih zona, potencijalni korisnici su trgovačka društva i obrtnici, iz područja općine i van iste. Svi korisnici zona moraju se izjasniti s kojom se djelatnošću misle baviti. Prilikom donošenja takve odluke, moraju imati određena saznanja o potrebama tržišta za njihove proizvode i usluge, kao i sve druge osnovne elemente kao npr. potrebna kadrovska osnova, repromaterijali, financijska sredstva i sl. Vjerujemo da će odluke biti pravilno donošene i da s tog aspekta neće biti većih poteškoća.

1. Kritična strateška pitanja

Proces strateškog planiranja gospodarskog razvitka započinje određivati prioritete identificiranjem strateških pitanja koja su važna za postizanje željene buduće vizije općine.

Strateško pitanje traži načine da se utječe na slabe strane, gradi na jakim stranama, reagira na prijetnje i iskoriste mogućnosti za postizanjem vizije.

Strateško pitanje izraženo je u obliku upitne rečenice s mogućnošću više od jednog odgovora. Na primjer "Kako možemo podržati i poticati rast malih i srednjih poduzeća?" Odlučiti se za odgovore kao npr. inkubator, kreditna linija, poticaji i sl.

Pitanja na koja treba odgovor, mogu se sažeti u slijedeće kategorije:

- kako pomoći razvoju poduzetništva
- kako osigurati održivi razvoj s ekološkom svijesti,
- kako osigurati i poduprijeti razvoj ljudskih resursa i njihova veza s gospodarskim razvojem,
- kako smanjiti nezaposlenost,
- kako razviti potrebnu infrastrukturu,
- kako osigurati tehnološki razvoj.

Strateška pitanja polazna su točka za donošenje odluke koja su pitanja kritična strateška pitanja, koja će postati fokus strateškog plana gospodarskog razvoja. Pri selekciji kritičnih strateških pitanja, u obzir su uzeti slijedeći kriteriji:

- kada će se općina suočiti s kritičnim pitanjem,
- koliki će biti razmjer utjecaja tog pitanja,
- koliko teško će biti baviti se rješavanjem tog pitanja,
- koje su moguće posljedice ako se ovo pitanje ne počinje rješavati.

Ovdje su bitna tri kritična strateška pitanja za Općinu Orehovica:

1. Kako možemo poduprijeti razvitak novih poslovnih subjekata i otvoriti nova radna mjesta ?
2. Kako osigurati održiv razvoj s ekološkom svijesti ?
3. Kako osigurati i podržavati razvitak ljudskih resursa i njihovu povezanost s gospodarskim razvitkom ?

2. Preporučene intervencije (projekti) potpore kritičnim pitanjima

S ciljem određenja područja koja će na najbrži i najučinkovitiji način snažno poduprijeti daljnji gospodarski razvoj i ostvariti uvjete za (samo) zapošljavanje je razvoj malog poduzetništva, uključujući i pomoć nužnih institucija, pritom nije namjera zanemariti ostale segmente razvoja.

Uz otvaranje novih radnih mjesta, važno je napomenuti i ekološku i infrastrukturnu središnost zona kao nužnih značajki razvoja suvremenog gospodarstva. Ujedno, kvalitetnim ostvarenjem zona kao i razvoja malog poduzetništva, daju se preduvjeti i podrška razvoju turizma i poljoprivrede.

Za realizaciju poduzetničkih zona, postoje određeni razlozi od kojih su neki:

- poticanje razvoja malih poduzetnika (potencijalnih i postojećih) pružanjem logistike zona pod povoljnim uvjetima od strane općine,

- mala poduzeća, statistički gledano, imaju daleko kvalitetnije iskorištenje uloženog kapitala od velikih, kod malih poduzeća najviša je stopa zaposlenosti po uloženom kapitalu kao i najviša stopa ostvarenog prihoda po kapitalu.

Za poduzetničke zone naročito je značajno osigurati dovoljan broj ulagača, koji će biti nositelji značajnijeg broja radnih mjesta, uz nužno poštivanje ekoloških kriterija.

b. Jačanje kapaciteta potpornog okruženja za razvoj poduzetništva

Podmjera 1. Poduzetnički inkubator

Poduzetnički inkubatori okupljaju male poduzetnike koji tek počinju poslovati ili su u fazi rasta i razvoja i nemaju vlastiti prostor. Upravo inkubatori omogućuju poduzetnicima korištenje poslovnog prostora po vrlo povoljnim uvjetima (bez najamnine ili uz smanjenu najamninu) ograničen broj godina. Osim poslovnog prostora, korisnicima su na raspolaganju poslovna infrastruktura, intelektualne i poslovne usluge i dr. U razdoblju inkubacije nakon čega bi trebali postati samostalni i prepustiti mjesto u inkubatoru drugom poduzeću.

Jedan dio usluga poduzetničkog inkubatora je općeg karaktera (administrativni servisi, računovodstvo, pomoć u vođenju i upravljanju poslovanja i dr.) i može se osigurati unutar samog inkubatora, a dio usluga može se obavljati i za vanjske korisnike.

Cilj je poduzetničkih inkubatora ponajprije generiranje novih malih tvrtki na temelju inovacijskih ili poduzetničkih projekata koji se razvijaju u samom centru.

Razina I.

Ona bi obuhvaćala poslove vođenja administrativnih poslova

Razina II.

Obuhvaća najam prostora u kojem bi tvrtke korisnici poslovale. Postojale bi dvije vrste poslovnih prostora.

Razina III.

Posljednja, treća razina obuhvaća intelektualne i usluge prodaje i plasmana usluga i robe.

Podmjera 2. Jačanje inozemnih investicija

Kako bi se to moglo napraviti potrebno je revidirati gospodarsko stanje na području općine Orehovica, kapaciteta sa kojima se raspolaže, obrazovnu strukturu koja se posjeduje te mogućnosti koje općina Orehovica u vidu subvencija može ponuditi stranim investitorima.

Nakon temeljitog screeninga gospodarskog stanja na području općine Orehovica potrebno je u suradnji sa HGK aktivno raditi na upoznavanju potencijalnih investitora sa područja Republike Hrvatske na područje općine Orehovica.

Treći korak je uspostaviti suradnju sa inozemnim partnerima u vidu Veleposlanstava te njihovim odjela za gospodarsku sradnju kako bi povezali općinu Orehovicu sa domicilnim gospodarskim i obrtničkim komorama preko kojih bi se potencijalnim korisnicima predstavile mogućnosti općine Orehovica za njihovo ulaganje

c. Razvoj komunalne infrastrukture

Izgradnja sustava odvodnje fekalnih voda i oborinskih voda

Međimurske vode d.o.o. izradile su projekt sustava odvodnje fekalnih i oborinskih voda sa izgradnjom pročištača u Podbrestu. Prema projektu, u sustav je osim tri naselja Općine orehovica (Orehovica, Podbrest i Vularija) uključan i Sveti Križ (Općina Mala Subotica). Glavni projekti potvrđeni su od nadležnog Upravnog odjela za prostorno uređenje i gradnju Međimurske županije. Projekt je vrijedan 95.281.681,00 kn.

Izgradnja prometnica

Osim već navedenih planiranih izgradnji prometnica i nadalje se planiraju rekonstrukcije postojećih prometnica, izgradnja novih nakon izgradnje kanalizacije, kao i gradnja pješačko-biciklističkih staza.

d. POS - PROGRAM DRUŠTVENO POTICANE STANOGRADNJE

Sukladno odredbama Zakona o društveno poticanoj stanogradnji (Narodne novine 109/01, 82/04, 76/07, 38/09), jedinice lokalne samouprave na temelju provedene ankete utvrđuju liste prvenstava te na osnovi tako utvrđenih stambenih potreba na određenom području, započinje se sa izgradnjom stanova.

Jedinica lokalne samouprave osigurava zemljište i snosi troškove opremanja tog zemljišta komunlanom infrastrukturom, a financijskim sredstvima Republike Hrvatske osigurava se pokriće troškova u vezi s izgradnjom u dijelu koji odgovara visini od 25% etalonske cijene građenja po m² korisne površine stana. Etalonsku cijenu građenja utvrđuje jedanput godišnje ministar nadležan za graditeljstvo, a cijena građenja razumijeva sve troškove u vezi s izgradnjom (projektiranje, građenje, nadzor i dr.), uključivo i porez na dodanu vrijednost.

Zakon o izmjenama i dopunama zakona o društveno poticanoj stanogradnji (NN 82/04) predviđa mogućnost da se javnim sredstvima potiče gradnja i rekonstrukcija (dogradnja i nadogradnja) zgrada i obiteljskih kuća kojima se osigurava fizičkim osobama novi stambeni prostor u propisanom standardu, veličini i cijeni koštanja stana prema odredbama Zakona i to na način da se financijskim sredstvima Republike Hrvatske osigurava pokriće troškova u vezi s izgradnjom, odnosno 25% etalonske cijene građenja. Za ostvarivanje ovog prava potrebno da se osoba nalazi na listi prvenstava jedinice lokalne samouprave, da posjeduje dokaz vlasništva, odnosno dokaz da ima pravo graditi, akt na temelju kojeg se može graditi i zaključen ugovor sa izvoditeljem koji je registriran za obavljanje poslova građenja.

Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva te Agencija za pravni promet i

posredovanje nekretninama nadležni su za provedbu Programa društveno poticane stanogradnje u cilju zadovoljavanja stambenih potreba građana Republike Hrvatske.

Temeljem Zakona o društveno poticanoj stanogradnji nositelj investitorskih poslova u vezi s izgradnjom i prodajom stanova je Agencija za pravni promet i posredovanje nekretninama – APN.

Od 2004. do danas Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva prati zakonitost provedbe projekta POS-a i sudjeluje u rješavanju kompleksnih zadataka iz djelokruga APN-a.

- i. Prijedlog mjesta gradnje POS-ovih stanova i ostalih stambenih objekata

Zona Križopotje (stambeno-mješovita zona)

Općina Orehovica 2008. godine od RH otkupila je zemljište u zoni Križopotje u Orehovici veličine 12,6097 ha ha po cijeni od 420.453,00 kn. PPUO-m iz 2006. godine to je područje bilo predviđeno za stambeno-mješovito namjenu. 2011. godine Općina izradila DPU zone Križopotje (SGMŽ 18/11), te parcelirala dio zone kako bi se omogućila prodaja gradilišta koja omogućuju stanovanje i razvijanje poduzetništva. Naime, u Orehovici se konstantni manjak slobodnih gradilišta mješovite namjene koji je direktno uzrokovao negativnu migraciju mladih obitelji iz Orehovice. U svom sjevernom i istočnom dijelu zona se naslanja na postojeću Dravsku ulicu i njezinu infrastrukturu (prometnica, odvodnja oborinskih i sanitarnih voda) koja više ne zadovoljava potrebe postojeće ulice i nove zone, dok unutar zone komunalna infrastruktura ne postoji. Predviđa se izgradnja sveukupne infrastrukture: prometnice, nn mreža, vodovod, odvodnja oborinskih i fekalnih voda, telekomunikacije.

8. Programi pristupnih fonodva i strukturnih fondova EU-a iz kojih se preporučava financiranje projekata

a. IPA program

Instrument pretpristupne pomoći (eng. Instrument for Pre-Accession Assistance - IPA) pretpristupni je program za razdoblje od 2007. do 2013. godine koji zamjenjuje dosadašnje programe CARDS, Phare, ISPA i SAPARD.

Osnovni ciljevi programa IPA su potpora državama kandidatkinjama (Hrvatska, Makedonija i Turska) i državama potencijalnim kandidatkinjama (Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora i Srbija) u usklađivanju zakonodavstva s pravnom stečevinom EU te provedbi usklađenih propisa, kao i u pripremama za korištenje fondova koji će Hrvatskoj biti na raspolaganju kao državi članici Unije (strukturni i poljoprivredni fondovi, Kohezijski fond).

Zbog učinkovitije provedbe osnovnih ciljeva IPA program je podijeljen na pet komponenti:

- I. Pomoć u tranziciji i jačanje institucija
- II. Prekogranična suradnja
- III. Regionalni razvoj
- IV. Razvoj ljudskih potencijala
- V. Ruralni razvoj

Za provedbu svake komponente programa IPA izrađuju se programski dokumenti:

- za komponentu I. programa IPA izrađuje se godišnji Nacionalni program
- za komponentu II. i V. sedmogodišnji Operativni programi
- za komponentu III. i IV. trogodišnji Operativni programi.

Za sveukupnu koordinaciju programa IPA u Hrvatskoj, osobito poslove pripreme i nadzora nad provedbom programa IPA, zadužen je Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU, a koordinacija financijskog upravljanja u nadležnosti je Ministarstva financija.

i. KOMPONENTA I.: Pomoć u tranziciji i jačanje institucija; Višekorisnička IPA komponenta

Pod Komponentom I poduprijeti će se reforma javne administracije, reforma prava, anti-korupcijska politika. Također, financirati će se strukturalne reforme u javnim financijama, ekonomskom restrukturiranju, poslovnom okolišu, statistici, zemljišne reforme i reforma tržišta rada. Jačanje institucionalnih kapaciteta za transpoziciju *acquisa* i implementaciju istog u skladu sa Pristupnim partnerstvom (institucionalno jačanje za upravljanje EU strukturnim fondovima). Financijska kontribucija za sudjelovanje Hrvatske u Programima Zajednice također će se financirati iz Komponente I.

Priprema i nadzor nad provedbom projekata iz I. komponente programa IPA u nadležnosti su Središnjeg državnog ureda za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova EU. Za provedbu projekata odgovorna je Središnja jedinica za financiranje i ugovaranje i Voditelji programa koje je Vlada Republike Hrvatske imenovala u svakoj instituciji koja se koristi pretpripravnim fondovima Europske Unije.

ii. KOMPONENTA II.: Prekogranična suradnja

Komponenta II. programa IPA Prekogranična suradnja za Republiku Hrvatsku predstavlja važan doprinos aktivnostima regionalnoga razvoja. Razdoblje od 2007. do 2013. godine obuhvaća 6 posebnih programa prekogranične suradnje Republike Hrvatske, i to s državama članicama EU:

1. Republika Slovenija - Republika Hrvatska: u razdoblju od 2007. do 2009. godine za financiranje projektnih partnera iz Republike Hrvatske iz sredstava IPA na raspolaganju je 7,9 milijuna eura;
2. Republika Mađarska - Republika Hrvatska u razdoblju od 2007. do 2009. godine za financiranje projektnih partnera iz Republike Hrvatske iz sredstava IPA na raspolaganju je 6,4 milijuna eura;
3. Jadranska prekogranična suradnja / Talijanska Republika - Republika Hrvatska: u razdoblju od 2007. do 2009. godine za financiranje projektnih partnera iz Republike Hrvatske iz sredstava IPA na raspolaganju je 17,9 milijuna eura;

i s državama potencijalnim kandidatkinjama za članstvo u EU:

4. Republika Hrvatska - Bosna i Hercegovina: u razdoblju od 2007. do 2009. godine za financiranje projektnih partnera iz Republike Hrvatske iz sredstava IPA na raspolaganju je 3 milijuna eura;
5. Republika Hrvatska - Republika Crna Gora: u razdoblju od 2007. do 2009. godine za financiranje projektnih partnera iz Republike Hrvatske iz sredstava IPA na raspolaganju je 1,2 milijuna eura;
6. Republika Hrvatska - Republika Srbija: u razdoblju od 2007. do 2009. godine za financiranje projektnih partnera iz Republike Hrvatske iz sredstava IPA na raspolaganju je 2,4 milijuna eura.

Također, u sklopu komponente II. programa IPA, financirat će se i projekti u sklopu transnacionalnih programa suradnje u kojima aktivno sudjeluje Republika Hrvatska, a to su:

1. Transnacionalni program Jugoistočni Europski Prostor SEE (South Eastern Space) - u razdoblju od 2007. do 2009. godine za financiranje projektnih partnera iz Republike Hrvatske iz sredstava IPA na raspolaganju je 1.490.000 eura.
2. Transnacionalni program Mediteran - u razdoblju od 2007. do 2009. godine za financiranje projektnih partnera iz Republike Hrvatske iz sredstava IPA na raspolaganju je 159.000 eura.

Prekogranična suradnja obuhvaća suradnju na izradi i provedbi zajedničkih projekata dvaju ili više prekograničnih projektnih partnera, sudionika s regionalne razine. Novčana sredstva dodjeljuju se temeljem zajedničkih natječaja za dodjelu bespovratnih sredstava prema unaprijed utvrđenim prioritetima iz prekograničnih (6) i transnacionalnih (2) programa koje je službeno odobrila Europska komisija.

iii. KOMPONENTE III. i IV.:

Korištenjem III. i IV. komponente programa IPA, Hrvatska se priprema za upravljanje financijskim instrumentima koji će joj biti dostupni nakon stjecanja statusa države članice Europske Unije, odnosno strukturnim fondovima i Kohezijskim fondom. Namjena tih fondova je s jedne strane poduprijeti gospodarski rast kako bi se dostigla veća konkurentnost na globalnoj razini, a s druge strane pomoći napredak područja koja se suočavaju s razvojnim poteškoćama.

Komponente III. i IV. programa IPA prilagođene su pravilima strukturnih fondova i Kohezijskog fonda, što podrazumijeva da se strateških dokumenti i institucije koje upravljaju ovim komponentama pripremaju na gotovo istovjetan način kao i u slučaju korištenja financijskih instrumenata koji su na raspolaganju državama članicama, pa time upravljanje programom IPA predstavlja vrijedan proces učenja.

Krovni strateški dokument za korištenje III. i IV. komponente programa IPA predstavljen je Okvirom za usklađenost strategija za razdoblje 2007.-20135.

1. Komponenta III.: Regionalni razvoj

Komponenta III. programa IPA obuhvaća tri sektora - promet, zaštitu okoliša i regionalnu konkurentnost. Tako su u sklopu te komponente izrađena tri operativna programa za trogodišnje programsko razdoblje 2007.-2009.:

1. Operativni program zaštite okoliša,
2. Operativni program za promet i
3. Operativni program za regionalnu konkurentnost.

Provedba projekata u sklopu ovih operativnih programa trajat će do kraja 2012. godine. Tekst Operativnih programa moguće je pronaći na www.strategija.hr

2. Komponenta IV.: Razvoj ljudskih resursa

Operativni program za razvoj ljudskih resursa predstavlja programski okvir za korištenje sredstava u sektoru zapošljavanja, obrazovanja i socijalne uključenosti. U cilju stvaranja novih i kvalitetnijih radnih mjesta, program će se baviti ograničenim brojem prioriteta od ključne važnosti za socijalnu i ekonomsku koheziju.

iv. KOMPONENTA V.: Ruralni razvoj – IPARD

Peta komponenta IPA programa pruža potporu Hrvatskoj u razvoju politika i pripremama za provedbu i upravljanje Zajedničkom poljoprivrednom politikom s naglaskom na doprinos održivoj prilagodbi poljoprivrednog sektora i ruralnih područja te na pripremu za provedbu pravne stečevine Zajednice u vezi sa Zajedničkom poljoprivrednom politikom.

Osnova je za korištenje financijskih sredstava namijenjenih petoj komponenti IPA programa - Plan za poljoprivredu i ruralni razvitak 2007. - 2013. - IPARD plan.

b. Poljopriveda i CAP (Common Agricultural Policy)

Hrvatsku poljoprivredu će ulaskom u Europsku uniju određivati u najvećem dijelu zajednička poljoprivredna politika Europske unije (Common Agricultural Policy – CAP), zato je potrebno se upoznati s temeljnim odredbama dokumenata po kojima se provode u praksi mjere CAP-a.

CAP je sustav poticaja i programa koji iznosi 54,7 milijardi €, odnosno 43 % proračuna Europske Unije. CAP kombinira direktne poticaje za kulture uključujući garantirane minimalne cijene za određene proizvode, uvozne tarife i kvote na određenim proizvodima izvan Europske unije. Sadašnja reforma koja je u tijeku trebala bi smanjiti uvozne kontrole i preusmjeriti poticaje u odnosu na zemljišne površine, a ne prema određenim kulturama. Ta će prijelazna faza trajati do 2012 godine.

Do 2013. Godine očekuje se postupno smanjenje subvencija koje bi trebale iznositi 32 % proračuna, a očekuje se povećanje razvojnih fondova EU regionalne politike. Temeljni je cilj CAP-a osigurati farmerima dostojan životni standard, potrošačima osigurati kvalitetnu hranu po prihvatljivim cijenama i sačuvati ruralno naslijeđe.

Povijest i očekivani razvoj CAP-a

Europska komisija ustanovila je CAP 1960 godine, a 1957 godine je ustanovljeno zajedničko tržište Rimskim Ugovorm 1957. Godine. Početni ciljevi Rimskog ugovora bili su:

1. Povećanje produktivnosti promocijom tehničkog napretka i postizanjem optimalne uporabe faktora proizvodnje, posebno rada
2. Osigurati dostojan životni standard ruralne zajednice
3. Stabilizirati tržište
4. Osigurati dostupnosti opskrbe
5. Osigurati potrošačima hranu po prihvatljivim cijenama

CAP je prepoznao potrebu različite socijalne strukture ruralnih područja i prirodnih dispariteta između različitih poljoprivrednih regija i potrebe za postupnim prilagođavanjem i izravnavanjem stupanja njihovog razvitka.

Tada su određene tri vrste mjera:

1. Interventne cijene u slučaju poremećaja na tržištu
2. Izravni poticaji poljoprivrednim proizvođačima koji su isplaćivani po zemljišnoj površini za određenu kulturu, a što je reformom 2005. ukinuto, te je ostalo samo načelo zemljišne površine kao kriterijia, a pojačana je komponenta povoljnog utjecaja na okoliš
3. Kvote koje su bile isplaćivane za stavljanje u strane bile su tzv. kvote stavljanja u stranu tj. smanjenja proizvodnje za određene proizvode kao što su mlijeko, žito i vino zbog prijetnje hiperprodukcije. Sada se također postupno napušta ta metoda stimuliranja, zbog rastućih cijena i povećane potrebe za hranom, odnosno biogorivima.

1984. godine su ustanovljene kvote mlijeka koje su dovele do sadašnjih nestašica mlijeka jer su ograničavale pojedine zemlje u apsolutnim iznosima proizvodnje.

Agenda 2000. Uvela je termin multifunkcionalnosti poljoprivrednih aktivnosti nastojeći ojačati tri područja:

1. Agroekološke programe
2. Podršku za najzapostavljena područja
3. Potporu u investiranju s ciljem podizanja poljoprivredne produktivnosti i konkurentnosti

Reforma 2003. provedena je istovremeno s ulaskom 10 novih zemalja istočne i južne Europe. Ta reforma dala je veću slobodu zemljama članicama da odaberu dali će se potpore isplaćivati na razini pojedinih gospodarstava ili na regionalnoj osnovi. Korisnici imaju veću fleksibilnost i mogu sami određivati što će proizvoditi osim voća, povrća i stolnog krumpira. Zauzvrat moraju svoju zemlju držati u dobrom stanju plodnosti uz primjenu svih mjera očuvanja okoliša.

Sve više se kao kriterij dodjeljivanja potpora uvodi provođenje mjera zaštite okoliša, dobrobit životinja, kvaliteta i sigurnost hrane, te investicije u podizanje produktivnosti. Iz istog razdoblja tj. 2003. Godine datiraju i mjere smanjenja stakleničkih plinova što bi trebalo postići u 5,75 % do 2010 i 8 % do 2007, a to praktički znači korištenje obradive zemlje za proizvodnju biogoriva.

U međuvremenu se kroz praksu došlo do spoznaje da je to neprovedivo, budući da Europa ne raspolaže dostatnim slobodnim površinama koji bi namjenila proizvodnji biogoriva jer bi u suprotnom izazvala nesrazmjerno veće povećanje cijena hrane.

Jedan od mogućih pravaca u kojem će evoluirati daljnja reforma CAP-a biti će ukidanje načela financijske solidarnosti što će značiti da se svaka zemlja financira posebno. Daljnja posljedica je da će bogate zemlje, kao Njemačka, Francuska, Nizozemska, Švedska moći više izdvajati za potporu svojoj poljoprivredi dok će nove članice osobito iz Južne i Istočne Europe moći daleko manje izdvajati za iste namjene. To će značiti da neće moći srednjoročno doseći istu tehnološku i konkurentsku razinu proizvodnje kako bi dostigla tradicionalne članice.

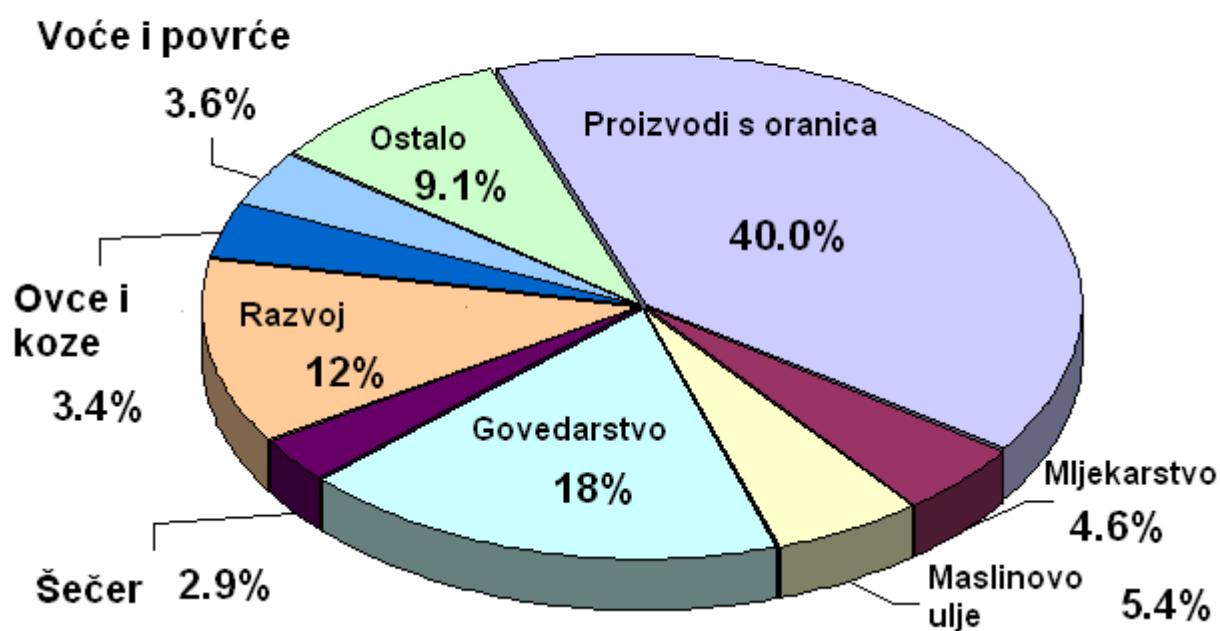
Smatra se da će to biti jedan od glavnih prijepora u debatama o daljnjoj reformi CAP-a. Predstoje također i tvrdi pregovori za promjene u statusu:

1. Mliječnih kvote- najvjerojatnije da slijedi postupno ukidanje tih kvota zbog rastuće svjetske potražnje i već sada nedostatne proizvodnje, pa je postalo apsurdno ograničavati količine
2. Alokacija i transparentnost u CAP isplatama – u sustavu postoje mnoge nejasnoće te sve strane traže preglednost isplata i dostupnost informacija
3. Biogoriva - cilj je smanjenje CO2 emisije za 20 % u sljedećih 13 godina, a komisija očekuje da će obnovljiva energija do 2020 iznositi 20 % od ukupne potrošnje od čega minimum 10 % biogoriva. Upravo to je postalo problematično zbog nemogućnosti da se značajnije zemljišne površine prenamjene za proizvodnju biogoriva, a bez da se izazovu veći poremećaji na tržištu hrane.

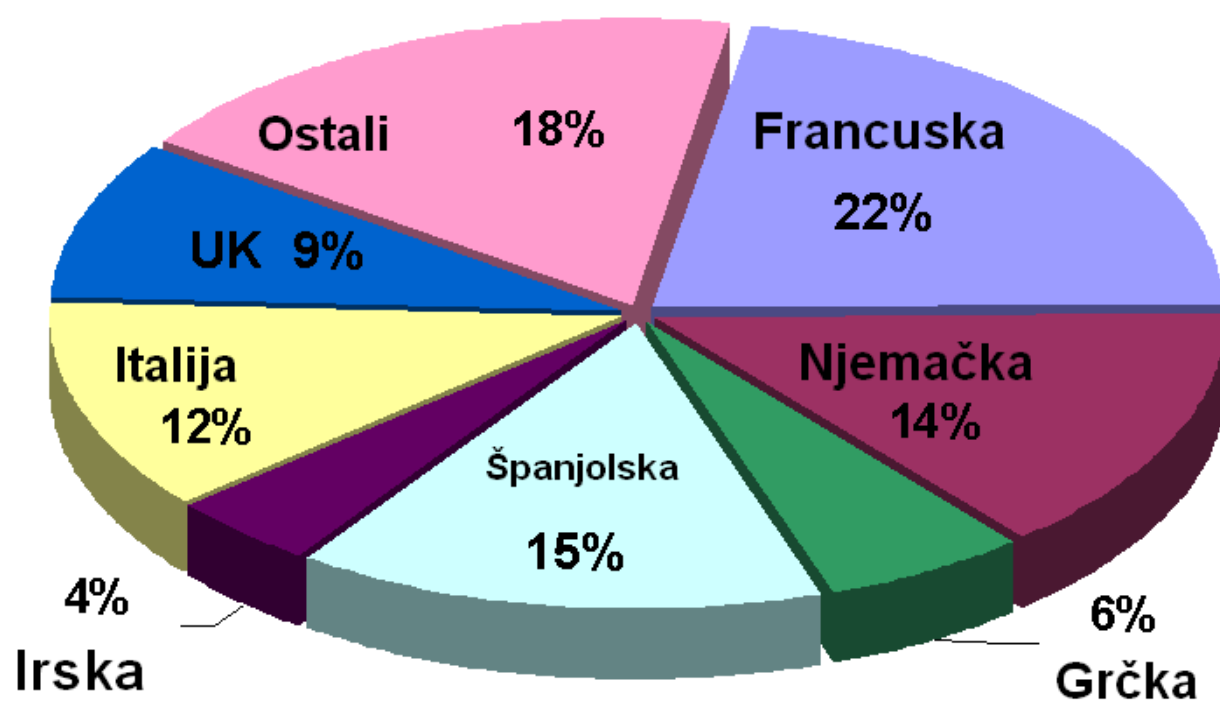
Nove zemlje se smatraju oštećene zbog toga što najveći dio potpora odlazi velikim proizvođačima, a u novim članicama raspoložive su manje zemljišne površine po jednom proizvođaču što ih stavlja u neravnopravan položaj.

Važno je biti upoznat s činjenicama o mogućoj daljnjoj evoluciji politike i prakse CAP-a kako ne bismo imali iluzije i prevelika očekivanja o mogućem sponzorstvu našim poljoprivrednim proizvođačima.

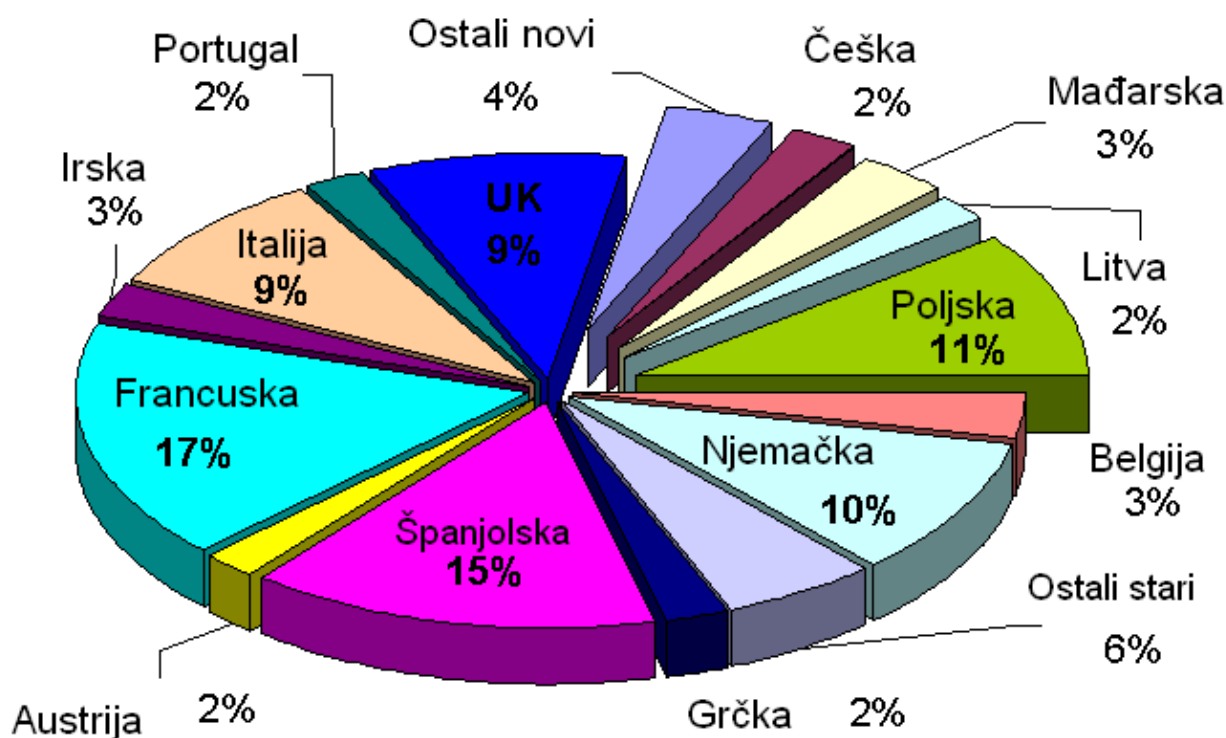
Sektorska struktura fondova CAP-a

Struktura korisnika CAP-a

Postotak obradivih površina u EU po zemljama

Zaključna razmatranja uz CAP

Zajednička agrarna politika u priličnoj je mjeri evoluirala od svojih početnih načela i ciljeva. Dok je po utemeljenju bilo važno podupirati što veću proizvodnju uz dobivanje velikih količina jeftinih proizvoda današnja doktrina temelji se na postizanju ravnoteže koja će prevagnuti prema kvaliteti, ekološko prihvatljivoj proizvodnji i očuvanju okoliša, osiguranju određene količine biogoriva kao dijela obnovljivih izvora energije.

Zemlje nove članice ne mogu više računati na linearnu participaciju u fondovima CAP-a iz razloga što među vaneuropskim zemljama raste otpor i pritisci da se potpore CAP-a smanje jer prema njihovim shvaćanjima stvaraju nepotrebne poremećaje u paritetima cijena, umjetno smanjujući troškove proizvodnje u Europi i samim time nelojalnu konkurenciju prema proizvođačima iz trećih zemalja.

Takva shvaćanja prodiru i u zemljama EU-a pa se sve više zastupa stajalište da bi preusmjeravanjem obilnog financiranja putem CAP-a prema drugim sektorima bili postignuti daleko veći razvojni efekti, a da bi se dostupnost hrane po povoljnim cijenama mogla postići ukidanjem sadašnjih diskriminatornih uvoznih nameta. Takva se politika pokušava artikulirati u okviru WTO-a u svim pregovorima o usklađivanju tarifa između vodećih industrijskih zemalja i nerazvijenog dijela svijeta.

Od svega ovoga za nas je bitno usvojiti ta nova doktrinarna načela koja će najkraće upućivati na:

- Okrupnjavanje zemljišnih površina
- Proizvodnju visokokvalitetnih proizvoda
- Smanjenje nitrata gnojiva po jedinici površine (u tomu Hrvatska neće imati problema jer ni sada ne postoji prekomjerno korištenje umjetnih gnojiva).
- Također se valja oduprijeti očitij zabludi da se može proizvesti dovoljno biogoriva koliko predviđaju energetske povelje, a da se značajno ne smanjuju površine namjenjene proizvodnji hrane

KRITERIJI ZA ODABIR PROJEKATA

Odabir projekata važan je proces. Projekti odabrani za provedbu kroz PUR moraju biti u skladu s dogovornom PUR strategijom te s županijskim i nacionalnim strategijama i planovima. Projekti moraju biti izvedivi i moraju biti selektirani na transparentan način. Ove i druge kriterije razmotrila je konzultantska tvrtka Jaić Consulting d.o.o. te donijela odluku o procesu odabira projekata i njima pripadajućim kriterijima opisanim u Tablici 4.1

Tablica 4.1: Dogovorni kriteriji za odabir projekata

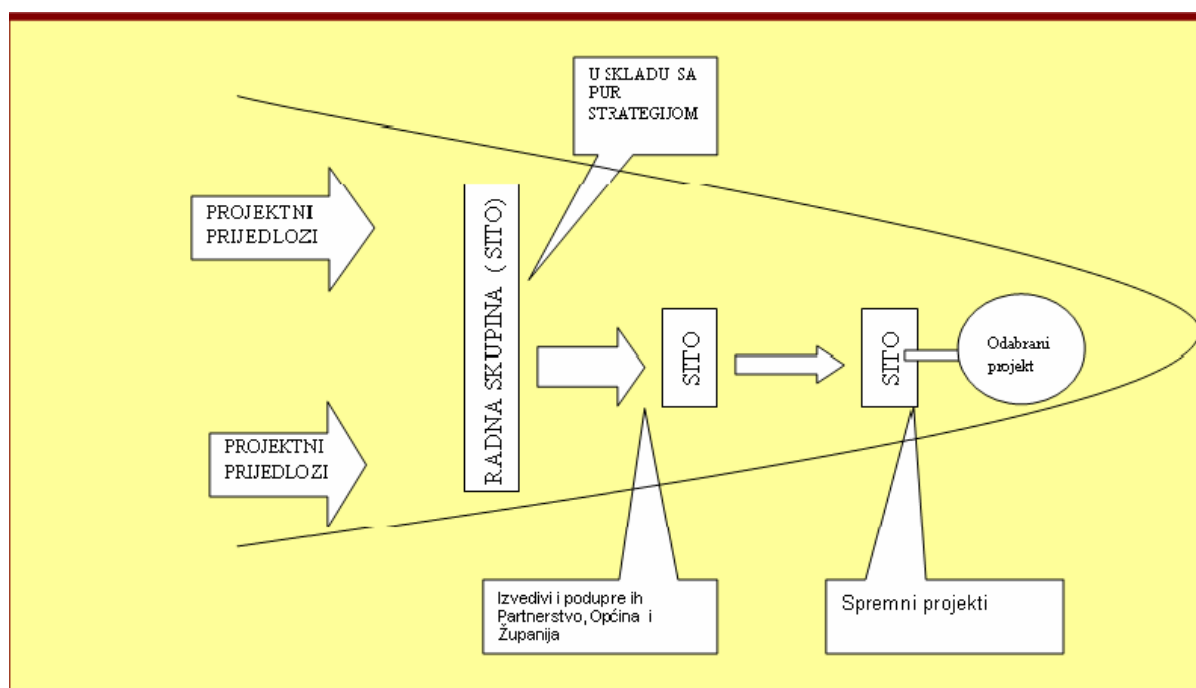
Stupanj	Kriteriji (Projekti bi trebali)	Ishodi
---------	---------------------------------	--------

<p>IDENTIFIKACIJA</p> <p>Ovim se procesom odabiru projekti.</p>	<p>Mogu biti u bilo kojoj fazi razvoja projekta, od početne zamisli do detaljnog plana, ali moraju:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Odražavati strategiju PUR-a – tj. pozivati se na pitanja iz osnovne i SWOT analize i proizlaziti iz prioriteta i mjera PUR-a. ☐ Podudarati se sa ostalim odobrenim planovima (tj. postojećim i odobrenim nacionalnim/županijskim prostornim planovima i planovima jedinica lokalne samouprave) <p><u>I u najboljem slučaju bi trebali:</u></p> <p>Pridonosi poboljšanju ekološkog upravljanja Općine Orehovica</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Pridonosi održanju lokalne infrastrukture ☐ Graditi lokalne kapacitete u privatnom ili javnom sektoru ☐ Općenito se prilagođavati horizontalnim načelima EU 	<p>Dugačka lista projekata s pravom prvenstva koji zadovoljavaju kriterije podijeljene po sektorima. Ti sektori bi se u potpunosti trebali prilagoditi vladinim (i donatorskim) sektorima.</p> <p>Karakteristični sektori bi bili:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Razvoj poduzetništva ☐ Razvoj poljoprivrede ☐ Infrastruktura i “smeđi okoliš” (kanalizacija, odlagališta otpada i sl.) ☐ Prosvjeta i razvoj ljudskih resursa ☐ Zdravstvo i socijalna skrb ☐ Kulturna baština, zeleni okoliši turizam
<p>Stupanj</p>	<p>Kriteriji (Projekti bi trebali)</p>	<p>Ishodi</p>
<p>DAVANJE PRVENSTVA (PRIORITETA)</p> <p>Primjena ovih kriterija će se poslužiti prethodno utvrđenim podacima koji uključuju izbor, opseg, troškove i dobrobiti.</p> <p>Ako su ovi nepostojeći, ostaje neizvjesno da li će projekt biti svrstan pod projekte sa pravom prvenstva.</p>	<p>Obavezni kriteriji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Mora biti označen kao projekt sa pravom prvenstva od strane Partnerskog odbora</i> • <i>Može se brzo razviti u potpuno izvedbu i ponuditi detaljni plan izvedbe – (bez značajnijih tehničkih, ekoloških, financijskih, privrednih ili socijalnih pitanja)</i> • <i>Može se brzo izgraditi – npr. nabavka zemljišta ne predstavlja problem, postojeća</i> 	<p>Lista VISOKO PRIORITETIZIRANIH projekata u svakom od sektora koji uglavnom zadovoljavaju pred izvedbu. Ovo prilagođavanje prioriteta na lokalnoj razini sa prioritetima vlade i donatora olakšava pristup sredstvima financiranja. Projekti iz svakog sektora trebaju biti upakirani tako, počevši od onih sa najvećim pravom prvenstva, da se što bolje prilagode</p>

	<p>lokacijska/građevinska dozvola</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Raspoloživa sredstva sufinanciranja.</i> Prikazati druge izvore sufinanciranja do 20 % troškova projekta • <i>Početna procjena optimizira dobit prema troškovima</i> • <i>Može biti rukovođen i održavan od strane odgovorne organizacije</i> <p>Poželjni kriteriji:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Da predstavlja preduvjet za provedbu slijedećih projekata</i> • <i>Potencijalno privlači dodatne Fondove Općini i Županiji</i> • <i>Nadopunjuje ostale PUR projekte</i> • <i>Promovira socijalnu uključenost</i> 	<p>postojećim sredstvima financiranja.</p> <p>Ako je projekt sa pravom prvenstva proglašen neizvedivim, onda se mogu uključiti daljnji prioritetni projekti iz istog sektora.</p>
<p>NACRT PROJEKATA za sve projekte sa pravom prvenstva</p>	<p>SVI prioritizirani projekti trebali bi uključivati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Predmet, prioritet i mjeru za koju se veže prijedlog projekta • Kratki opis postojeće situacije • Kratki opis prijedloga rješenja koji sadržava mogućnosti, ciljne korisnike, dopunske projekte i operativne odgovornosti • Trenutni status pripreme • Sva ključna pitanja u vezi sa okolišem ili nabavkom zemljišta 	<p>Matrica za projekte sa pravom prvenstva prema sektoru kao što je pokazano u tablici ispod:</p>

	<p>Uključenje u prostorni plan za visoko prioritizirane projekte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Točni izdaci u rasponu od manje ili više 25 % • Početna procjena o koristima • Definiranje organizacije za sufinanciranje (i fondovi) • Kratak pregled plana primjene sa pripremljenim vremenskim tijekom i odgovornostima. 	
--	--	--

Od projektnog prijedloga do provedbe projekta!

“Prosijavanje” Proces odabira projekata: Neki projekti možda neće uspjeti!

Ako nisu jasno opravdani i odgovarajući tj. ako nisu u skladu s PUR strategijom i nacionalnim programima i prioritetima donatora itd.

OKVIRNI PRIORITETNI PROJEKTI I "PIPELINE" (MREŽA) PROJEKATA

Dogovorni kriteriji za odabir projekata vode identifikaciju projekata. To je dinamičan proces, i uključuje davanje prvenstva (prioriteta) onim projektima koji su u skladu s PUR strategijom i koji su spremni za provedbu odnosno kompletirani s potpunom i pozitivnom procjenom izvedivosti. Slijedeći nakon tih prioriteta biti će oni projekti koji trebaju biti detaljizirani do različitih stupnjeva. Svi ti projekti sačinjavaju "pipeline" projekata koji se jednostavno mogu podijeliti na slijedeće:

- **Projekte koji su spremni za provedbu** - Projekti spremni za provedbu, sve potrebne dozvole su dobivene i potpuna procjena izvedivosti je završena i pozitivna.
- **Projekte koji zahtijevaju potpunu procjenu izvedivosti** - Projekti koji mogu imati pozitivnu pred-studiju izvedivosti, ali za koje je sada potrebna potpuna studija izvedivosti, detaljni plan i/ili procjena troškova i koristi (cost-benefit analiza).
- **Projekte za koje su još potrebne pred-studije izvedivosti te početne procjene učinaka**
- **Projekti koji zahtijevaju procjenu izvedivosti i ranu procjenu učinaka.**
- **Projektne prijedloge** - Ideje koje će trebati razviti u projekte.

Očekuje se da će se cjelokupni "pipeline" projekata izraditi na način pokazan na slici 5.2. Ideja je razvijati sve više i više prikladnih projekata za provedbenu fazu nego što je slučaj na početku provedbe PUR -a. Slika 5.2 je shematski prikaz relativnih udjela svakog sektora tijekom vremena.

"Pipeline" projekata je proces koji se često opisuje kao početni dio upravljanja projektnim ciklusom. Projektne ideje najvažniji su dio ovog procesa. Ideje se moraju u budućnosti tražiti putem dobro organiziranih javnih poziva što će omogućiti široko sudjelovanje u PUR procesu (i općenito u razvoju Općine). Taj postupak valja ponoviti dvaput godišnje kako bi se osiguralo da se dobre ideje, u bilo koje vrijeme tijekom ovog postupka, mogu razviti u projekte. Sve ideje dostavljaju se u sličnom formatu koji se može prenijeti u bazu podataka i razvrstati prema ključnim kriterijima.

Priprema projekata mora se obavljati za mnogo projekata prema njihovom stupnju pripremljenosti za provedbu. U bilo koje vrijeme, projekti koji su spremni za provedbu biti će u početnom stadiju provedbe dok će se istodobno raditi studije izvedivosti i pred-izvedivosti za druge projekte, u nadi da će se "proizvesti" projekti spremni za provedbu odmah nakon kraja provedbe prvog kruga projekata. Cilj je da se uvijek ima u provedbi što više relevantnih projekata u Općini – koliko god sustav to može podnijeti. Posebice relevantni projekti su oni koji mogu kombinirati više od jednog prioriteta. To bi moglo uključivati one projekte koji razvijaju i čine dostupnom nove ili odgovarajuće tehnologije za lokalne tvrtke kroz predloženi lokalni Centar za nove tehnologije. Time bi se rješavale poslovne potrebe za uslugama, potreba za razvijanjem veće lokalne stručnosti na visokim položajima te potreba za boljim povezivanjem obrazovanja s potrebama lokalnih poduzeća.

HORIZONTALNE TEME EUROPSKE UNIJE

PUR Općine Orehovica zamišljen je tako da se adekvatno odnosi prema slijedećim važnim razvojnim temama Europske unije:

- Razvoj informacijskog društva
- Promocija jednakih mogućnosti i ljudskih prava
- Upravljanje okolišem i "održivost"
- Nastavak privatno-javnog partnerstva i učinkovite demokracije

Strategija informacijskog društva za Općinu Orehovica

Informacijsko društvo se već pokazuje kao jedan od glavnih pokretača ekonomskih i društvenih promjena u Europi. Više nije slučaj da je ekonomski rast moguć ako samo neki pojedinci imaju pristup informacijama. Prijelaz prema informacijskom društvu zahtijeva sudjelovanje svih. No njegov potencijal nije u Općini Orehovica u potpunosti iskorišten iako je prepoznato da je informacijska i komunikacijska tehnologija (IKT) bitna komponenta za povećanje poslovne konkurentnosti.

Poslovna upotreba informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT) u Općini Orehovica relativno je niska u usporedbi s drugim općinama i regijama u Hrvatskoj i vrlo niska u usporedbi sa razvijenim regijama Europske unije. Uz sve veći broj konkurentskih tvrtki u

drugim zemljama i općinama koje iskorištavaju prednosti proširenih tržišnih prilika, važno je da sva poduzeća mogu iskoristiti prednosti IKT-a i da njihovi zaposlenici imaju za to potrebne vještine.

Postoji opasnost da će informacijsko društvo načiniti *digitalnu podjelu* i povećati mogućnosti onima koji već posjeduju određene vještine, istovremeno smanjujući mogućnosti onima koji ih ne posjeduju. Predviđeno je da će PUR i Općina uzvratiti sistemskom integracijom IKT vještina u sve vrste aktivnosti, a osobito za aktivnosti za koje je važno razviti osnovne i ključne vještine. Oni kojima nedostaju osnovne/ključne vještine najvjerojatnije će imati najslabiji pristup IKT uslugama i opremi.

Neupoznatost s IKT-om vjerojatnije će povećati poteškoće koje pojedinci imaju pri pristupanju mogućnostima i sad i u budućnosti. Stoga će se posebno poticati projekti u području prioriteta ispod osnovnih i ključnih vještina kako bi se pokazalo da su ICT vještine uzete u obzir u smislu sadržaja i isporuke (učinak pokazivanja) predloženih aktivnosti treninga. Aktivnosti osnovnih i ključnih vještina trebale bi osigurati da igraju ulogu u opremanju sudionika da postanu sudionici digitalnog doba sigurni u svoje znanje i upotrebu IKT-a. Općina će igrati ključnu ulogu u tome da informacijsko društvo bude među glavnim temama PUR-a .

S vremenom će informacijsko društvo utjecati na način na koji gotovo sve tvrtke u Općini posluju. Neke su već svjedokom dolaska novih konkurenata koji nisu postojali prije dvije ili tri godine. Novi kanali isporuke pružaju i mogućnosti i prijetnje. Oni koji reagiraju najbrže i idu u korak s novim razvojem dobit će najviše od nove dinamike poslovnog okruženja. Imati mogućnost odgovora na uvijek promjenjivo tržište, zahtijeva mogućnost i ključne vještine koje su prethodno uočene kao važan element strategije. To se naročito odnosi na sektore i tvrtke na određenim lokacijama koje koriste tehnologiju kako bi prevladale probleme koje uzrokuje njihov periferan položaj, imaju mogućnost proširiti se tamo gdje to prije nije bilo moguće, jačajući i modernizirajući time gospodarstvo.

Provedba strategije informacijskog društva

Strategija će se provoditi kroz cijeli PUR, a stavljanje IKT-a među najvažnije teme važno je za univerzalno sudjelovanje u informacijskom društvu. Gotovo svi aspekti PUR-a imat će neku ulogu u isporučivanju različitih aspekata strategije. Osobito *vježbe podizanja svijesti* moraju biti dio ne samo poslovnog okruženja, nego i inicijativa za obuku i postizanje vještina u svrhu promicanja ruralnog razvoja i zajednice. Nadalje, kao dio provedbe PUR -a raditi će se na slijedećem:

- Osiguravanju da novi objekti imaju odgovarajuću infrastrukturu informacijske i komunikacijske tehnologije
- Pružanju informacija putem IKT-a o svim savjetodavnim i marketinškim aktivnostima
- Pružanju fleksibilne IKT obuke dostupne što široj javnosti
- Osiguravanju da aktivnosti na poslovnom razvoju iskorištavaju IKT gdje god je to moguće.

Svaki projekt i podnositelj projekta biti će "provjeravan" prema tome kako će projekt dalje razvijati informatičku tehnologiju u Općini. Biti će pripremljene *smjernice* svim podnositeljima projekata. Ove smjernice namijenjene su kao pomoć podnositeljima projekata da znaju koji je minimalni prag kvalitete za IKT kao horizontalne teme u Općinskom PUR-u.

Smjernice će biti pripremljene prema vrsti aktivnosti projekta kako bi se potaknulo razumijevanje najboljih praksi i da bi se upozorilo podnositelje projekata na načine na koje IKT sve više utječe na gospodarski i osobni život u Europi.

Ovim smjernicama nije namjera da pokriju svaki primjer. Podnositelji projekata potiču se da budu kreativni u načinima na koje IKT može dodati vrijednost. Podnositelji projekata se moraju izjasniti koje akcije su već poduzeli ili namjeravaju poduzeti i kako se to odnosi na sveprisutnu temu o IKT-u. Primjeri kako se IKT može koristiti u raznim razvojnim programima slijede u nastavku (biti će traženo od podnositelja projekata da opišu i brojčano izraze, ukoliko je to moguće, kako će se informacijska i komunikacijska tehnologija koristiti u njihovim projektima).

Projekti koji uključuju osobni razvoj i razvoj zajednice

- Razvoj zajednice povezan je s pružanjem lokalnih usluga kako bi se zadovoljila lokalna potreba, a često ih isporučuju organizacije iz zajednice ili dobrovoljne organizacije. IKT igra sve važniju ulogu u pomaganju zajednicama i dobrovoljnim organizacijama da se učinkovitije posvete svojim klijentima, zagovarateljima i sponzorima. IKT također omogućuje elektronsku isporuku usluga u zajednici ili da se fizičko pružanje usluga u zajednici obogati digitalnim sadržajem.
- Razvoj zajednice se također odvija putem IKT-a, putem projekata koji lokalne ljude uključuju u projekte koji imaju za njih nešto značajno, kao što je lokalna ili obiteljska povijest. Na taj način lokalni ljudi se potiču na učenje IKT vještina, fokusiranje na projekt na koji je zajednica ponosna i razvoj osobnih vještina, kao što je rad u timu ili u organizaciji. Podnositelji projekata trebali bi razmotriti potencijal korištenja IKT-a u angažiranju ljudi u aktivnostima zajednice.
- On-line izvori mogu pružiti potporu onima kojima je potreban osobni razvoj, osobito tijekom ponovnog ulaska na tržište rada. Na portalima se mogu naći ažurne informacije o mogućnostima učenja, brizi za djecu, dostupnim financijskim sredstvima za pojedince kako bi poboljšali svoje izgled, pripremi molbe za radno mjesto i savjeti o karijeri. Projekti koji uključuju osobni razvoj trebali bi uzeti u obzir kako on-line izvori mogu dodati vrijednost njihovim ciljevima.

Projekti koji uključuju turizam

- Internet ima znatan učinak na turističku industriju. Potrošačima je pružen neograničen pristup informacijama o svakom aspektu turističkih iskustava i povećana je konkurencija u turističkoj industriji. Podnositelji projekata trebali bi pokazati kako namjeravaju učinkovito primijeniti IKT u svrhu promicanja, informiranja i prodaje pomoću Interneta za turizam u Hrvatskoj i pokazati združeno promišljanje s ostalim on-line turističkim inicijativama u Hrvatskoj.
- Multimedijalne sadržaje je sada moguće prenijeti preko niza platformi, interaktivne digitalne televizije, tekstualnih poruka, bežičnih aplikacijskih protokola, Interneta na osobnom računalu, *touch screen* terminalima. Podnositelji projekata trebali bi uzeti u obzir kako se platforme s digitalnim pristupom mogu učinkovito upotrijebiti da bi se korisniku isporučio sadržaj vezan uz turizam.

- Multimedijски sadržaj nudi nove i učinkovite načine da se prenese tumačenje kulturne baštine. Podnositelji projekata trebali bi uzeti u obzir kako bi njihovi klijenti mogli dobiti bolju uslugu pružanjem multimedijskih sadržaja na strateškim turističkim lokacijama.

Projekti koji uključuju i obrazovanje

- IKT ima sve veći utjecaj na obrazovnu okolinu u smislu on-line materijala koji služe kao dopuna tradicionalnim praksama učenja, a isto tako i omogućuju ljudima učenje na daljinu. Podnositelji projekata trebaju pokazati da su uzeli u obzir potencijal IKT-a u dodavanju vrijednosti svojim projektima obuke ili obrazovanja i tamo gdje je odgovarajuće, detaljno objasniti način na koji oni namjeravaju upotrijebiti platforme s digitalnim pristupom i digitalnim sadržajem kako bi postigli odgovarajuća znanja i proširili sudjelovanje u učenju.
- Interaktivne ploče, bežične pločice i prenosive radne stanice primjenjuju se kreativno u obrazovnom okruženju. Omogućuju predavaču i učeniku interakciju na novi način koji obogaćuje iskustvo učenja i nudi nove intuitivne načine prenošenja kompleksnih ideja. Podnositelji projekata trebaju naznačiti kako su uzeli u obzir potencijal tih uređaja u ispunjenju svog projekta.

Strategija jednakih mogućnosti u Općini

Općina Orehovica osigurati će prikladnu spolnu ravnotežu i zastupanje ključnih organizacija civilnog društva unutar institucionalne strukture odabrane da provodi PUR. Nadalje, tema jednakih mogućnosti provoditi će se u svim prioritetima kroz aktivnosti kojima se pruža podrška. Podnositelji projekata trebati će objasniti kako namjeravaju provoditi načela jednakih mogućnosti unutar svojih projekata za koje traže podršku PUR-a. Namjera ovakvog pristupa je dati što veću važnost načelu jednakih mogućnosti. PUR će promicati jednak pristup svih ljudi obrazovanju, obuci i mogućnostima zapošljavanja koje nudi PUR bez obzira na spol, invaliditet ili etničko porijeklo. Da bi se to postiglo, nastojati će se postići tri cilja koji će biti integrirani kroz cijeli PUR .

Prvi cilj je povećati i osigurati pristup obrazovanju, obuci i mogućnostima zapošljavanja za žene, invalide i druge skupine.

Kontinuirano gospodarsko napredovanje može se postići samo ako se prethodno isključenim skupinama osigura pristup višim razinama obuke i na kraju poslu višeg platežnog razreda. To je moguće djelomično ostvariti osiguranjem jednakog pristupa mjerama za podršku poslovanju i obuci za poduzetnike, npr. fleksibilnim pristupom isporuci obrazovanja i obuke, strategijom za usklađivanje posla i doma koje poslodavci primjenjuju, treningom o jednakosti i fizičkom okolinom koja pruža podršku u smislu jednakosti pristupa, sigurnosti i brige za djecu. Javit će se i potreba postavljanja prioriteta za žene koje se vraćaju u radni odnos, samohrane roditelje, honorarne radnike i one koji su dugo bili isključeni iz tržišta rada (npr. zbog invalidnosti, lošeg zdravlja, slabih sposobnosti), od kojih svi imaju iskustva s poteškoćama u pristupu dobroj obuci i mogućnostima zapošljavanja.

Drugi cilj je povećati broj žena i invalida s osiguranim pristupom obuci i zaposlenju u višim platežnim razredima i sektorima viših vještina i samozapošljavanja.

Da bi članovi isključenih skupina u potpunosti iskoristili mogućnosti povećanog pristupa koje nudi PUR, važno je da poslovne i obrazovne organizacije uzmu u obzir njihove potrebe kako bi im omogućili da u potpunosti doprinesu gospodarstvu Općine.

Fleksibilna obuka i mogućnosti zapošljavanja, posebna podrška kako bi se povećao pristup poduzetničkim fondovima i savjetima, inovativni planovi kojima bi se potaklo na obrazovanje više razine i dobro plaćene karijere, netradicionalne mogućnosti zapošljavanja, povećano uključenje na više razine putem IKT-a su sve primjeri mogućnosti dostupnih u programu kako bi se postigao ovaj cilj.

Treći cilj je povećati broj poslodavaca i organizacija koje pružaju obuku i primjenjuju politike jednakih mogućnosti i radnih praksi kako bi se uskladio radni i obiteljski život.

Razvoj dobrih struktura jednakosti u praksi povećat će mogućnost da se iskoriste i razvijaju vještine i talenti svih onih koji mogu poboljšati ekonomsko bogatstvo zemlje.

Npr. poslodavci, pružatelji obuke i treninga trebali bi unutar svojih organizacija razviti strategije za primjenu jednakih prilika i metode obuke koje uzimaju u obzir potrebu za razvojem fleksibilnih radnih aranžmana i metoda isporuke treninga, podrške za brigu o djeci i starijim osobama, pristupačna okruženja i shvaćanje da se usklađivanje obitelji i posla primjenjuje jednako na muškarce kao i na žene.

Provedba strategije jednakih mogućnosti

Općina Orehovica će provoditi strategiju jednakih mogućnosti kroz:

- Promicanje jednakosti muškaraca i žena u cijelom PUR -u;
- Pomagati ljudima s poteškoćama u omogućavanju pristupa poslovima, robu i uslugama;
- Promovirati društveno uključivanje za one ljude koji ostaju marginalizirani u gospodarskom i društvenom životu Općine .

Poduzimanje aktivnosti kako bi se postigle jednake mogućnosti i društveno uključivanje ne može se ignorirati iz sljedećih razloga:

- Poboljšavaju pribavljanje i odabir kadrova jer pružaju pristup široj paleti talenata i sposobnosti u širokom rasponu zajednica.
- Povećavaju zadovoljstvo klijenata i time poboljšavaju ugled tvrtke ili organizacije koja zauzvrat poboljšava pristup novim ili prethodno nedostižnim tržištima ili skupinama, a koja bi mogla povećati svoje mogućnosti za pristup javnim i etičkim ulaganjima.
- Organizacija postaje poželjan poslodavac što mu omogućuje odabir "najbolje osobe" za određeni posao, poslovnu priliku ili obuku. Dulje vrijeme zadržavanja jedne osobe na nekom radnom mjestu vodi do smanjenja troškova ponovnog pribavljanja kadrova i obuke, a povećava motiviranost i produktivnost.
- Štite od troškova koji su posljedica diskriminacije. Sudski postupci su skupi u novčanom, vremenskom i moralnom smislu i negativno utječu na ugled.

Strategija upravljanja okolišem Općine

Održivi razvoj se najčešće definira kao **”Razvoj koji zadovoljava potrebe današnjice bez kompromitiranja mogućnosti da buduće generacije zadovolje svoje potrebe”**.

Održivi razvoj neodvojivo je povezan s društvenim i gospodarskim aktivnostima. Aktivnost koja se u jednom području odvija nauštrb druge dugoročno nije održiva. Npr. mnogi izvori u prirodi su ograničeni i jednom kad ih se ukloni ili iscrpi, naškodit će se razvoju za buduće generacije. Potrebno je osigurati gospodarski rast koji je učinkovit, socijalno prihvatljiv te da nema negativan utjecaj na okoliš.

Predanost Europske unije okolišu i održivom razvoju zajamčena je ugovorima iz Maastrichta i Amsterdama. Europsko vijeće iz Göteborga naglasilo je važnost ujednačavanja gospodarskog rasta s ciljevima održivog razvoja. Sve inicijative koje sufinancira EU moraju nužno uzeti u obzir postojeće stanje u okolišu i osigurati da nijedna interventna politika nema negativan utjecaj na okoliš.

Kako je već opisano u prvom poglavlju (Osnovna analiza), u Općini i postoje vrijedni dijelovi okoliša koje je potrebno zaštititi kako bi u njima mogle uživati i buduće generacije. Stanje okoliša u Općini sve je više pod prijetnjom onečišćenja. Otpadne vode ispuštaju se u okoliš bez pročišćavanja, prikupljeni otpad se ne tretira adekvatno, a postoje i brojna ilegalna i nekontrolirana odlagališta otpada. Osim toga, ukoliko Općina počne koristiti svoje prirodne resurse (šume, zemljište, voda) na sustavniji način kako bi se povećala zaposlenost, može se pretpostaviti da bi takvo korištenje prirodnih resursa, ukoliko nije dobro planirano i organizirano, moglo imati dodatni negativan utjecaj na stanje u okolišu.

Općina Orehovica integrirati će pitanja održivog razvoja u sve aspekte PUR-a. U viziji Općine ugrađeni su principi održivog razvoja, a postoji i poseban prioritet koji se direktno odnosi na pitanja zaštite okoliša i održivog razvoja.

To je prioritet pod nazivom ”Zaštita okoliša”, a njemu pridružene mjere su:

- Poticanje ekološke poljoprivredne proizvodnje;
- Programi edukacije o važnosti zaštite okoliša;
- Jačanje uloge nevladinih organizacija za zaštitu okoliša;

- Unapređenje praćenja stanja u okolišu.

Prioritet 7 "Komunalna infrastruktura" također uključuje mjere koje su važne za održivi razvoj stanovišta, a to su:

- Izgradnja i unapređenje sustava odvodnje otpadnih i oborinskih voda;
- Sanacija postojećih odlagališta otpada te sanacija divljih deponija.

Prilikom provedbe PUR-a, Općina Orehovica će voditi posebnu pažnju da jačanje gospodarstva *ne znači* pojačan pritisak na okoliš. Morati će se osigurati da projekti koji će se provoditi u PUR-u dokažu svoj pozitivan učinak na okoliš, odnosno da su mogući negativni učinci na okoliš svedeni na minimum. Od predlagača projekata će se tražiti da opišu koje će mjere poduzeti da zaštite okoliš i smanje bilo kakve negativne učinke na okoliš.

Strategija razvoja partnerstva i učinkovite demokracije

Partnerski dogovori na nacionalnoj i lokalnoj razini predstavljaju kamen temeljac gospodarskih programa koje sufinancira EU. Posljednjih 20 godina partnerstva na lokalnim područjima postala su popularna u Europi kao odgovor na socio-ekonomske promjene. Ovakva partnerstva vidljiva su u slučaju rada lokalnih i regionalnih vlasti s poslovnim i civilnim organizacijama u planiranju i izvršavanju razvojnih inicijativa.

Partnerstvo se smatra načinom postizanja maksimalne mobilizacije resursa i utjecaja te je dokazano učinkovito kao odgovor na krizne situacije u gospodarstvu. Ovakve situacije odnose se na zatvaranje velikih tradicionalnih industrija, povećanje siromaštva i socijalnu isključenost. U nedostatku partnerskih dogovora smanjene su šanse za uspješan lokalni gospodarski razvoj. Interesne skupine mogle bi pokušati odgovoriti na glavne strukturalne probleme bez potrebnih informacija ili svijesti o dostupnoj potpori. Nedostatak partnerstava također nosi rizik od udvostručavanja i ponavljanja već poduzetih akcija, kao i opasnost da

aktivnosti i projekti ne dopiru do onih korisnika kojima je podrška najpotrebnija. Općina Orehovića u procesu izrade PUR-a koristi radne grupe. Početkom izrade PUR-a formirano je zasebno tijelo, radna grupa, koja djeluje kao savjetodavno tijelo Općine unutar PUR procesa. Članovi ovog Odbora izabrani su od samih interesnih skupina kao njihovi predstavnici. Tijekom izrade PUR-a, radna grupa konzultirana je u svim važnijim pitanjima razvoja i pripreme strategije. Na taj način jača se participacijska demokracija u Općini .

U Osnovnoj analizi navedeno je da je civilno društvo u Općini nedostatno razvijeno. Razvoj civilnog društva Općina smatra vrlo važnim i jedan od prioriteta direktno se odnosi na njegovo jačanje s ciljem povećanja njegova utjecaja na razvoj u Općini .

Mjere koje su pridružene tom prioritetu su slijedeće:

- Promocija civilnog sektora i podizanje svijesti o njevoj ulozi i važnosti te jačanje uloge civilnog društva u procesima odlučivanja;
- Izrada i provedba programa za poboljšanje strukture i mehanizama za podršku neprofitnim organizacijama i organizacijama civilnog društva;
- Poticanje volonterstva;
- Umrežavanje organizacija civilnog društva te poticanje međuopćinske i međudržavne suradnje civilnog sektora.

Provedbom PUR-a nastaviti će se ustanovljeni partnerski odnosi. Jačanje općinskih kapaciteta i sposobnosti pratiti će i povećanje mogućnosti lokalnog stanovništva da upravljaju svojim gospodarskim razvojem. Unutar same vizije Općine do 2012. godine napominje se da će većina uspjeha Općine biti rezultat zajedničkih napora javnog, poslovnog i civilnog sektora što potvrđuje da je Općina spremna otvoreno surađivati sa svim sektorima na gospodarskom razvoju. Jedinica za provedbu projekata PUR -a osigurat će da se načelo partnerstva poštuje tijekom provedbe PUR-a.

RAZVOJNI UČINAK PUR-a

Razvojne učinke PUR-a u ovoj fazi teško je kvantificirati. Općenito, ciljevima se navode poželjni učinci, a prioritetima poželjni rezultati koji vode do tih implikacija. Bolja kvantifikacija ovoga nastat će iz sustava za ispitivanje i provedbu PUR-a koji će sve više omogućivati utvrđivanje i mjerenje promjena koje prate PUR. U donjoj Tablici 4.2 izložena je ideja o potrebnim učincima kojima će se PUR vremenom morati moći baviti. Načela su jeftini programi, poboljšavanje veza i smanjivanje prijevoznih troškova uz razvijanje ove lokacije u poznatu lokaciju kako međunarodne trgovinske službe, tako i industrije. Jedinica za provedbu projekata ili Razvojna agencija, osnovat će se unutar općinske strukture i biti centralno mjesto provedbe PUR- a.

Tablica 4.2: Očekivane koristi PUR strategije

Sektor	Utjecaj na gospodarstvo	Potencijalne dobiti od djelotvornosti	Uspješnost predloženih djelovanja	Strateške koristi
Poljoprivreda, šumarstvo	Politika niskih cijena i institucionalne mjere. Koristi od proizvodne specijalizacije i gospodarenja prirodnim resursima.	Mali input kapitala uz potencijalno velike dobiti. Dobiti unutar cijele Općine kroz proizvodnu specijalizaciju i poboljšani marketing	Rješava problem ograničene specijalizacije. Može biti usmjerena na skupine s malim prihodima i poboljšati vertikalno povezivanje i upravljanje resursima	Povećat će trgovinu putem specijalizacije proizvodnje. Postavit će temelj za budući razvoj u seoskim područjima.
Industrija	Jeftini programi za jačanje izravnih ulaganja i organiziranje pojednostavljenih postupaka ulaganja. Poboljšava vezu između inozemne i	Uklanja početna ograničenja ulaganja u industriju. Niska razina državne intervencije	Izrađen poseban program za miniregiju koji rješava neposredna ograničenja.	Stvorit će platformu za hrvatsko i inozemno ulaganje. Postavlja temelj za buduću industrijalizaciju. Visoka komplementarnost.

	lokalne industrije			
Trgovina i ulaganje	Poboljšava regionalno gospodarstvo uklanjajući prepreke za gospodarsku aktivnost	Jeftino izravno ulaganje u javni sektor. Poboljšava učinkovitost uklanjanjem administrativnih i upravnih uvjeta (odredbi)	U visokoj mjeri usredotočen na trgovinu. Izravno rješava ograničenja.	Izravno će povećati intra-općinsku i međupćinsku trgovinu, odnosno nacionalnu trgovinu. Visoka komplementarnost.
Promet i veze	U kratkom roku smanjit će troškove prijenosa i prijevoza. Znatne koristi od izgradnje IKT mreže u srednjem i dugom roku	Jeftina studija i institucionalne mjere. Preostaje da se odredi bolja učinkovitost kao rezultat studija izvedivosti	U visokoj mjeri usmjeren; odredit će odluku o budućim potrebama prometa i veza.	Vrlo komplementarne u srednjem i dugom roku. Poboljšani promet i veze ubrzat će zamah Općine i lokacije: preduvjet budućeg rasta.
Razvoj ljudskih resursa	Veći utjecaj na gospodarstvo kroz stručnu obuku, edukativne programe i pomoć pokretljivosti radne snage	Poboljšano upravljanje ljudskim resursima i uštede zahvaljujući djelotvornosti lokalne administracije (uprave).	U visokoj mjeri usredotočen na važno pitanje tržišta radne snage u Općini	Vrlo komplementarne; ubrzat će zamah i popločiti put za bolje poslovne sposobnosti u miniregiji
Vodna infrastruktura i gospodarenje otpadom	Poboljšat će korištenje postojećeg kapaciteta i mreža.	Učinkovito korištenje resursa Općine izvan granica. Smanjit će državne i županijske troškove	Visoka razina usredotočenosti na sektor; tehnički projekt. Ima vrlo dobre izgleda za izravno dopiranje do korisnika.	Postavit će temelj za budući rast (razvoj). Generirat će šire javno prihvaćanje PUR -a.

8. ISKORIŠTAVANJE SEKUNDARNIH SIROVINA

8.1. PROIZVODNJA BIOKOMPOSTA

Poljoprivreda se iako zahtjeva suvremeno poslovanje i uporabu različitih industrijskih proizvoda, zasniva na ekološkim principima, pri čemu je najznačajnije pronalaženje rješenja za proizvodnju hrane koja ne oštećuje prirodne ekosustave. Organsko-biološka poljoprivredna proizvodnja, osim što je trend u EU poljoprivredi, bitna je za razvoj naših obiteljskih gospodarstava, naročito proizvođača "zdrave hrane".

Osnovni materijali za proizvodnju biokomposta su ostatci klasične biljne i stočarske proizvodnje (slama, stajnjak svih vrsta stoke, ostaci nakon komercijalne proizvodnje gljiva i prerade voća i povrća i sl.)

Na osnovi obavljenih dosadašnjih tržišnih i proizvodnih istraživanja utvrđena je realna potreba od 15.000 t biokomposta u 2006. godini uz predvidivi godišnji porast količina od cca 30 %.

8.1.1. Troškovi proizvodnje:

Troškovi ulazne sirovine: $25.000 \text{ m}^3 \times 7,00 \text{ kn} = 175.000,00 \text{ kn}$, različiti prijevozi do pogona i u pogonu $25.000 \text{ m}^3 \times 2,00 \text{ kn} = 50.000,00 \text{ kn}$.

Troškovi energije: (lož ulje, el. energija) 83.000,00 kn

Troškovi rada: (5 radnika) iznose godišnje 300.000,00 kn

Troškovi repromaterijala: (vreće, plastične cijevi, plastični pokrov, palete) u predvidivom iznosu od 268.000,00 kn.

Na osnovi prikazanog proizlazi da su ukupni troškovi proizvodnje 876.000,00 kn

Nakon provedenog tehnološkog postupka od ukupne količine ulaznih sirovina proizvest će se 15.000 m³ biokomposta

Prodajna cijena biokomposta utvrđena je sa 560,00 kn/m³, a proizlazi iz kvalitativnih karakteristika proizvedenog biokomposta i ostvarive dobiti kod proizvođača (kupca).

Račun dobiti i gubitka:

Ukupan prihod: 15.000 m³ x 560,00 kn = 8.400.000,00 kn.

Ukupni troškovi: 25.000 m³ ulazne sirovine sa pratećim ostalim troškovima iznosi 876.000,00 kn.

Ostvarena dobit u prvoj godini iznosi 7.524.000,00 kn.

Za navedenu je proizvodnju potrebno osigurati, osim minimalne prilagodbe postojećih objekata, svu tehnološki potrebnu mehanizaciju i opremu u ukupnoj vrijednosti od 438.000,00 kn.

Tržište prodaje biokomposta su ugovorena obiteljska gospodarstva, proizvođači "zdrave hrane".

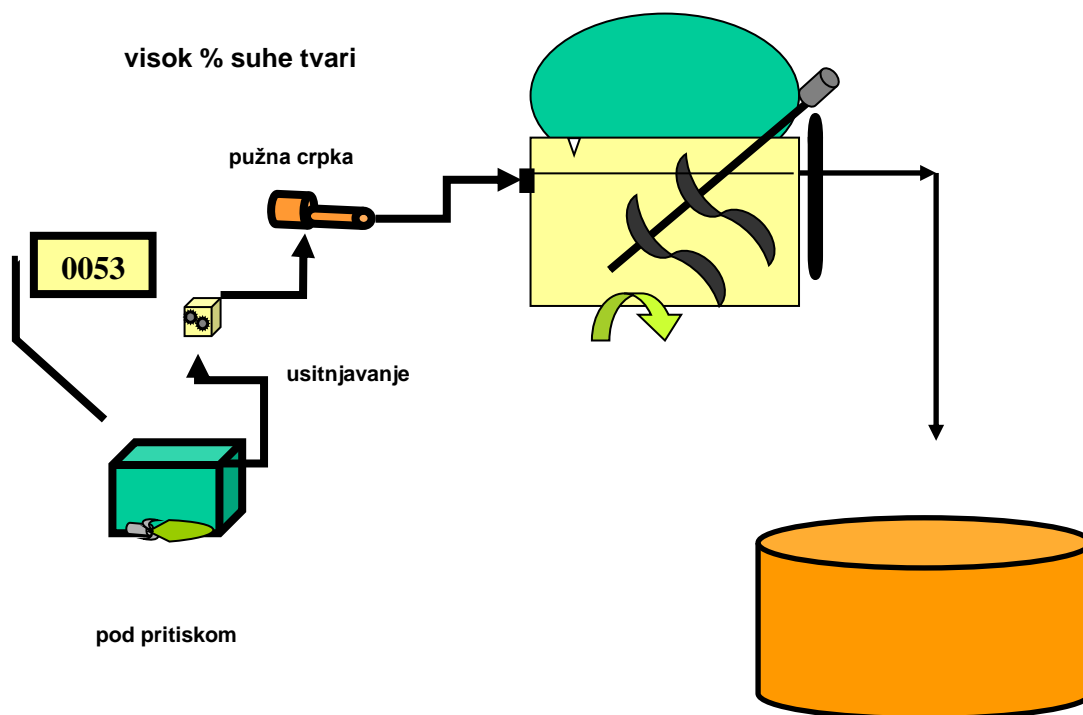
8.2. PROIZVODNJA BIOPLINA

Različite organske tvari dodajemo u fermentacijski spremnik u kojem uslijed nedostatka svjetlosti i zraka pri temperaturi od 35 do 40 ° C dolazi do međusobnog djelovanja različitih mikroorganizama, te stvaranja bioplina. Bakterije koje stvaraju bioplin svugdje su prisutne. Da bi se bakterije dobro iskoristile potrebno je temeljito mješanje sadržaja (optimalno je stalno mješanje). Moguće je stalno dodavanje novog supstrata. Pri nižim je temperaturama proces stvaranja plinova usporen pa je spremnik potrebno zagrijavati budući da u ovom procesu ne dolazi do stvaranja topline.

Mješavina plinova sastoji se uglavnom od metana i ugljičnog dioksida. Svojstvo plina da gori iskorištavamo tako da plin dodajemo kao pogonsko gorivo. Učinak koji se postiže sagorjevanjem pretvaramo pomoću generatora u električnu energiju. Toplina koja nastaje iskorištava se za zagrijavanje fermentacijskog spremnika kao i za zagrijavanje štala ili sušara žitarica. Krute tvari kao silaža ili ostatci žitarica također se mogu dodavati. Tekuće stanje

sadržaja spremnika održava se pomoću preljeva koji održava uvijek jednaku razinu. Kada se dodaje novi supstrat dolazi do preljevanja istrošenog dijela preko preljeva u spremnik za skladištenje.

Bioplin nastaje u anaerobnom procesu, pri mogućoj konstantnoj temperaturi. Proces je osjetljiv na svjetlost. Postrojenje se temelji na mezofilnom radu (temperatura cca. 35 – 40 ° C) te se puni organskim supstratom. Tekuće stanje sadržaja spremnika održava se pomoću preljeva koji održava uvijek jednak nivo. Kada se dodaje novi supstrat, dolazi do preljevanja istrošenog dijela preko preljeva u spremnik za skladištenje. Ukoliko nije moguća ugradnja preljeva, postoji mogućnost ugradnje automatskog sistema preljevanja u spremnik za skladištenje.

Stanica za dobivanje energije može biti instalirana u zasebnoj građevini ili se isporučuje gotova kao kontejner. Toplina koja nastaje uslijed sagorjevanja odvodi se uz pomoć vode za hlađenje ili se pomoću izmjenjivača topline koristi za zagrijavanje štala. Višak topline odvodi se preko vode na krov kontejnera. Industrijski generator za dobivanje struje smješten je u gornjem dijelu kontejnera

Moguće je iskoristiti sljedeće materijale: silažu, vlažne žitarice, trop, kukuruz, silažu od trave, gnoj (star ca. 2 mjeseca) sa steljom i vlaknima dužine do 10 cm., kruh, kolači, usitnjena repa, luk, krumpir, silaže iz cijelih biljaka, keksi , gnoj od peradi pomiješan sa steljom.

Ukoliko se dodaju tvari kod kojih je potrebna higijenska obrada, tvari koje spadaju u 3. kategoriju prema propisima o higijeni – EG 1774/2002 , te tvari potrebno je najprije usitniti na veličinu zrna do 10 mm, a zatim termički obraditi (pasterizacija) u vremenu od 1 sata pri temperaturi najmanjoj 70 ° C.

Tekuće tvari zagrijavamo uz pomoć izmjenjivača topline na temperaturu preko 70 ° C te prepumpavamo u spremnik s mješalicom. Vrijeme zagrijavanja iznosi minimalno 1 sat pri temperaturi 70 ° C. Temperatura i vrijeme se dokumentiraju. Nakon termičke obrade supstrat se dodaje u sabirnu jamu. Toplinu je moguće ponovno upotrijebiti (dodatna opcija).

Ova se postrojenja posebno planiraju za svako postrojenje prema količini materijala koji je potrebno termički obraditi.

Pritisak plina u samom fermentoru mora biti do 5 mbar a mogući podtlak koji nastaje uslijed rada motora ne bi smio prelaziti 1-2 bar. Regulacija se u ovim granicama postiže kombiniranom upotrebom osigurača za prekomjerni i nedostatni pritisak. Senzor pri preniskim pritiscima zaustavlja postrojenje.

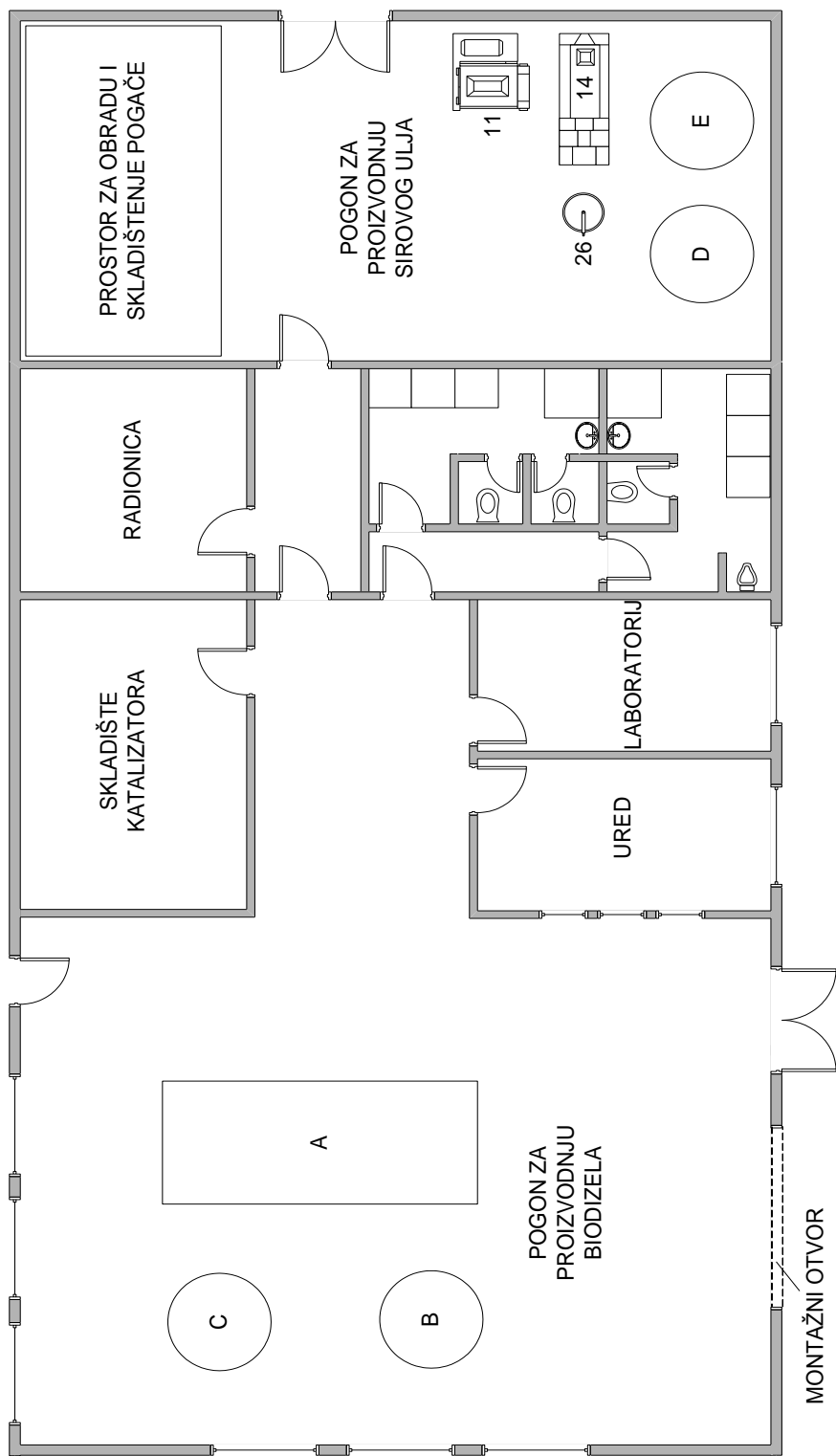
OKVIRNI PRORAČUN POTREBA I INVESTICIJE

<i>Svinjski gnoj 6 % suhe tvari</i>	10.000 t
Silaža/kukuruz 35% suhe tvari	300 t
Silaža/trava 40 % suhe tvari	300 t
Otpad od pšenice 87 % suhe tvari	1.600 t
Ukupno:	12.200 t
Veličina fermentora Ø količina metana:	54,87 %

<i>Ukupno svih supstrata / godišnje</i>	12.200 m³
Supstrat / dnevno	33,4 t
<i>Potrebna veličina fermentora / neto</i>	2.206 m³

Potreban fermentor bruto veličine 2.496 m³ , promjera 22,50 m , izbetonirana ploča površine 419 m² , visina građevine 6,28 m , volumen / neto 2.218 m³.

Proračunato vrijeme trajanja procesa	66 dana
Očekivana količina suhe tvari u fermentoru	8,13 %
Očekivana dnevna količina bioplina	2.439 m ³
Očekivana dnevna količina metana	1.332 m ³
Očekivana količina topline	555,08 kW
Očekivana količina el.energije	226,96 kW
Trošak postrojenja iznosi cca.	EUR 700.000,00.

26	Filter za dekantiranje suspenzije
14	Pužna preša
11	Mlin s jednim parom valjaka
D, E	Spremnici za ulje
B, C	Spremnici za otopinu KOH u metanolu
A	Kompaktna jedinica za proizvodnju (CPU)
Pozicija	Naziv i opis

Projektirali: Dr.sc. Željko Mokrovčak, dipl.ing. Sandra Nederal Nakić, dipl.ing.	Faza projekta: Tehnološki projekt Naziv: Tlocrt pogona
Datum: 17. veljače, 2004.	Mjerilo 1:100
	Nacrtni br. 3

9. ODRŽIVI RAZVOJ

Razvoj pojedine regije ili nekog procesnog postupka, uz vjerojatno pozitivne ekonomske efekte, gotovo obvezno sa sobom donosi i određene probleme. Problemi se mogu ogledati u narušavanju prirodne ili kulturne baštine, oštećenju eko sustava nekog područja ili vrste. Uvođenje novih tehnologija (postupci) ili vrsta (biljke, životinje) u proizvodne procese gotovo uvijek uzrokuje zatiranje starih ili promjenu strukture. Također se uzrokuje i promjena strukture zaposlenih osoba i njihovih običaja. Iako je ekonomski razvoj nešto čemu težimo, potrebno je već u početku ocijeniti kolike će štete počinuti naša poduzetnička ideja.

Filozofija održivog razvoja usmjerena je pronalaženju razvojnih rješenja uz što manje promjene u postojećem stanju. U poljoprivredi je to biološka proizvodnja gdje se stvari izmjenjuju u cikličkim procesima biološkom sinergijom svih organizama uključujući i čovjeka.

Održivi razvoj je „manhood friendly“ (čovječanstvu prijateljski) način razmišljanja, pokret ili filozofija. Načela održivog razvoja naročito je bitno slijediti pri planiranju razvoja zemalja kao što je Hrvatska jer se radi o ljepotici koju bi mnogi htjeli iskoristiti dok joj vrijeme još nije isteklo. Kako su Hrvati tradicionalno gostoljubiv narod, pri realizaciji razvojnih planova moglo bi se dogoditi da se neki projekti realiziraju „u magli“, što je potrebno preventivno riješiti. Od najnižih do najviših instanci treba dogovoriti politiku razvoja i održivih rješenja.

Održiva rješenja se odnose na sve postojeće resurse: zemlja, voda, zrak, ljudi, životinjski i biljni svijet. Samo harmonični odnosi između resursa mogu osigurati dugotrajno i kontinuirano korištenje i raspodjelu.

Održivi razvoj u EU reguliran je poljoprivredno okolišnim programima (POP) za svaku zemlju. Primjenjuje se od 1992. Danas predstavlja jedinu obveznu mjeru u sklopu EU regulative o ruralnom razvitku.

Poljoprivredno okolišni program (POP) je namijenjen zaštiti okoliša, prirode i krajobraza u ruralnim područjima. Njime se poljoprivrednici potiču da nastave primjenjivati agrotehničke

mjere koje ne štete prirodi i okolišu ili da uvedu mjere koje nisu gospodarski isplative, ali su važne za zaštitu okoliša i očuvanje biološke raznolikosti. U tom smislu, POP predstavlja važan instrument kojim hrvatsko društvo u cjelini nagrađuje poljoprivrednike za brigu o općem dobru (očuvano tlo, voda i zrak, bogata biološka raznolikost, njegovan krajobraz i sl.).

Cilj POP-a je odgovoriti na dva najveća izazova s kojima se Hrvatska suočava kad je riječ o poljoprivredi i zaštiti prirode i okoliša: gubitak biološke raznolikosti zbog zarastanja travnjaka te pritisak na okoliš uzrokovan primjenom neodgovarajuće poljoprivredne prakse.

10. PARTNERSTVO PRIVATNOGA I JAVNOG SEKTORA

Kako je područje prostora Općine Orehovica relativno malo razvojno ograničeno, politika razvoja Općine Orehovica se može temeljiti kako na prodaji zemljišta investitorima, tako i na modelu partnerstva privatnog i javnog sektora (JLS) u kojem se dugoročno može zadržati vlasništvo nad zemljištem i nekretninama.

10.1. Definicija JPP-a

Javno-privatno partnerstvo (JPP) podrazumijeva suradnju između tijela javne vlasti s privatnim sektorom, bilo na razini središnje ili lokalne zajednice, s ciljem zadovoljavanja neke javne potrebe.

U najširem smislu javno-privatno partnerstvo mogli bismo definirati kao skupinu zajedničkih inicijativa javnog sektora te privatnog profitnog i neprofitnog sektora, u kojima svaki subject donosi određena sredstva i sudjeluje u planiranju i odlučivanju.

Međutim, pod pojmom javno-privatno partnerstvo danas se u užem smislu podrazumijevaju kooperativni pothvati u sklopu kojih javni i privatni sektor udružuju resurse i stručna znanja kako bi, kroz prikladne alokacije resursa, rizika i nagrada, zadovoljili neku javnu potrebu.

Primjenom različitih metoda, privatni sektor može uposliti svoje resurse i vještine u pružanju dobara i usluga koje tradicionalno osigurava država.

Javno-privatno partnerstvo ili "JPP" je komercijalna suradnja javne institucije i privatnog partnera pod uvjetima u kojima privatni partner:

- ✓ dobiva imovinu javnog sektora na komercijalno korištenje i/ili
- ✓ preuzima značajne financijske, tehničke i operativne rizike u svezi s obnašanjem institucionalne funkcije i/ili korištenja imovine javnog sektora, i
- ✓ ima korist od obnašanja institucionalne funkcije i/ili korištenja imovine javnog sektora uz uvjet maksimiziranja ekonomsko-financijske koristi za javni sektor.

Motivi javnog sektora za JPP su:

- ✓ Nedostatna financijska sredstva za pokretanje novih investicija
- ✓ Efikasnija realizacija projekata
- ✓ Podjela rizika između javnog i privatnog sektora
- ✓ Poboljšanje kvalitete i efikasnosti usluga
- ✓ Dugoročna ekonomsko-financijska korist
- ✓

10.2. Socijalni aspekt JPP-a

Važni „sastojci“ uspješnog javno-privatnog partnerstva su povjerenje, transparentnost i zajednički plan. To nije lako postići među partnerima koji nisu nužno naviknuti da se međusobno savjetuju. Zbog toga je socijalni dijalog bitan element i vitalni faktor uspjeha javno-privatnog partnerstva.

Socijalni dijalog omogućuje identifikaciju zajedničkih problema i stvaranje zajedničkih strategija za razvoj na državnoj ili lokalnoj razini.

Potreba za javno-privatnom suradnjom vjerojatno je izraženija na lokalnoj razini. Globalni trendovi (globalizacija, decentralizacija) postavljaju široki niz zahtjeva pred lokalne dionike. Na primjer, mnoga lokalna gospodarstva trebaju održavati svoju konkurentnost na globalnom tržištu. Poduzeća ne mogu sama podnijeti taj izazov te će se za podršku poslovnom okruženju i investicijskoj klimi trebati osloniti na lokalne vlasti i davatelje usluga. Također

organizacije civilnog društva mogu doprinijeti nastojanjima održivog lokalnog ekonomskog razvoja kroz svoje aktivnosti usmjerene zaštiti isključenih grupa ili zaštiti okoliša.

Uspješno javno-privatno partnerstvo tako doprinosi socijalnim i ekonomskim aspektima i zaštiti okoliša. JPP omogućava i/ili olakšava udruživanje resursa, znanja i ekspertize. Tako JPP može značajno povećati pristup širokom nizu osnovnih komunalnih usluga, servisa i proizvoda, pogotovo u siromašnim područjima.

10.3. Raspodjela rizika

Bit javno-privatnog partnerstva leži u raspodjeli rizika jer je za uspjeh nekog projekta najvažnije ustanoviti rizike vezane za svaki element i fazu projekta te ih alocirati tako da osiguramo najbolju vrijednost na uložene resurse. Mogućnosti raspodjele rizika koje stoje na raspolaganju kreću se od neposrednog pružanja usluga države do potpune privatizacije, kada država sve rizike i nagrade prenosi na privatni sektor.

Unutar tog raspona, javno-privatno partnerstvo možemo razvrstati u nekoliko skupina ovisno o stupnju uključenosti javnog i privatnog sektora i o raspoređenosti rizika. Tako razlikujemo:

Design-Build (DB) – Privatni sektor osmišljava i gradi infrastrukturu sukladno specifikacijama javnog sektora. Troškovni rizik je prenesen na privatni sektor, budući da je cijena, koju je javni sektor spreman platiti, fiksna.

Operation & Maintenance (O&M) – Privatni poduzetnik, temeljem ugovora, pod određenim uvjetima upravlja javnom imovinom koja ostaje u vlasništvu države.

Design-Build-Finance-Operate (DBFO) – Privatni sektor osmišljava, financira i gradi javno dobro, uzima ga u dugoročni najam, nakon isteka najma predaje ga javnom sektoru.

Build-Own-Operate (BOO) – Privatni sektor financira, gradi i upravlja javnim dobrom u svom vlasništvu. Ograničenja su uspostavljena ugovorom i ona se reguliraju od strane javnog sektora.

Build-Own-Operate-Transfer (BOOT) - Privatni sektor dobiva franšizu za financiranje, dizajn, izradu i upravljanje javnim dobrom tijekom određenog razdoblja, nakon kojeg se vlasništvo predaje javnom sektoru.

Buy-Build-Operate (BBO) – Transfer javne imovine privatnom sektoru najčešće temeljem ugovora, prema kojem će ta imovina biti upravljana javnim sektorom kroz određeno razdoblje.

Operation License – Privatni sektor dobiva dozvolu da pruža javnu uslugu u određenom razdoblju

Finance Only – Privatni sektor, neposredno financira projekt ili koristi dugoročni zakup.

10.4. Stvaranje javno-privatnog partnerstva

Javno privatno partnerstvo ne mora na prvi pogled izgledati kao poželjno rješenje. Vlasti i privatne tvrtke imaju dugu tradiciju zajedničkog rada po jednostavnom obrascu (npr. vlasti kupuju proizvod koji je proizveo privatni sektor). Međutim, često oklijevaju ući u kompleksnije odnose. Vlasti se boje da će ih privatna poduzeća iskoristiti, dok privatna poduzeća često razmišljaju o pristupima koje zauzima vlast kao o dodatnom teretu i gubljenju vremena.

Postoje tri glavna uvjeta koji idu u prilog stvaranja partnerstva: kriza, pojavljivanje i uključivanje «pokretača» i nekoga tko služi kao katalizator.

10.4.1. Kriza

Općenito, treba se pojaviti široko prepoznata kriza - npr. ne postojanje određene usluge ili gubljenje resursa - prije nego li su partneri prisiljeni odlučiti se na suradnju kako bi riješili problem. Iako se nadamo da do napretka može doći i bez pojavljivanja krize, u praksi, inercija koja mnoge ljude drži na «utabanom» putu, prekida se najčešće nužnom potrebom za zajedničkim radom.

10.4.2. Podržavatelji

Katkad će (čak i kad nema ozbiljne krize) pojedinac, grupa ili organizacija shvatiti da se odvojenim, nekoordiniranim akcijama propuštaju prilike za optimiziranje korištenja nedostatnih resursa. U stvarnom životu, čak i kad je očito da postoji kriza te postoji interes za suradnjom, partnerstvo neće uspjeti bez poticaja i opredijeljenosti nekoliko pojedinaca. Takvi «podržavatelji» (vođe ili pioniri) mogu biti vladini dužnosnici, članovi udruga, poslovni ljudi ili građani koji - kroz svoju osobnu motivaciju – omogućavaju stvaranje partnerstva. U drugim slučajevima «podržavatelji» su pružatelji usluga, koji imaju korist od partnerstva.

10.4.3. Pokretači

Često postoji potreba za nekom vrstom pokretača koji će spojiti partnere. To mogu biti aktivisti nekog vanjskog dionika, npr. jedne ili više međunarodnih financijskih institucija ili drugih tijela koja poštuju ili im vjeruju svi partneri.

10.5. Faktori koji omogućuju uspješnost modela JPP

10.5.1. Kompatibilni ciljevi

Da bi javno-privatno partnerstvo bilo uspješno u svom djelovanju razni kriteriji moraju biti zadovoljeni. Za početak, javni i privatni sektor moraju imati *kompatibilne ciljeve*.

Npr. i javni i privatni sektor žele podići opći standard života - vlasti i zajednice žele raditi na tome kako bi se smanjilo siromaštvo, a poslovni svijet želi da se to postigne kako bi više ljudi moglo kupiti njihove proizvode. Oba sektora također žele poboljšati veze na lokalnoj razini, naročito na «rastućim tržištima» - poslovni sektor u cilju rasta tržišta, a vlasti i zajednice u

cilju promoviranja razvoja i razmjene ideja. Dodatno, oba sektora žele osigurati dostatne usluge - vlade i zajednice kako bi održali niske troškove te povećali pokrivenost uslugama, a poslovni sektor jer to povećava profit.

Sve strane se moraju usredotočiti na šire, komplementarne ciljeve koji se trebaju postići. Važno je da shvate da javni i privatni sektor ne trebaju nužno biti isti da partnerstvo funkcionira - moraju biti približno kompatibilni.

10.5.2. Podržavajuća okolina

Slijedeći ključni faktor u održavanju javno-privatnog partnerstva je *podržavajuća okolina*. Podržavajuća regulatorna, pravna i politička okolina predstavlja kamen temeljac za održivo uključivanje privatnog sektora.

Regulatorni okvir čak i ako je jasno postavljen sa strane vlade, ne garantira učinkovito reguliranje. Obzirom da su lokalne samouprave različite, javni i privatni sektori će se susresti sa problemima kad budu pokušavali definirati i regulirati svoj međusobni odnos te svoje uloge u pružanju usluga. Posebno javni sektor treba definirati jasnu raspodjelu odgovornosti između nacionalne vlade i lokalne samouprave te javno iskazati svoju ulogu kao onoga koji pruža i regulira. Privatna poduzeća radije žele da ugovor služi kao glavni regulatorni mehanizam te da lokalna samouprava ima vrlo ograničeno pravo na regulatornu diskreciju nakon što je ugovor potpisan. Detaljno specificirane odredbe koje određuju dužnosti, ciljeve koji se trebaju postići, pravila za mijenjanje cijena i načine rješavanja nesporazuma, dozvoljavaju privatnom sektoru bolju mogućnost predviđanja profitabilnosti pothvata te odlučivanja žele li se ili ne žele natjecati za dobivanje ugovora. Imajući to u vidu, vlasti

moraju donijeti važnu odluku o stupnju regulatorne diskrecije koje su se spremne odreći, naročito kod dugoročnih ugovora.

Pravni okvir vrlo je bitan za ugovaranje i provođenje javne nabave te za investiranje privatnog sektora. Vrlo je važno uvesti odgovarajuće mehanizme kako bi se smanjila mogućnost za korupciju u bilo kojem procesu nabave, jer se korupcijom smanjuje politička prihvatljivost i interes mnogih privatnih investitora.

Na poslijetku, političko okruženje lošom političkom klimom može stvoriti barijere za početak ili održavanje javno-privatne suradnje. Pritisci izbornih ciklusa, potencijalna nestabilnost novih demokracija, posebne agende vladinih dužnosnika te poseban status nekih usluga (npr. pristup vodi) mogu uvelike smanjiti interes privatnog sektora. Vlasti bi trebale, kako bi potakle javnoprivatno partnerstvo, dati jamstvo privatnim partnerima da politički faktori neće dovesti do prekidanja ugovornog partnerstva.

10.5.3. Političko i društveno prihvaćanje

Da bi javno-privatno partnerstvo kao model uspjelo, javni i privatni sektor ne mogu graditi partnerstvo sami, stoga je *političko i društveno prihvaćanje* uključivanja privatnog sektora slijedeći faktor uspješnosti modela JPP. Javnost mora vidjeti sudjelovanje privatnog sektora kao korisno, ako se želi da partnerstvo potraje. Javno prihvaćanje uključivanja privatnog sektora kroz duže vrijeme, ovisit će prvenstveno od pružanja obećanih usluga i ostvarene koristi po prihvatljivim cijenama. Zbog toga, vrlo je važno razviti mehanizme kako bi se osiguralo da organizacija koja pruža uslugu, bilo da se radi o organizaciji iz javnog ili privatnog sektora bude odgovorna prema svojim korisnicima.

Javna podrška će također ovisiti o mogućnosti partnerstva da zadovolje potrebe svih dionika. Npr. službenici u javnim službama mogu biti izvor velikog otpora povećanom uključivanju privatnog sektora u pružanju usluga. Ugovori trebaju osigurati zapošljavanje ili zbrinjavanje javnih službenika i lokalnih stanovnika u najvećoj mogućoj mjeri.

10.5.4. Kredibilitet i transparentnost

Učinkovitu suradnju između lokalne vlasti, poslovnog svijeta i zajednice nije lako postići, jer je uključeno mnogo različitih sudionika, često postoji nizak stupanj povjerenja među potencijalnim partnerima te nedostaje predvidljivost u procesu. Stoga kao bitan faktor navodimo i *kredibilitet* podržavatelja i drugih uključenih lidera, kao i *transparentnost* procesa kritične su odrednice dugoročnog uspjeha. Iskustvo govori da istinsko partnerstvo mora uključivati principe pravičnosti, transparentnosti u postupanju te zajednički interes odnosno korist. Za uspješno partnerstvo u bilo kojem projektu potrebno je povjerenje i sigurnost.

10.6. Faktori koji pridonose trajnom partnerstvu

Vlasti jasno iskazuju interes za javno- privatno partnerstvo koje će se održati kroz dulje vrijeme. Bitni elementi za trajno javno- privatno partnerstvo su: uključivanje resursa, razvoj kapaciteta, uloge i odgovornosti, fleksibilnost, vrijeme, strpljenje i društvena odgovornost. Svaki od elemenata je obrazložen u nastavku.

10.6.1. Uključivanje resursa

Svi bi se uključeni partneri trebali obvezati da će uključiti svoje resurse (financijske, ljudske, kapital) kako bi povećali svoj interes za stvaranje uspješnog partnerstva. To uključuje dijeljenje rizika i nagrade.

10.6.2. Razvoj kapaciteta

Projekti koji zahtijevaju znatne institucionalne promjene ili velika kapitalna ulaganja zahtijevaju razvoj kapaciteta svih grupa dionika. Npr. razvoj kapaciteta:

- ✓ potrošača o prirodi usluga koje su im namijenjene i u pogledu troškova za pružanje usluga;
- ✓ pružatelja usluga, naročito lokalnih organizacija, u pogledu poduzetničkih vještina

- ✓ vlasti, u pogledu usvajanja potrebnih okvira za pružanje usluga te za nadgledanje kvalitete pružanja usluga.

10.6.3. Uloge i odgovornosti

Određivanje uloga i odgovornosti još je jedan element potreban za razvoj učinkovitih partnerstva. Bitno je da se partnerstva organiziraju kroz usuglašavanje, u cilju najučinkovitije upotrebe resursa obiju strana.

Individualne odgovornosti moraju biti jasno razgraničene i određene od početka, kako ne bi došlo do dvosmislenih, nejasnih zadataka koji se očekuju da ih svaki od partnera provede.

Nadalje, te odgovornosti treba realistički definirati, s jasnim razumijevanjem jakih i slabih strana svakog pojedinog partnera.

10.6.4. Fleksibilnost

Svi su partneri vezani uz kontekst i lokalno se razlikuju. Partnerstvo bi se trebalo koristiti postojeća iskustava, ali u isto vrijeme trebalo bi voditi računa o korištenju komparativnih prednosti lokalnih resursa. Ako se radi o duljem vremenu, bit će najvjerojatnije potrebno provesti promjene u plan investiranja, izboru tehnologija te planu aktivnosti, kao odgovor na nepredviđene okolnosti.

Uključivanje jasnih procedura za uvođenje takvih promjena tijekom životnog ciklusa projekta, smanjit će šanse za stvaranje negativnog utjecaja na partnerstvo.

10.6.5. Vrijeme

Partnerstvo zahtijeva vrijeme. Proces razumijevanja problema koje treba rješavati i učinka na potencijalne partnere, kao i potreba partnera, zahtijeva vrijeme.

Napredak se sigurno može događati kako se projekt odvija, ali proces zadobivanja i održavanja prihvaćanja među korisnicima, provoditeljima i regulatorima je kontinuiran -

suradnički dijalog u cilju zadovoljavanja zajedničkih potreba mora se održavati kroz cijeli projekt.

10.6.6. Strpljenje

Za projekte koji zahtijevaju znatne institucionalne promjene ili kapitalne investicije potrebno je dosta vremena. Pažnja mora biti posvećena balansu između brzog odgovaranja na najhitnije krize i razvijanja integriranih rješenja koja će potrajati.

Politički ciklusi i želja za brzim poboljšanjima u kriznim situacijama često dovode do postavljanja prekratkih vremenskih okvira.

Takve kratkoročne agende i ograničeni horizonti vode nerealnim očekivanjima i neodrživim rješenjima. I krupne institucionalne promjene (npr. razvoj regulatornih kapaciteta) i velika privatna ulaganja zahtijevaju vrijeme.

Nije realistično očekivati da će uključivanje privatnog sektora brzo prebroditi nedostatke u javnim institucijama i aktivnostima, niti da će odmah kompenzirati dotadašnje nedostatke u resursima i financiranju sa strane javnog sektora.

10.6.7. Društvena odgovornost

Javne usluge osiguravaju javnu dobrobit- drugim riječima dobrobit koja bi trebala biti dostupna svima. Poboljšanje pružanja takvih usluga zapravo se odnosi na poboljšavanje življenja ljudi, naročito siromašnih u gradovima.

Vlade bi trebale uvijek osigurati da promjene koje usvajaju dovode do povećanja pristupa i boljoj kvaliteti u pružanju usluga.

Naglasak na društvenoj odgovornosti povećat će političku korist, jer bolje usluge vode prema većem političkom prihvaćanju od strane javnosti.

11. Regionalni razvoj s primjerima iz EU

Posljednjih godina, a naročito nakon potpisivanja osnovnih dokumenata koji definiraju status Republike Hrvatske kao zemlje pristupnice EU, sve se više govori o ulozi regionalnog razvoja i regionalne politike u ukupnom društveno-ekonomskom razvoju.

Povijest regionalne politike Europske Unije seže u 1957. godinu, kada je Rimskim ugovorom poticanje gospodarskog razvoja te jačanje gospodarskog i socijalnog jedinstva određeno kao jedan od temeljnih zadataka Zajednice. Osnovni prioriteti koji proizlaze iz navedenog akta su identificiranje najnerazvijenijih područja i njihovo podupiranje putem raznih oblika pomoći.

Institucije zadužene za regionalnu politiku na razini Europske Unije su Uprava za regionalnu politiku (The Regional Policy Directorate-General) i Odbor regija (The Committee of the Regions). Uprava za regionalnu politiku odgovorna je za pružanje pomoći slabije razvijenim i nerazvijenim regijama u njihovom ekonomskom i društvenom razvoju. Odbor regija je savjetodavno tijelo sastavljeno od predstavnika lokalnih i regionalnih vlasti zemalja članica Europske Unije, a uspostavljanjem tog tijela osigurano je da lokalna i regionalna vlast ima utjecaja na odluke donesene u okviru regionalne politike.

Potpota regijama zemalja članica Unije koje zaostaju u razvoju pruža se putem strukturnih fondova:

- Europskog poljoprivrednog i garancijskog fonda (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund - EAGGF),
- Europskog socijalnog fonda (European Social Fund - ESF),
- Europskog fonda za regionalni razvoj (European Regional Development Fund – ERDF),
- Financijskih instrumenta za podršku ribarstvu (Financial Instrument for Fisheries Guidance - FIFG).

Za zemlje poput Španjolske, Grčke, Irske i Portugala (čiji je BDP niži od 90 posto prosjeka EU) osnovan je poseban, tzv. Kohezijski fond.

Kako bi se ubrzala i olakšala prilagodba regionalne politike zemalja kandidata politici Unije predviđena su dva strukturna instrumenta – ISPA (The Pre-Accession Structural Instrument) i SAPARD (The Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development).

Temeljne postavke regionalnog razvoja i potrebe uvođenja rajonizacije proizvodnje koja osigurava komparativne prednosti i konkurentnost proizvodnje ali i osiguravanje samodostatnosti strateških proizvoda nužnost je u planiranju razvoja određene regije.

Regionalni razvoj podrazumjeva koordinaciju svih subjekata u formiranju određenog proizvoda koji ima komparativnu prednost a naravno i tržišnu šansu. Regionalni razvoj je proces poticanja lokalnih poduzetnika usmjerenih zajedničkom cilju.

Brojni primjeri iz svijeta govore o uspješnom razvoju regija primjenom ovih načela: Talijanski Tirol, Talijanski Abruzzo, Španjolski Mondragon,

Ovi primjeri vođeni su udruživanjem poduzetnika prema jednom proizvodu za koji je postojala komparativna prednost. Država je uložila u edukaciju proizvođača i osigurala temeljnu i poduzetničku infrastrukturu, a rezultat je bogata sredina zadovoljnih ljudi koji se potpuno posvećuju poslu na svojem gospodarstvu ili se uključuju povremeno. Kroz poticanje pogodnih organizacijskih oblika društvo odtirećuje malog proizvođača od poslova nabave,

prodaje, marketinga pa se on može posvetiti poboljšanju svojeg segmenta posla uz jamstvo sigurne prodaje.

Šira se zajednica, dakle, brine o organizaciji i edukaciji poduzetnika i proizvođača usmjeravajući ih prema ciljnom proizvodu, brendu.

Brend će dokazati i potvrditi tehnološke postupke, kvalitetu proizvoda ali i pronijeti ime regije. Time se omogućuje proširenje aktivnosti i uključivanje novih subjekata.

U Hrvatskoj postoje neki brendovi koji nisu dovoljno iskorišteni. Hrvatska zapravo ima neke brendove koji su stari stotinama godina ali nisu kao takvi zaštićeni i komercijalizirani.

Na tržištu EU prednost nad fizičkim proizvodom ima ideja i certifikat. Na taj način pravne službe i marketinške agencije preuzimaju primat u formiranju proizvoda što dugoročno ne vodi razvoju kvalitete pa postoji bojazan da se neki proizvodi degeneriraju.

Upravo zbog toga potiče se regionalna prepoznatljivost određenih proizvoda koji bi na temelju dugoročnog plana zadržali kvalitetu i organizaciju proizvođača.

Tome teži i stroga certifikacija proizvoda.

PRIMJER ABRUZZO

U svijetu, a posebice u Europi postoji niz primjera uspješne politike regionalnog razvoja. Italija je jedna od velikih zemalja (301.230 km², 58 milijuna stanovnika, GDP 1.351 milijardi €, per capita 26.000 €), koja kao četvrta industrijska sila u Europi i udjelom poljoprivrede u GDP-u od svega 2,6% posebnu pažnju posvećuje regionalnom i ruralnom razvoju.

Podijeljena je u 20 regija, a niže ustrojne jedinice vlasti su provincije i komune.

Za naše uvjete posebno je interesantna regionalna politika u regiji Abruzzo (središnji dio Italije između Pescara i Rima, obuhvaća Apeninsko gorje i najviši vrh Italije –Gran Sasso. To je područje

oduvijek bilo znatno nerazvijenije u odnosu na sjever Italije i visokoindustrijali-zirano područje doline Po.

Regionalnom politikom talijanske vlade u drugoj polovici 20. stoljeća, tu je zbog ograničenih prirodnih resursa iniciran razvoj niza industrijskih programa, posebno radno intenzivnog karaktera. Tako se željelo (i uspjelo) zadržati stanovništvo i riješiti problem depopulacije prostora. Međutim, krajem 20. i prvih godina ovog stoljeća, situacija se iz korijena mijenja. Radna snaga postaje preskupa, industrijska proizvodnja nekonkurentna, a kao logičan slijed globalizacije problem seljenja kapitala (i proizvodnje) u druga područja svijeta. U takvim nepovoljnim uvjetima i gospodarskom okruženju trebalo je hitno naći rješenja za gospodarski razvoj.

Ona su pronađena u aktivnom vođenju ciljane politike regionalnog razvoja. Učinjen je radikal-an zaokret. Čitava regija Abruzzo stavljena je u prioritet tzv. „zelenih regija“ i razvoj se usmjerio prema znanju i „zelenoj industriji“. Formirani su parkovi i to nacionalni parkovi i parkovi prirode. Zatim i znanstveni i tehnološki parkovi.

Grad Aquilla, koji je do tada bio sjedište elektronske „šarafciger“ industrije, postaje sjedište provincije i znanstveni centar (25.000 studenata – 50% od ukupnog stanovništva).

Ti znanstveni potencijali postaju sinergijska osnova za razvoj tehnoloških i znanstvenih parkova. Na rubnim područjima provincije (okolica Pescara) formiran je veleban znanstveni biotehnološki institut (800 zaposlenih). Uz institut formirana je zona malog i srednjeg poduzetništva, te agencija za ekonomski razvoj.

RAZVOJNA AGENCIJA

Agencija je formirana dogovorom općina iz plana lokalnog razvoja: 46 općina udruženo u teritorijalni savez.

Zona doline rijeke Sangro i Aventino bila je do 70.-tih godina 100% poljoprivredna. Naselja su bila locirana na obroncima. Danas se urbanizira i dolina. Na 22 hektara površine dobivenih od općina (eksproprijacija) oformljena je velika poduzetnička zona (12.000 zaposlenih). Dio su mali i srednji poduzetnici, ostalo su velika poduzeća (npr. Sevel), s tim da se poljoprivreda ipak u velikoj mjeri zadržala.

U Agenciji za lokalni razvoj ističu da su uložili u industrijsku zonu, koja danas posjeduje 27% kapitala u zoni. Snaga je u tome da su svi sudionici na lokalnoj razini postigli zajednički dogovor, naučili su iskorištavati fondove za zajednički plan razvoja, zajednički osmišljavaju i izvode zajedničke projekte, uz poticanje i financiranje poduzetnika.

Formiran je „one stop shop“ ured u kojem se sakupljaju sve informacije iz različitih općina. Poduzetnik dobiva sve papire na jednom mjestu, jedna osoba sve potpisuje, „hodaju papiri“, a ne ljudi. Za to je ključan dogovor među općinama. Uloga ureda je također i organizacija edukacije za poduzetnike, na što ih se potiče raznim mjerama. Traga se i za efikasnim metodama proizvodnje i poslovanja, čiji je cilj smanjenje troškova.

Posebna pažnja se posvećuje malim mjestima, koja uz to što postaju centri življenja „po mjeri čovjeka“, istodobno oživljavaju i kroz niz dodatnih sadržaja koje su uglavnom projektirali stručnjaci iz Regionalne razvojne agencije, a realizaciju su omogućili fondovi EU (posebno fondovi CARDS, PHARE, LIFE, INERREG).

Za obavljanje zajedničkih stručnih i administrativno-tehničkih poslova formirana je Zajednica brdskih općina – Comunnita Montana i to temeljem posebnog zakona. Evo primjera razvojnih projekata pojedinih općina:

PRIMJERI OPĆINA

Treglio – gradić freski

(Provincija Chieti, Abruzzo)

Gradić ima 1.100 stanovnika koji su se do sada primarno bavili poljoprivredom. Sad uglavnom rade u dolini Sangro (Savel ili poduzeća koja rade za Savel) – Fiatova tvornica furgona. Kroz program EU - INTERREG 3B pokrenuli su projekt slikanja freski; slikar-specijalist podučava staru tehniku slikanja freski. Sada je to jedino mjesto gdje se to može naučiti (to se ne može ni na sveučilištima). Kako kažu jedinstveni su ne samo u Europi, nego i u svijetu. Održavaju se tečajevi, radionice i kongresi na tu temu. Sedam dana traje glavna manifestacija: dolaze slikari, održavaju se radionice, slika se po fasadama u selu. Domaćini nude svoju fasadu, pružaju smještaj i domaću hranu. Tako je gradić postao turistička atrakcija nacionalnih i internacionalnih dimenzija.

Rapino - gradić keramike

(Provincija Chieti, Parco Nazionale della Majella, Abruzzo)

Gradić ima 1.744 stanovnika. Proizvodnja keramike seže još od paleolita. Nekoliko obitelji razvilo je tehniku u posljednjih 100 godina. Uključili su se u program EU INTERREG 3B, oživili aktivnost sela, poduzetništvo kroz tečajeve keramike, radionice, muzej i prodaju proizvoda. Pomoću INTERREG-a integrirali su sve u turističku ponudu regije. Imaju tematske radionice: posude za čaj, posude za vino; na manifestacijama se nude domaći proizvodi u tim posudama.

Commune di Navelli – gradić šafrana

(provincija L'Aquila, Parco Nazionale del Gran Sasso e Monti della Laga, Abruzzo)

Gradić ima 600 stanovnika. Poznat je u Italiji i šire po uzgoju vrhunskog šafrana (1kg – 0,1 ha – 15.000 €). Markicu kvalitete imaju ljekovito bilje, tartufi i maslinovo ulje. Poglavarstvo ima tri osobe, raspoloživ proračun od 4,5 mil. € koji se puni od poreza i prihoda regije i provincije.

3 smjera djelovanja: 1. marketing (prezentacija proizvoda lokalno i u svijetu, 2. tečajevi (edukacija mladih uzgajivača – lokalno stanovništvo), 3. kongresi (skupovi stručnjaka za ulje, vino, šafran). Aktiviraju lokalne ljude za uzgoj izradu i dizajn pakiranja. Konzorcij proizvođača je vlasnik opreme i organizator aktivnosti.

Carapelle Calvisio – Comunità Montana – najmanja općina u Italiji – grad tartufa

(Provincija L'Aquila, Parco Nazionale del Gran Sasso e Monti della Laga, Abruzzo)

Gradić ima 90-tak stanovnika. Ušli u INTERREG program radi obnove stare školske zgrade, kao info point za potrebe turizma. Brdska zajednica Abruzzo Aquilano: 1 stalno zaposleni + 1 externo. Lokalno stanovništvo se uglavnom bavi proizvodnjom maslinovog ulja, vina, mortadele, meda, žita, te traženjem tartufa. Vuna se tradicionalno bojala šafranom i izvozila se. Danas ciljano razvijaju marketing, promociju bijelog i crnog tartufa i valorizaciju kroz agroturizam. Naseljavaju Rumunje i Slavene kao pastire i smatraju to vrlo korisnim i pozitivnim. Brdska zajednica organizira sve socijalne servise, skupno za cijelu zajednicu

12. PUR U BUDUĆNOSTI

PUR nije jedinstven, “dovršeni” plan. To je dinamični dokument koji će se vremenom razvijati i koji će zahtijevati prilagodbe odnosno izmjene u razvojnom statusu, kao i poboljšanja u razumijevanju problema i ključnih pitanja. PUR zapravo predstavlja opći okvir razvoja i procjenjivanje projekata i njihovih odgovarajućih prioriteta. Ovaj opći okvir morat će se harmonizirati s promjenama unutar općine i njezinim razvojem. Stoga će se PUR vjerojatno mijenjati i vremenom postajati sve detaljnijim i usmjerenijim planom. Općina će morati upravljati tim promjenama i raspravljati o njima kako bi se osiguralo da PUR i dalje bude relevantan i u skladu sa znanjem i stručnim mišljenjima interesnih skupina koje se odnose na razvojne kočnice i prilike koje karakteriziraju Općinu.

S obzirom na sve ovo, predlaže se sljedeći raspored pregleda i procjene:

- **Godišnju kontrolu napredovanja** - valja obavljati prije utvrđivanja općinskim proračuna za narednu godinu. Tada će biti potrebno ispitivati svako područje ciljeva i prioriteta PUR-a kako bi se vidjelo koji je napredak postignut i naglasiti koji su projekti bili uspješni, a koji nisu. Procjena će morati biti jasno izražena i transparentna. Procjena bi se trebala zaključiti s preporukama za izmjene i poboljšanja prije podnošenja Partnerstvu na komentare i ratifikaciju. Partnerstvo će na taj način moći tražiti eventualna pojašnjenja i na vrijeme sastaviti svoje preporuke za vijeće kako bi se mogli korigirati proračuni za narednu godinu tako da odražavaju promjene u prioritetnim procjenama odnosno raspoloživosti sredstava.
- **Trogodišnju procjenu** – PUR će se trebati ocjenjivati svake tri godine, pri čemu će se procjena usredotočiti više na rezultate i potencijalne učinke u odnosu na korištena sredstva. To je formalan i eksterni proces koji će funkcionirati unutar Jedinice za provedbu projekata, čiji će savjetnici utvrđivati uspješnost, učinkovitost, relevantnost i implikacije programa. Izvještaj će se dostaviti Partnerstvu koje će u suradnji s predstavnikom Europske komisije (ako Europska komisija bude to tražila) djelovati kao upravni odbor na razini općine radi procjene, a rezultati procjene bit će dostupni javnosti. Predložene izmjene mogu se prihvatiti ili odbaciti, ali formalna odluka

Vijeća mora postojati oko toga što se odbacuje, a što prihvaća, a na osnovi preporuka od strane Partnerstva.

Ovaj proces poslužit će sljedećim važnim ciljevima:

- 1. Ažuriranje PUR-a** - Da PUR dokument stalno bude ažuriran i razmatran te da rezultati budu dostupni u javnom domenu, uz formalne evidencije o odlučivanju.
- 2. Povećanje skupa osnovnih podataka** - Da sve veće količine informativnih, važnih i relevantnih podataka postanu dostupne kako bi se PUR poboljšavao, a odlučivanje o razvojnoj politici mijenjalo.

Rezultat će biti živ plan koji omogućuje promjene i njihovo djelovanje na ovaj dokument i razvojnu politiku. To će također osigurati da ovaj plan ostane relevantan za Općinu istodobno ostavljajući mogućnost jasnog određivanja područja u kojima je potrebna suradnja s drugim općinama, razinama uprave pa čak i susjednim zemljama kako bi se razvoj Općine Orehovica kretao u smjeru koji je formuliran u viziji naše općine .